

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

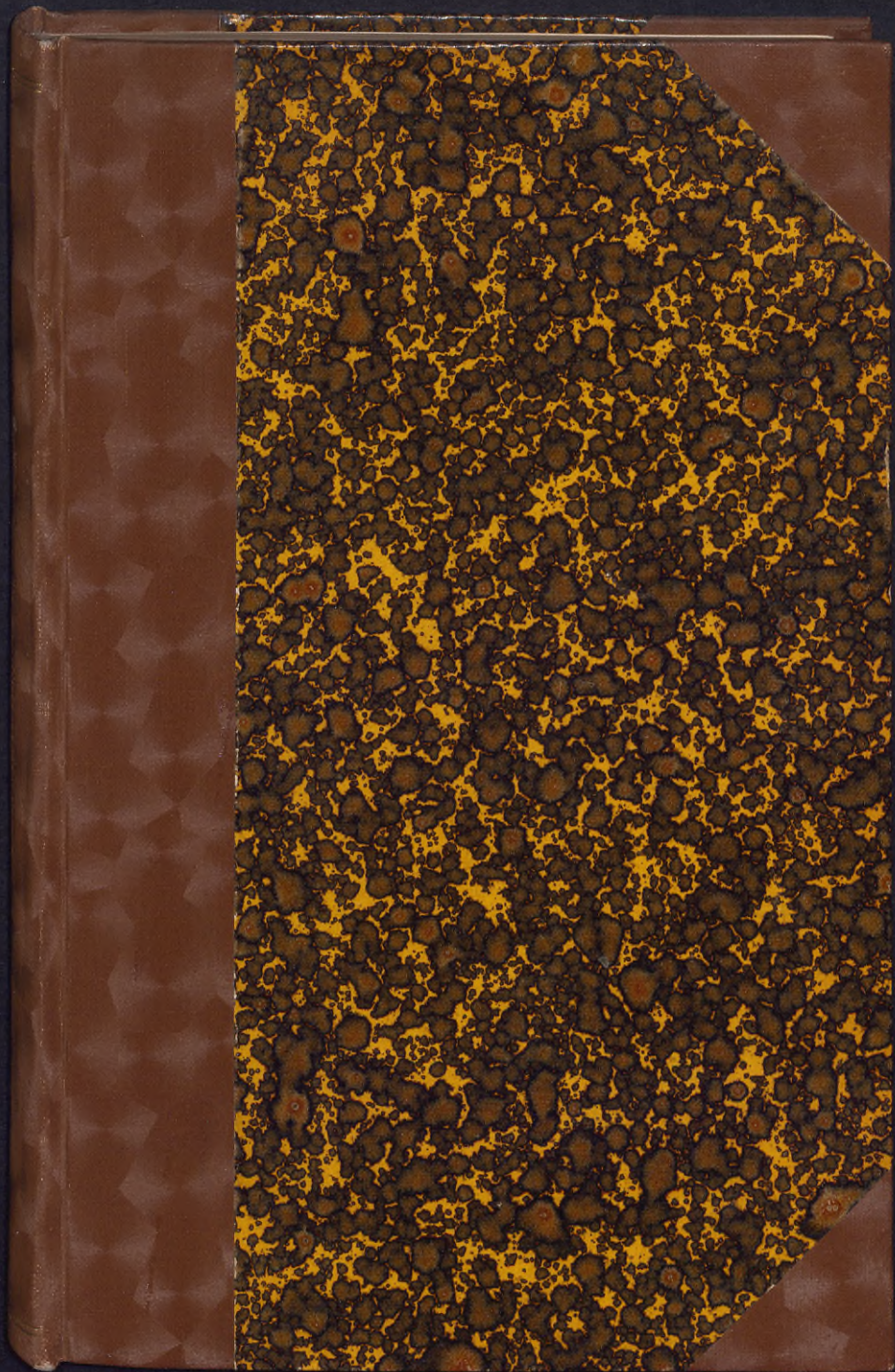
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

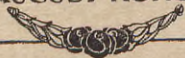

Litt.
Sv.

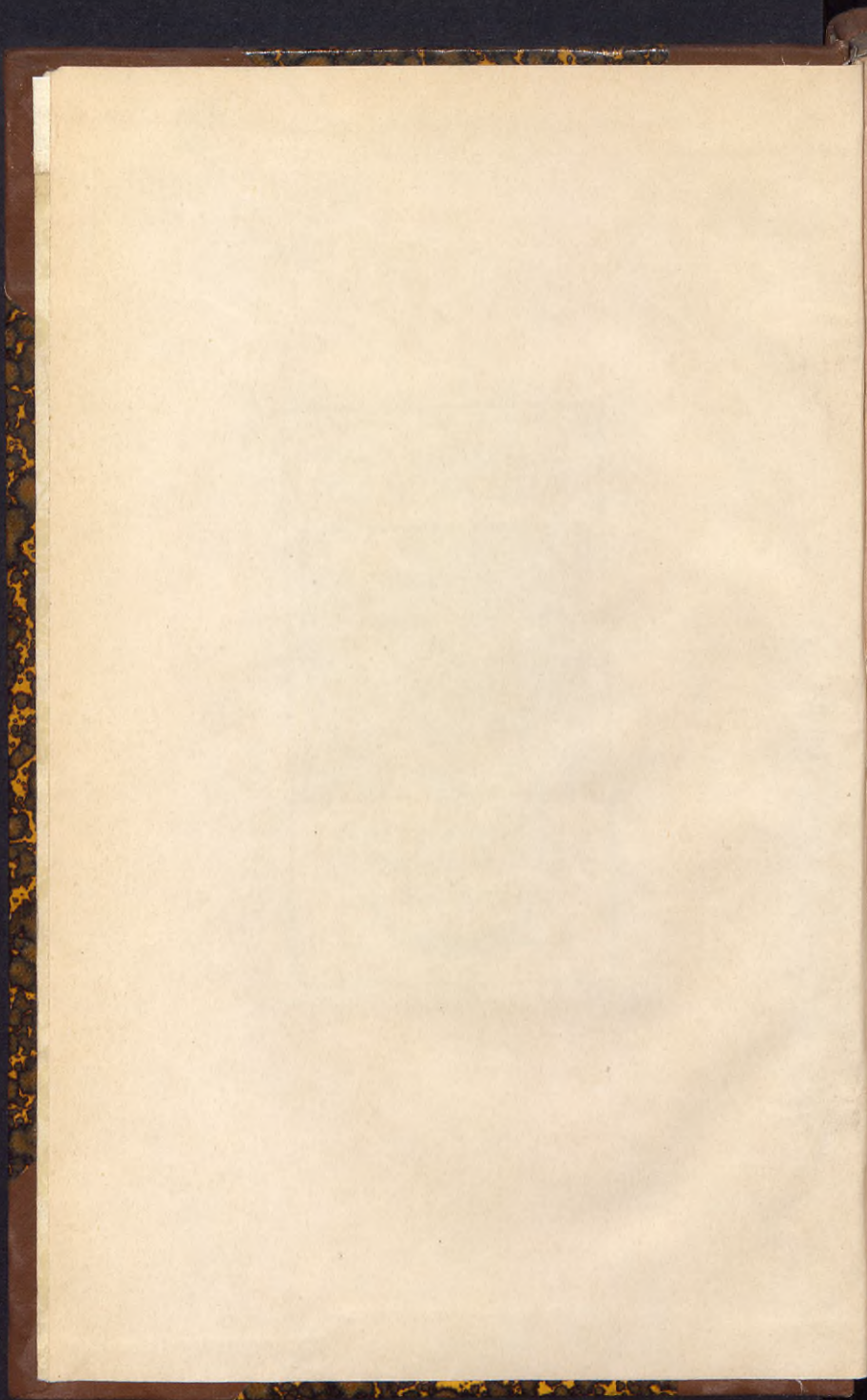
TRANEMÅLA
SAMLINGEN

SKÄNKT TILL
GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK
AF
AUGUST RÖHSS

EN HANDFULL VILDBLOMMOR

HOPSAMLADE

AF

R. M.

[@ melander.]
MED FÖRORD

AF

LEA.

STOCKHOLM
OSCAR L. LAMMS FÖRLAG.

Norrköping 1885. M. W. Wallberg & Comp. Boktryckeri.

FÖRORD.

Den unga författaren till föreliggande samling berättelser — hans första litterära barn — har önskat att jag måtte med några ord föreställa dem för den allmänhet, som hittills mottagit dem delvis en och en, men inför hvilken de nu för första gången framträda i grupp.

Med nöje villfar jag hans önskan, ehuru den i grunden är öfverflödig. De äro minnans danade att reda sig på egen hand, dessa glada, naturfriska barn, hvilka ej ha minsta släng af den andliga engelska sjuka, som deras samtida syskon ur andra penor så ofta lida af. De ha ett modigt hjerta och en öppen blick och skola därför säkert bli välkomna hos den del af publiken, som ännu har i behåll dylika förmåner.

Man må därför icke tro att författaren är uteslutande idealist. Han är tvärtom i

många stycken ganska reelt anlagd utan att därför med förkärlek fördjupa sig i hvad som är afgjordt fult. Han har den lyckan att kunna se sanningen äfven i det som är skönt och godt och att **tro** på dessa begrepp och deras slutliga seger. Denna hans åsigt är föga tidsenlig, det medgifves. Så mycket sorgligare för tidsandan!

Författaren är vidare en varm vän af naturen och uppehåller sig med förkärlek i hennes sällskap. Der äro hans litterära barn alldeles som hemma, klättra i träd och bergsremnor, blåsa lekfullt på morgondimmorna, hänga djerft öfver randen af en brusande fors eller tränga midt under ett hotande oväder in i furuskogens doldaste gömslen för att till sist, när solen åter fram-bryter, sjelfva titta fram med handen full af vildblommor och med något af tjufpojke i blicken — på städadt språk kalladt humor.

Att orda något om hvar berättelse särskildt vore att betaga läsaren ett nöje, som han bör njuta odeladt. Ty jag **hoppas** att läsningen af dem skall för honom blifva ett nöje, lika visst som den varit det för

LEA.

SOLUPPGÅNG.

Vinden vidrörde med lätt hand den halft genomskinliga dimma, som höljde slumrande ängar och skogar. Slöjan vek sakta och rullade sig uppåt höjderna. Der möttes hon af klara, rödskimrande strålar från morgonsolen, hvilka trängde igenom så tätt och kraftigt, att det, som nyss varit töcken, nu byttes i idel guldvarm sommardager.

Men der nere i dalen, särdeles vid stranden, var naturen ej fullt vaken. Halfdagern och ett egendomligt plaskande af vågorna höllo ännu blomorna fängslade i hvila. Men så spred sig det röda skimret på höjderna nedåt, tallstammarna rent af förgylldes, björkarnas hvita näfver glänste med metallglans, sluttningarna mot ängen drogos äfven in i ljuset, kullarna långt borta i fjärran blänkte plötsligt till — allt belystes af de otaliga strålarne,

sist också den lummiga, lilla björkdungen nere vid vattenbrynet.

Då klang en mäktig drill derinifrån. Den besvarades från alla håll. Skimret blef lifligt och dallrande, när morgonvinden satte bladen med friska, glittrande daggperlor i rörelse. Små fåglar, brokiga och morgonfriska, hoppade ystert om hvarandra, plaskandet nere vid stranden tog till, och i hela nejden blef lif, oemotståndligt, sprittande glädjebulande lif. Och dock var det blott det gamla vanliga, hvilket upprepats hvarje dag sedan verdens skapelse — en ny morgonsol strålade öfver jorden!

Från den praktiska sidan sågs saken af en några och tjugo års ladugårdspiga, som en stund efter soluppgången kom gående på väg mot "marken" för att hemta korna. Utan all poetisk lyftning var hon dock icke, ty hon sjöng, sjöng så det gaf eko rätt långt borta. Kommen till ståtten ordnade hon ett ögonblick sin kostym, så att den lämpade sig för hindrets öfverklättrande, hvarpå hon enkelt och okonstlådtt löste denna för damer vanligen svåra fråga. Sången afbröts icke, men försågs nu med en refrång: "kom kossan, kom; kossan, kom!"

Det knastrade och brakade i småskogen, grenar trängdes undan och det ena behornade hufvudet efter det andra trädde ut ur nattens göms-

len; blott Stjerna, favoriten, stod envis kvar i sitt kärr och njöt af ljusgrönt björklöf. Men lång blef ej fröjden. Väpnad med ett spö och tillräckligt uppskörtad, för att med torr kjol vada öfver mer än fotsdjupt vatten, plumsade Bengta beslutsamt ned i kärret, der vattenkaskader betecknade hennes väg. Kossan fick i en blink svansen lodrät, med tofsen öfverst och skumpade med ogillande ristningar på nacken, åstad efter de lugnt vandrande kamraterna. Dessa fattade genast situationen, och som genom ett trollslag antogs allmänt ställningen på Stjernas svans, tjuren gaf signal till annan marschtakt och flocken satte i godt humör af mot stättan. Bengta sökte hinna före i afsigt att lägga ned stängerna, men då hon kom närmare, såg hon detta redan vara gjort. Förundrad blef hon, att döma af hennes tvärstannande och hade hon icke förut varit så eldröd efter kapploppningen, skulle man kunnat se, att hon äfven rodnade.

Alla korna hade trängt sig igenom, och Bengta lade åter upp stängerna. Hennes sång hade tystnat och kjolen var alldeles nedfirad. Fastän hon trodde, att hon öfversåg hvarenda buske, kunde ändå ingen människa upptäckas. Men i den mjuka sanden på vägen syntes spår efter dugtiga träskor. Dem hade icke Bengta satt dit.

Under tjurens välmenta brummande vandrade

nu hela raden af kor långs ena gärdesgården, troget följande efter hvarandra som vagnarne på en järnväg. Derfor kunde också Bengta allt emellanåt följa de stora träskospåren, då dessa gingo i midten på vägen.

Vid smeden Lars' stuga upphörde spåren. Stugan låg en liten bit från vägen och smedjan alldeles invid den förra. Utanför den öppna dörren till smedjan såg Bengta en lång, manlig figur, iklädd träskor, skjorta och obestämdt färgade benkläder, som sträckte sig upp mot axlarna, der de höllos kraftigt uppburna af skarlakansröda, skinnskodda hängslen. Dessa senare voro Lars' stoltshet och det var nog därför han så gerna uppträdde utan både rock och väst, åtminstone alltid utan det sist nämnda plagget.

När Bengta passerade den lilla grinden, förde Lars upp sina händer och fattade med tummarna innånför hängselstropparna, liksom om han med denna rörelse ville påminna Bengta om, hvart hon skulle rikta sina blickar; samtidigt fördubblade han munnens längd och ropade ett gladt: "Go' mor'n, Bengta!"

Lars såg skälmaktig ut — han tänkte ej på, att korna följt kanten af vägen.

Med en något allvarsam min besvarade Bengta hälsningen; ögonblicket efter fick Stjerna första varningen att icke söka gräl med Blomman.

Och så skrattade åter Lars, följde med tumarna hängslenas innersida upp öfver axlarna och ned igen samt försvann i smedjan.

Här gjorde han upp eld, drog en stund på bälgen, så att det flammade glödrödt i ässjan, och grep derefter i en hästsko. Medan Lars stod och vände denna, funderade han djupsinnigt. Skenet från elden belyste godmodiga, ungdomliga drag. Emellertid kunde icke Lars fundera länge utan att arbeta, ty han hade icke studerat och ansåg dylik sysselsättning för absolut översamhet.

Efter en stund hade han hästskon glödgdad och började hamra. Liksom Bengta, sjöng han gerna. Nu klingade det riktigt bra till släggans takt i den friska sommarmorgonen, och arbetet gick också bra en stund.

Plötsligt fälldes han släggan långsamt och liksom litet darrande ned mot städet, sången tvärstynnades och han fick ett skyggt, blekt utseende. Ingen yttre anledning kunde spåras. Men man kan blekna blott för det en tanke uppstår inom en.

Länge stod smeden i samma ställning — en fysiognomist skulle sagt, att der utkämpades en strid inom det unga bröstet —, så stödde han släggan mot städet och gick dröjande ur smedjan. Utanför möttes hans blickar af den blåa himmelen och det varma solskenet, men han såg ej uppåt

utan gick med sänkt hufvud in i sin ensliga stuga. Han hade utkämpat sin strid och — fallit i den.

I hörnskåpet stod buteljen, hvilken slaget gällt. Litet brådskande öppnade smeden skåpdörren och tog ned flaskan. Han *ville* icke gripa om den hala, förrådiska tingesten, *ville* icke fylla sitt glas med den dryck, han hatade, fruktade och älskade, *ville* icke föra glaset till sina läppar, men han visste, att han *skulle* falla, och därför sökte han med feberaktig ifver taga ut steget och — tömde glaset.

Nu kände han, såsom han känt alla gånger förut vid liknande tillfällen, att han gifvit sin fiende ett lillfinger, med hvilket snart hela kroppen skulle följa. Den ärliga, okonstlade naturen var maskstungen.

I ett ögonblick förändrades allt. Solen, Guds klara, strålande sol, lyste ej längre gladt, utan förebrående, stugan föreföll som ett fångelse; på bordet låg bibeln, för hvilken hans blick skyggade, de röda hängslena, eljest hans stolthet, föreföllo som bojor, och mot skåpet vågade han ej se.

Han hade satt sig i den mörkaste vrån af sitt rum och stirrade mot golvet. Stugans fönster stod öppet; doft af syrener strömmade in, solglitteret lekte i de öfre grenarna, vann ständigt mer terräng, syntes snart på stugans vägg och bredde ut sig, tills det nådde smedens hufvud.

Lars tyckte att de brände honom, dessa milda

morgonstrålar. Känslor, som många gånger förut genomfarit hans själ, nalkades ånyo; de voro ej precis sjelfförebräelsens, utan mer en mörk, kall-sinnig dysterhets; hela verlden blef honom likgiltig; han såg åter och åter kreaturen draga förbi och efter dem Bengta, som dref på utan att en enda gång vända sig om. Der Lars satt, var han en fulländad pessimist, ostuderad, men kanske ock därför så mycket sannare. Och han hade likväl yaknat denna morgon vid det gladaste sinne, läst sin bibel och gått ut att njuta morgonluften, hade sett Bengta komma och derefter utfört det lilla skämtet med stättan, hade börjat sitt arbete utan en tanke på hörnskapet — och så kom frestelsen och den svage föll. Han hade hört af presten, att änglarna gråta öfver människors synder, och han trodde det, han förstod att de *skulle* så göra. Lars hade kanske ej tagit sitt fall så djupt, om de yttre omständigheterna lagt frestelsen i hans väg, om han varit bland drängarna eller någon bjudit och sökt öfvertala honom. Men att nu, denna morgon, som han börjat så lycklig, frestelsen skulle komma och leda honom som ett offer, det var för mycket!

En bildad pessimist ser allt i mörker och finner till slut sin lust deri, men Lars, som också nu såg allt i mörker, led deraf, led så bittert, att han *måste* söka tröst. Och trösten stod bredvid

honom, den glimmade genom buteljen. Lars fann hjälp och, hans tvifvel på det goda byttes småningom i orediga fantasier af behaglig art, tills känslorna blefvo ovissa och bojorna upphörde att trycka.

Nedsänkt i bred och trygg ställning på sin pall, med byttan i knäet, satt Bengta litet senare på morgonen och afbördade Stjerna hennes tribut för det hon hade föda, vård och tak öfver hufvudet. Det var muntert i ladugården: der tuggades och idislades som på ett kafferep, klammerna skramlade, då korna tittade efter Bengta, påläggs-kalfvarna fyllde rymden med bevekande rop efter mjölk, och Ingrid, Bengtas äldre kamrat, underhöll med korna på den andra raden ett aldrig ty-nande samtal.

Det ljusnade till på den ena långväggen, då dörren öppnades och Sven, den nuge drängen med eget torp, trädde in och helsade flickorna god morgon, på samma gång han skulle låna ladugårds-qvasten.

Sven gick först bort mot det hörn, der Bengta satt, men då höjde Ingrid sina ögon öfver Blommans rygg och skrek från sin pall:

"Tror, Sven ser inte! Qvasten står ju här midt i solen."

Så sänkte hon sitt ansigte, lutade pannan mot Blommans mage och log rätt godt, dock så, att hvarken Bengta eller Sven såg det.

Den senare tog sin qvast och började tugga på ett halmstrå.

"Har Stjernas kalf tagit sig något?" frågade Sven efter en stunds tuggande och samtidigt styrde han åter sina steg bort mot Bengtas hörn, der kalfven förr brukade stå. Men åter skallade Ingrid's stämman:

"Åh, vet han inte, att vi ha' flyttat den till gödkalfvarna? Kanske inte Sven sjelf hjälpte till att hålla'n!"

"Stå still, du!" röt Sven och gaf tjuren med qvasten en tillrättavisning akterut.

"Ja, slår Sven Monark", skrek Ingrid förgrymad, "så ska' jag be' Smed-Lars ge' Sven skäppan full, för han ä' stark."

Det surrande ljudet i Bengtas bytta klipptes tvärt af.

"Smed-Lars tror jag inte ä' farlig, för stunden åtminstone", svarade Sven litet hånfullt.

"Åh, nog ta'r han Sven alltid", retades Ingrid.

"Då ä' han värre, än till och med Ingrid tror, för när jag gick förbi hans stuga nyss, skulle han *inte* gjort det, hör hon de'? Om inte Ingrid tror, att han ta's med folk, fast han ä' full så han inte kan stå."

Ingrid satte ner byttan.

"Har han supit nu igen?"

"Ja, så såg det ut. Jag var dit, för att lägga nya skor på hästen. Trodde Lars var borta, efter det inte rök ur smedjan. men dörren stod öppen till stugan och jag titta in."

"Bengta får lof att skynda på, om inte mjölkbudet ska' vänta", skrek åter Ingrid och såg upp från sitt bås;" — "hon sitter der och gör inte' skapadt grand."

Sven satte sig på stegen till skullen, derifrån han kunde se Bengta, och fortsatte:

"På sängen låg Lars och sof, så det rungade i stugan. På bordet stod flaskan och glaset och bredvid låg bibeln. Den har han allt mycken glädje af — eller hva' tror *hon*, Bengta?"

"Jag tycker, att Sven kunde göra nytta i stället för att sitta der och skälla på Smed-Lars."

"Skälla kan hon göra sjelf, Bengta; det var för resten inte jag, som började på med smeden. Men håll hon till godo med långa Lasse; tag både honom och stugan och buteljen med!"

Sven steg ned från sin pinne, der han utslungat de hårda orden, satte stolt sina träskor i ladugårdsgolfvet och lemnade platsen.

"Du är dum, Bengta", sade Ingrid, då drängen gått; "kan du få det bättre än i Svens stuga? Och ser du inte, att han vill ha' dit dig? Tror du,

han skulle ränna i la'gårn annars hvarannan morgon?"

"Kanske han ränner efter dej, Ingrid?"

"Spe'takel kan du drifva med korna, om det roar dej, men inte med den, som mjölkar dem." Ingrid satte ner byttan så Blömman och hennes granne hoppade till och de mer aflägsna korna vände hufvudet med framspända öron mot den uppretade pigan. Hon var ett ögonblick föremål för hela ladugårdens uppmärksamhet.

"Gu' ska veta, att Sven inte ränner efter mej", mumlade hon och gaf Blommans sidokamrat en trumf med flata handen för att få henne åt sidan. "När man är litet äldre och fattig och inte har så grannt ansigte, tycka karlarne, man inte har mer att göra här i lifvet. Fast det är väl ändå meningen, att man *ska'* lefva, efter man verkligen gör det."

"Ingrid!" ropade Bengta, som åsett den andras häftiga rörelser, "det var inte för att du skulle bli' ond, som jag sa' det, men du vet, att jag inte vill ha' Sven, om han så hade tio torp, och jag har bedt dej låta bli' att tala med mej om honom."

"Ja, för du är dum, det sa' jag dig nyss. Att det var Sven, som narrade Lars att supa den der qvällen, då det dansades vid Svens torp, kunde du ha' glömt för längese'n, — och det var rätt åt Smed-Lars, att di gjorde narr åt honom! När en

karl super, ä' han inte mer värd än ett osjäligt kräk."

Dermed afstannade samtalet till fromma för arbetets gång. Och båda mjölkade, så det sjöd som såpvatten i byttorna.

Dagen led mot sitt slut, den dag, som börjat med lifgifvande sommarsol, uppgången öfver Lars goda föresatser, goda början och djupa fall. Samma sol, hvilken nu sett hans förnedring, skulle snart lysa öfver andra trakter, andra människor och annat elände. Lars tyckte, der han satt på bänken utanför sin stuga, att solen likaså väl kunde låta bli' att skina, när hon ändå hvarenda dag skulle bevittna onskans makt i världen.

Hans sista återfall var djupare och mer förnedrande än något af de föregående. Smed-Lars såg endast mörker framför sig. När han fallit en morgon sådan som denna, hvad skulle det icke då blifva, när han frestades af yttre omständigheter ...

En sång bröt stillheten.

I blinken var Lars från bänken in i stugudörren. Han kände igen Bengtas stämman. Ett ögonblicks eftertanke sade honom, att då hon vid middagen passerat med korna, kunde hon åtminstone lätt fått reda på förhållandet.

Bengta kom icke från marken utan från motsatta hållet.

"Go' afton, Lars!" ropade hon från grinden, medan hon öppnade.

"Tack, Bengta! Ska' hon till marken?"

"Nä, jag kommer hemifrån och skulle vilja säga Lars ett par ord, innan han går och lägger sig."

Deremot kunde Lars intet annärka.

"Vi sätta oss här, om Lars vill."

Hon slog sig ned på bänken, och smeden tog plats bredvid henne; tummarna voro ej längre innanför de röda hängslena, och blicken undvek flickans.

"Nu ska' vi tala lite' förstånd, Smed-Lars", började Bengta; "jag skall säga honom, att jag vet alltihop, för jag såg det nog, när jag gick till marken med korna. Lars förstör sig med superiet. Hvarför ska' han vara på det viset?"

"Jag *vill* låta bli', Bengta, men jag *kan* inte ... Jag kan inte lita på, att det går. Jag trodde, jag skulle kunna arbeta i dag ... och så kom det, när jag aldrig anade det ... Det kommer inifrån, Bengta, långt inifrån hjertat, ty jag är en förderfvad usling."

"Se så, lugna sig nu litet; det finns fler än Lars, som ha' supit och lagt bort det."

Smeden teg och stirrade ned i gräset. Bengta fortfor:

"Jag kan inte tala som presten, men jag menar väl ändå. Lars ska' inte lita på sej sjelf, för han blir lurad, det har presten sagt och han ljuger inte."

"Det finns ingen, som hjälper mej, Bengta. Jag går här ensam i arbetet, och så kommer den förbannade smaken och så känner jag att det skall gå galet igen, och svetten står mej i pannan. Om då en enda människa funnes till hands och ryckte flaskan undan, vore jag kanske qvitt allt ihop och till slut skulle jag kanhända glömma hela eländet, men..."

I detta ögonblick såg Lars upp mot Bengta, som nu i sin ordning satt tyst och såg i gräset. Kanske det berodde på qvällssolen; men att hon var röd om kinderna, det märkte smeden.

"Bengta", sade han tveksamt och började bryta af syrenblommor, dem han sedan sönderplockade, "kan Bengta ännu vara vän med mej?"

"Åh ja, så mycket känner väl Lars mej."

Nu började flickan samma sysselsättning som smeden. Blött fågeldrillar afbröto emellanåt tystnaden.

Till slut hostade Lars, skrapade ned blomsmulorna och flyttade sig litet närmare grannen. Nu var det absolut icke solen, som färgade Bengtas kinder, rodnaden var för stark.

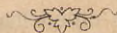
Efter en stund hviskade Lars:

"Om Bengta ville åtaga sej att rycka undan flaskan, när den onde ansätter mej, skulle det bestämdt gå som en dans att bli' karl, ja, en riktigt dugtig karl, så god som någon af drängarna..."

Lars hade blifvit eldig och böjde sig ned så, att han kunde se rätt upp i Bengtas ansigte.

Bengta kunde icke svara, ty i hennes öga glimmade en tår, så ädel, som endast känslan i en god flickas oförfalskade hjerta kan framalstra, men hon lade sin hand i Lars' och hennes ärliga blick sade ett ja, som inga i vackra ord klädda försäkringar skulle kunnat göra varmare.

Då klang i smedens bröst en ton, lika jublande, förhoppningsfull och tacksam som den, med hvilken fåglarna vid stranden hälsat den uppgående solen; der var ej längre mörker i den lycklige Lars' själ, nej, der var ljus, hoppets klara ljus; och när han höjde sin blick mot skimret, som förgyllde skogstopparna, tyckte han att det var icke aftonrodnad utan gryndet af en ny dag, som skulle uppgå för honom icke blott med god början, utan äfven med god fortsättning. Han såg allt i rosenrödt, skog, äng, himmel och flickan, som han höll om lifvet, och han glömde att det var qvällssolen, som sände naturen, Bengta och honom sin fridshälsning, innan hon gick att lysa öfver andra trakter, andra menniskor och annan lycka.

EN SKANDAL.

Månen lyste öfver en manlig skepnad, som, insvept i kappa, stod under en balkong. Gatan var folktom, men bortom närmaste hörn, der skuggan från väggen föll mörkast, dolde sig en annan manlig figur. Den senares hufvud stack alltemellanåt fram från gömstället, höll sig så stilla en stund och försvann åter. Men han, som stod under balkongen sysselsatt med att se upp, märkte intet af det, som passerade vid hörnet.

Ljus blinkade, då en glasdörr öppnades för en qvinna, som trädde fram till skranket der uppe. Hon lutade sig ned och såg den ensamme.

"Fabian!"

"Rätt så. Men skynda dig!"

I detta ögonblick blef det lif på åtskilliga punkter i balkongens omedelbara närhet. Hufvu-

det vid hörnet drog det öfre af ett par axlar med sig i ljuset, gardinerna i ett fönster till höger och två till venster rörde sig tydligt, och en uppmärksam spejare skulle hafva märkt, att dörren under balkongen började gapa lika mycket, som munnen på hufvudet vid hörnet.

Fabian trädde fram ett steg, aftog sin hatt och höll den med båda händer så, att dess inre kom uppåt. Ett ögonblick derefter skar ett hvitt föremål luften och hamnade i hattkullen. Liksom om en elektrisk ledning förenat hufvudet vid hörnet med de tre fönstren och förstugudörren, skedde samtidigt en häftig rörelse på alla dessa håll. Och på första stället mumlade en hotfull stämma:

"Ah, den förrädaren! Men — *men* — han skall petas!"

Och vid fönstren till venster hördes hviskningar täta och brådskande:

"Jag såg det — såg du det? — Ja — dj—n anfäkta så'n lymmel! — Tyst pappa, han hör det! Min käpp, Ernst! — Det här ä' sista gången, min gubbe lilla —"

Och i fönstret till höger:

"Sa' jag inte det? Sa' jag det inte för ett år sedan? Ah, hvad det här ska' passa att ge' den der tvärsäkra skolmamsellen till kaffedopp i morgon eftermiddag?"

Och på balkongen:

"Fick du dem, Fabbe lille?"

"Ja, tack! Rätt i hatten. Go'natt, Annchen, och sof godt!"

Ett hufvud bakom hörnet försvann, förstugudörren tilltrycktes och tre par gardiner föllo rätt igen, då mannen der nere aflägsnade sig.

Balkongdörrarna stodo ännu öppna en god stund, medan qvinnan betraktade himmelen.

"Blir bestämdt regn i morgon", sade hon med öfvertygelse och drog sig derpå in.

Men i det rum, hon hyrde hos "Annchens" far, låg nu mamsell Stare och begrundade det nyss timade. Hon hade en beslutsam min på sig.

"Det är opassande", mumlade hon med handen på romanen, som låg uppslagen på täcket, "det är opassande, att en flicka skall så der kasta ned blommor till en ung man, då hon ännu icke är förlofvad med honom. Aek! Jag skulle gjort det i min ungdom!" Nu log den gamla flickan så inpiskadt skälmaktigt, att den, som sett henne, skulle lätt kommit på den tanken, att hon i sin ungdom under liknande förhållanden bestått hela klädkorgar med blommor.

Men det började rycka i mamsellens ögonlock så, att bokstäfver och ord ville utan ordning vandra förbi; derfor samlade hon det sista hon hade

af vakna lifsandar och skickade dem mot ljuset, hvarpå hon somnade och förblef sofvande allt in till morgonen, lugn i medvetandet att hafva med ogillande sett något orätt.

Fröken Annas fader var en gammal militär, noga med etiketten och rädd för skandaler, hvilkas tillställande han betraktade som grofva tjenstefel. Ifrågavarande afton eller natt efter händelsen vid balkongen var gubben rent af oregerlig af vrede. Endast med möda lyckades det hans fru att afhålla honom från att rusa efter det "tjocka vraket Fabbe" för att piska upp honom och derefter kanske fortsätta med Anna. Äntligen blef gubben lugn nog för att lägga sig och uppskjuta med straffet till solens uppgång.

Knappt var han emellertid påklädd, förrän han begaf sig att söka "studentbrackan". Men tio minuter innan gubben slog på hans dörr, hade missgerningsmannen lemnat staden, och kaptenen var nära att vid underrättelsen härom gifva hans gamla hushållerska, hvad som var tillämnadt studenten som frukost.

"Nå", röt han, då han åter kommit hem, "har Anna bedt om förlåtelse?"

"Anna gick, straxt du var gången, i skolan och har icke kommit tillbaka."

Kaptenen gick in i sitt rum, stängde dörren på ett sätt, som förrådde att han varit artillerist och ännu älskade smällar, tog ett steg mot skrifbordet och slog med högra näfven ett andra skott i skifvan, så att han fick tillfredsställelsen att se, hurusom alla saker på densamma i ett ögonblick ändrade plats; derpå sade han med varm öfvertygelse:

”Dj—n anfäkta!”

Redan samma eftermiddag hade mamsell Stare hunnit med sin tunga sätta eld på så många punkter i samhället, att hon kunde vara säker om skandalens snabba och obegränsade spridning. Då hon omsider kom till skolmamsell Gjerle, blef hon liten smula obehagligt öfverraskad af att i tamburen finna Annas hatt och kappa. Hon visste, att flickan varit der på förmiddagen, men icke att hon stannat kvar. Emellertid tyckte sig mamsell Stare känna, att hon gick i det godas tjänst och därför steg hon på och utbad sig ett enskildt samtal med värdinnan på stället.

”Hör nu, Sabina lilla, jag är inte den, som springer med sqvaller, men jag kan inte håller med lifslevvande ögon se något orätt utan att ingripa.”

Mamsell Gjerles djupa, gråa ögon stodo all-

varsamma och kanske till och med något hotande, som ett par poster. Men hon sade ännu intet.

"Ser du, Bina lilla, du är gammal lärarinna och kan bättre än jag säga en hel hop saker. Dertill har du skyldigheter mot dina elever och du bör allt ha' ett öga på en och annan bland de äldsta."

Posterna, som något rört sig under tiden, stannade nu åter och gjorde färdigt gevär. Mamsell Stare märkte det sista och tyckte för ett ögonblick att det här kunde kanske uppskjutits till följande eller någon senare dag. Men hon insåg också, att skulle något uträttas, måste anfallet ske med samlad kraft.

"Ja, Bina lilla, jag säger rent ut, att Anna kunde förstå att när en ungherre följer henne hem—" (Posterna laddade gevären.) "Anna är en snäll flicka, en riktigt snäll flicka, men — för re- sten såg Lisa alltihop från förstugudörren."

Mamsell Stare kände ett mod, som kunde trotsa döden, och fastän hennes motståndare gång på gång fyrat af, fortsatte hon i ett lifligt föredrag till slut, steg derpå upp, som en drottning från sin tron, och sade, medan hon drog sjalen med värdighet om sig:

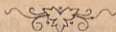
"Nå, hvad tycker syster Sabina?"

Innan mamsell Gjerle hann svara, hade den af rättmätig harm uppretade gästen lemnat rummet.

Men hon, som fått förtroendet, gick in till Anna, fästade allvarligt sina gråa ögon på flickan, medan hon talade om allt, hvad syster Stare haft att andraga. Derpå sade hon lugnt:

”Anna, du har aldrig narrats för mig. Hur hänger det ihop med de der blommorna?”

”Tant Bina lilla, Fabian och jag äro de bästa vänner, och han var hungrig, när han följt mig hem; därför fick han fyra smörgåsar i ett papper.”

ÅSKA.

Da solen efter mycken kamp med regn-
digra moln ändtligen framemot åtta-
tiden på morgonen förmått vinna nå-
got öfvertag, sände hon i tusental sina
strålar att upptorka alla under natten
bildade vattenpussar på rektor Borgs
nedåt landet belägna sommarnöje, men
afdelade dervid ett särskildt strålknippe,
som skulle bränna rektorn sjelf i huf-
vudet, der han satt på sitt gungbråde med pipa i
munnen och tidning i knäet.

Solen stack med en kraft, som förebådade åska.
Rektorn satt på ena ändan af brädet. Genom att
flytta sig en half aln utefter detta kom han i
skugga. Derefter fortsatte han sin läsning.

Han hade hunnit ungefär en half spalt, då
solljusset, alltjämnt tilltagande i kraft, började klättra
uppför hans rockskört till axeln och derifrån i huf-

vudet igen. Rektorn fixerade en punkt i tidningen, höjde sin lekamen från brädet och slog sig åter ned en aln längre bort inom skuggans gräns.

Solen hade segrat. Dimmor, moln och fuktig luft fingo vika, ty i hvarje vrå glödde strålarna. Men jorden svängde alltjämnt, och så småningom blef den yttersta fliken af rektorns rock åter upphettad och så steg det varma uppåt hans sida, tills strålarne ånyo träffade ansigtet.

Då rektorn denna gång tog sin aln af gungbrädet, fixerade han icke tidningen, utan sände en hastig blick uppåt mot solen. Så kort blicken än var, skulle nog skolpojkarne förstått dess betydelse. Nu var rektorn midt på brädet och der började han att stilla gunga, fortfarande studerande politiken. Då klockan slog nio, hade han hunnit omkring en aln af sluttningen uppför. Gungbrädet stod midt framför byggnaden, så att man från takfönstret nätt och jämnt kunde se ned på detsamma. Fönstret var lyftadt två till tre tum, och ur öppningen framtittade ett par ögon och en liten näsa. Det var herr Vilhelm, tolf år gammal, inackorderad öfver sommaren hos den barnlöse rektor Borg. Morgonstunden var egentligen anslagen till studier för unge herr Vilhelm, men han hade händelsevis uppmärksammat rektorns regelbundna förflyttningar och funderade snart ut, hvarthän dessa möjligen kunde leda.

Första blicken på läraren och tidningen sade honom, att i vindsfönstret vore faran för upptäckt ringa. Derfor lemnade han sin bok och begaf sig upp på vinden. Med orubbligt tålmod uthärdade han här det bländande och stekande solljuset och blott väntade och väntade med blicken oafslätligt fäst på gungbrädet.

Ögonblicket kom, som han hoppats uppå. Skuggan hade alltjämnt vikande lockat rektorn uppför den andra hälften af gungbrädet, han hade passerat bocken och skulle åter taga sin aln; solen fick sin blick, tidningspunkten fixerades och så hörde man ett skallande, friskt pojkskratt, smällandet af ett takfönster samt nere från gården ett ursinnigt: "åh hut!" Det sista var rektorns monolog, då han satte sig i backen. Ögonblicket derefter satt Vilhelm med armbågarna på ömse sidor om sin bok och fingrarna i håret och läste vexelvis två rader och skrattade två minuter, så ögonen runno. Den magre figurens fall kom åter och åter mellan raderna i svenska historien.

"Det är en af Carl XI:s förtjenster att hafva gifvit landet en fylld skattkammare, hvarigenom det blef möjligt för Carl XII" — hi, hi, hi, hi, hi, så han sparkade med benen! — "det är en af Carl XI:s största förtjenster att hafva gifvit" — hi, hi, hi, och tidningen gick tvärs itu — "det är en af Carl XI:s —"

"Vilhelm!"

"Jaha!"

Rösten, som ropade, kom nedifrån gården och var rektorns.

"Klockan är öfver 9 nu. Jag kommer upp och hör dig om fem minuter. Du har väl läst öfver ordentligt?"

Vilhelm hade öppnat fönstret, men stängde det, så snart han hört början af tillägget; den framställda frågan kunde enligt hans förmenande gerna stängas ute.

Nu gällde det att plugga i fem minuter! Och Vilhelm läste också, så att kunskaperna rent af strömmade in i hufvudet. Dörren öppnades och rektor Borg trädde in med sin långpipa i handen.

Han föreföll icke alls löjlig längre. När Vilhelm tänkte noga efter, hade allt, som stod om Carl XI, krupit ur minnet. Han lade emellertid ihop sin bok, smällde den derefter tre gånger i pannan och beredde sig att svara. Redan första försöket i den vägen slog klick. Läraren gaf en ny fråga. Vilhelm såg ut. Der nere stod gungbrädet och likasom hånade honom. Han kände rektorns blickar, fast han icke mötte dem, och han började rodna. Visste rektorn allt? Omöjligt! Takfönstret var öppet blott ett par tum och rektorn såg dåligt.

"Hvilken var Carl XI:s kanske största förtjenst?"

"Det är en af Carl XI:s största förtjenster, att — att"

"Att!"

"Att..."

"Att!" skrek rektorn.

"Det är en af —"

"Ja, det vet jag, men vidare — att"

Vilhelms hjerna arbetade, och resultatet blef att det lyckades honom få fram ett par tårar.

"Det är så svårt", snyftade han — "och så fick jag får långt."

"För långt! Ja, då behöfs det längre öfverläsningstid och den kan bestås. Klockan 10 hör jag dig igen."

Rektorn steg upp för att lemna rummet, men i detsamma inträdde fru Borg, och Vilhelm kände nu att det låg något obehagligt i luften. Men han blott såg ned i sin bok med händerna i håret.

"Stör jag er?" frågade frun.

"Ånej! — hvad är det fråga om?"

"Jo, den gemene David har åter varit framme, förmodar jag. Aldrig kan bonden hålla reda på sina ungar." Frun var mycket uppretad.

"Hvad har han gjort?" (Vilhelm började nu ifrigt mumla högt.)

"Åjo, takfönstret är spräckt, och det har skett

i dag på morgonen, ty i går qväll var det helt, det är jag alldeles säker på. Och pojken har varit på vinden, men nekar som vanligt."

Vilhelm kände, huru hans panna blef kall och besatt med små perlor af svett, men han läste om Carl XI:s stora förtjenster, så det lät alldeles som om en orolig humla varit i rummet.

"Jag skall tala med sven Jonasson, jag, att han smörjer upp unge David. Och vill inte han göra det, skall jag med nöje åtaga mig bestyret."

Med dessa ord lemnade rektor Borg rummet, föregången af sin fru.

Nu lade Vilhelm bort boken och tog sig en funderare. Huru skulle allt detta redas ut? Utan tvifvel hade fönstret gått sönder, då han slog igen det. Men så alldeles säkert var dock icke detta, åtminstone behöfde det icke hafva skett då, och Vilhelm hade *icke* sett att det skedde, det var en lefvande sanning och skulle såsom hvarje annan sanning blifva en hållpunkt. Men huru skulle det gå med David? Troligen skulle han få stryk. Nu voro Vilhelm och David för tillfället icke kontanta; osämjan berodde på något mindre vördnadsfullt uttryck, som David haft om den förre. Från den sidan sedt, kunde alltså litet smörj göra honom godt. Men om Vilhelm tillfrågades, hvar han varit under öfverläsningstimmen, om kanske pigan

varit i rummet under tiden . . . usch, der klämde skon! Och Vilhelm funderade.

Emellertid höjde sig solen och stod snart blank och skinande i alla vattenpussar på gården. Det blef olidligt varmt derinne, och Vilhelm längtade ut. Men historien! Historien! O, när den dagen en gång komme, då han skulle slippa att läsa! Vilhelm fattade i ett ögonblick, hvad uttrycket "en himmel på jorden" kan betyda. Och bäst han satt der och tänkte på, huru han skulle efter aflagd studentexamen behandla sina skolböcker, slog klockan tio. Och han kunde ännu icke ett ord. Nu blef han ond, slog igen boken och sade beslutsamt:

"Nej! Jag *vill* inte läsa, jag vill inte bli student" Efter de manliga orden satte han åter sina händer under hufvudet och stirrade trotsigt ut. Luftten blef allt qualnigare, och solen stack, som om hvarje stråle slutat med en nålspets. Vilhelms föreställningar blefvo allt dunklare, han hade dock liksom en förnimmelse af, att han befann sig under en hemlighetsfull pressinrättning, från hvars inverkan han omöjligen kunde frigöra sig, och det dröjde derefter ej många minuter, innan armbågarna började glida utåt den polerade skifvan och snart hamnade äfven hufvudet på boken; han glömde alldeles Carl XI:s stora förtjenst och somnade.

Uppvaknandet störde på ett högst obehagligt

sätt hans lyckliga drömmar om en tid, som ej visste om stränga magistrar, bräckliga vindsfönster och motbjudande lexor om gamla svenska kungar, ty det förorsakades af ett ryck i örat.

"Vilhelm! Vilhelm! Vakna upp, min gosse lille!"

"Ja, — jaha! Carl XI:s största förtjenst var att —"

"Att han aldrig somnade från sina pligter, ja, och att han som barn visste att lyda sina lärare."

"Jag är inte bra."

"Hvad har du då för ondt?"

"Jag har ondt i hufvudet; — här är så förskräckligt varmt och det har åskat rysligt en lång stund."

"Har det åskat, sa' du?"

Vilhelm såg upp med en hastig, men forskande blick. Han var alldeles vaken.

"Ja, det har det visst gjort, och det har blixtrat två gånger."

Rektorn såg tankfullt ut genom fönstret.

Stora, klumpiga moln, tjocka och tätta som bomull, hade tornats upp öfver skogstopparna och sjön, en grå, jämnfärgad slöja var dragen öfver halfva hvalfvet och närmade sig allt mer solen, svalorna flögo lågt och oroligt och ett par fisktärnor gallskreko öfver land.

"Ja, det blir allt åska," mumlade han så högt,

att pojken hörde det; "åska, det var värre! — Är du mycket dålig, Ville?"

"Ja, det värker så dant just här (han tog öfver pannan), men jag tror nog att det skulle bli bättre, om jag fick gå ut litet. Jag kan ju läsa öfver i eftermiddag..."

"Ja gå då, men håll dig i trädgården innanför staketet, Vilhelm, så att du ej kommer i kif med David eller springer med honom kring berg och backar, och kom genast in, om det börjar mullra."

Tjufpojken slank ut som en ål och satt snart i en krusbärsbuske, fri från både hufvudvärk och svenska historien. Efter en kort stund kom David dit röd i ögonen.

"Du är en drummel," sade den anlände, för att inleda konversationen.

"Hvarför det?" frågade Vilhelm och började samla omogna krusbär i högra handen.

"Jo, för att du är en drummel."

"Akta dej!"

"Hvad då för?"

"Jag ska' klå dej."

"Du!"

"Ja, jag ja! Jag kan ta dej på lillfingret."

"Ja, så gör det då!"

"Ja, det kan jag, ser du."

"Nå, så *gör* det då!"

"Tiger du inte?"

"För dej?"

"Ja, för mej ja!"

"Haha, nå' du, jag ska' tala om något för rektorn, du!"

"Ja, då' ska' jag med, du."

"Hvad då?"

"Det rör dej inte, bondpojke!"

David började också ladda sin näfve med kart.

"Kasta, om du törs!"

"Ja, kasta du först!"

"Ja, det törs jag, du!"

"Nå, så gör det då!"

"Bondlurk!"

"Skolpinne!"

Luften genomskars af ett par tjog hårda bär.

"Ah, du träffade inte med ett enda, bonddrummel!" Nu fann David ett äpple, och ögonblicket efter hade han råkat Vilhelm midt i pannan.

"Det är för att du slog sönder fönstret, du!"

"Jaså, min käre Vilhelm!" ropade en stämman bakom buskarna och rektorns figur trädde fram. "Jaså, det är du, som, när allt kommer omkring, har varit glasmästare."

I detsamma flammade det till, och en knall rullade fram genom molnen rätt öfver deras hufvud; en ny blixtn och en ny knall kommo ögonblicket efter, och uppe på himmelen var det blå-

svart; molnen ändrade hastigt konturer, taggade ut sig, rördes mot hvarandra och sågo så tunga ut, som om de skulle sjunka ned till jorden. Så kom blåsten sopande fram, hvinande och ilsken, och alla hönsen, ledda af tuppen, seglade i väg med stjerten åt sidan och fjädrarna framblåsta.

"Kom in, pojkar!" skrek rektorn och var med ett par skutt på trappan. Vilhelm följde tätt efter.

"Ä' det farligt, farbror?"

"Ånej, inte precis, men kom in bara! — Vi ska' hålla oss från fönstren."

"Farbror, var inte ond på mej för rutan!"

Tamburen var mörk, men blef nu i ett ögonblick så ljus, som om den stätt i lågor. Blixten följdes omedelbart af en bedöfvande, brakande skräll, dörrarna ristades, rutorna skallrade och rektorns gamla föräldrar, som hängde inom gyldene ramar på salsväggen, började gunga.

"Är farbror ond längre?"

"Nej, Ville lille! — Tyst, in med dej! Lotten, skjut alla spjell! — Se så, Ville lille, gråt inte! — Stå inte vid fönstret, pigslyna, du kan nog dra' ner himmelens vrede ändå! — In på golfvet med dej, säger jag —!"

"Farbror, ska' jag läsa öfver nu?"

(Rektorn feberaktigt): "Nej, nej, nej, min lille gosse! — Hu, så'n knall! — Nej, du slipper läsa

i dag! — Vill du gå från fönstret, din gemena hydra? — Nej, hör!”

Upproret i naturen rasade ännu en stund öfver gården, derpå drog det sig så småningom bortåt och under hela tiden satt rektorn på en stol midt på golfvet och gaf förhållningsorder.

Då det fram emot eftermiddagen blef lugnt, sprang Vilhelm ut och ropade på David. Pojken kom.

”David, ska’ vi göra kanaler i sanden? — Kom du bara, jag har fått lof af farbror!”

David undrade storligen öfver händelsernas utveckling, men såg icke ännu riktigt försonad ut.

”Vill du ha’ den?” sade Vilhelm och räckte lekkamraten en blänkande pipa af järnbleck. Den andres ögon flammade till af förtjusning, och han tog emot gåfvan.

”Tack, tack, snälle Vilhelm!” utbrast han, rörd nästan till tårar.

”Nu ska’ vi göra kanaler!”

De arbetade en stund i sanden med sina hälar; och snart var gården indelad i ett riktigt litet flodsystem. När de ledsnat härpå, tog Vilhelm David afsides och sade:

”Hör du, David lille, inte ska’ du påminna faster Lotten om att rutan är spräckt! Det gick ju ingen bit ur. Ser du, farbror han glömmet det genast.”

"Nej, jag ska' tåga," lofvade David trohertadt.

"Och så kan jag väl få blåsa litet ibland på pipan, till exempel om eftermiddagarna!"

"Ja, det ska' du få."

Vännerna sloo sina små händer tillsamman och sade hvarandra godnatt. Och efter en timme sofvo båda den rättfärdiges lugna sömn.

EN JULAFTON.

Skyningen hade sänkt sig ned öfver skogen, så att de hvita björkstammarna blefvo litet spöklika, och enbuskarne sågo ut, som om de rörde sig, vattnet glimmade svagt, ty himlen var ännu temligen ljus borta i sydvest, byvägen syntes tydligast, frusen och ljusgrå som den var, men stugan på andra sidan trädan hade nästan försvunnit, ty hon var så låg som en torparstuga kan vara och der stod skog bakom henne.

Plötsligt flammade ett sken upp, så ett till och så ännu ett. Det var ett trearmadt julljus, som tändes och nu kastade en fullt tydlig strimma af glans öfver åkerlappen ända fram till stättan, der "far" skulle gå öfver, då han komme hem på qvällen.

Efter en liten stund blef skenet i stugan större och kraftigare men flämtande och obestämdt, och man kunde från vägen skönja att der brann eld i spiseln. Julbrasan skulle hjälpa till att lysa far öfver åkerdikena.

Det mörknade allt mera rundtomkring och allt skarpare framträdde det lilla fönstret. Snart sveptes aftonslöjan så tätt kring alla föremål, att man ej längre såg buskar, diken eller stenar och med detsamma kunde man ej heller bedöma afståndet till stugan. Hon låg der som en enda liten ljus punkt i det obestämda mörker, som sträckte sig fjerran bort. Hon tedde sig aldeles som ett skimrande något, hvilket ungdomsfantasin har upptäckt och hvars aflägsenhet hon icke kan bestämma.

Ett litet stycke bort på andra sidan insjön gick landsvägen och derifrån hördes allt emellanåt stojande och slamrande, då bönderna undan för undan kommo hem från staden. För öfrigt var det så tyst, så underligt tyst i vinterqvällen. Stjernorna kommo icke fram, fastän det nu var aldeles igenmörkt; himlen blef allt oklarare och snö var tydligen i annalkande.

Ett par röster hördes nu och öfver ljusstrimman gled två eller tre otydliga figurer fram.

"Mor!" ropade en späd stämma, som darrade litet på målet.

"Här ä' jag, lille Per August!"

"Att inte far kommer ännu! Tänk mor om inte ljusen räcka."

"Det har du rätt i Per. Hilma, du kan springa in och släcka dem."

"Nej, nej mor lilla!" bådo två stämmor ifrigt. Och den första fortsatte:

"Vi ha ju aldrig sett julljus förr — få de inte brinna? Far kommer nog snart — men tänk, om far ä' —"

"Per inte säga något om far! Han är nog snäll i afton och har kanske köpt något åt er."

Det blef så tyst, så skogen kunde höra den undertryckta suck, som lemnade qvinnan.

"Här sätter jag mig!" ropade Per August gladt, då de hunnit fram till stättan. "Nu kan far inte se mig och jag skall ropa "buh" så far blir rädd."

Och lille Per pröfvade sitt buh så det blef lif inne bland björkstammarne.

Men på den lilla brädlappen, som bildade stättans nedersta steg, satte sig mor och till henne kröp Hilma, och mor drog sitt grofva förkläde omkring hennes späda axlar. Och så fick tystnaden åter makt med naturen, tills plötsligt vaktaren på gärdesgården ropade:

"Tst! nu hör jag honom!"

Det var verkligen en vagn, som kom. Den rusade in på byvägen och närmade sig.

"Det ä' far, som har fått åka med rättarn",

Förespådde Per, "jag känner igen rättarn — jo, det ä' han."

Alla tre lyssnade. Röster hördes, ett och annat ord trängde fram tydligt nog. Men orden voro häftiga, som om de yttrats af vredgade personer.

"Hvar såg du honom?" frågade den ena stämman.

"Jo, när vi foro förbi Per-Larsagården — der satt svinet inne och söp med lönnkrögaren."

"Ä' du säker på det, Johan?"

"Ja så säker som — ptro stilla — så ja gubben lille — poh ja — poh ja! det här var det mörkaste, jag har sett i vinter."

"Det ä' inte far", hviskade Per och hoppade ned från gärdesgården för att krypa till mor.

"Nej, jag hör. Tst! vi kunna skrämma hästen."

Trampet kom allt närmare, men ingenting syntes.

"Jag får lof att köra bort det kreaturet hvad det lider", sade åter den första rösten. "Men det ä' så det skär mig i själen, när jag tänker på den stackars qvinnan. Att en sådan usling ska' ha en sådan hustru!"

"Ja nog är det synd alltid. Men bäst vore för både henne och den gamla karingen och barnen också, att Anders slog ihjäl sig på någon hem-

promenad; hon sköter hela torpet bättre utan honom."

"Slår han dem?" frågade den förre.

"Slår — jo det ska' rättarn tro. Kommer hem full hvar och hvarannan qväll och den som då är i stugan, han får veta att han lefver. Stackars folk! så många nätter de allihop ha fått krypa in hvar de kunna på höskullen. Och nu på sjelfva julafton ligger den strykarn och vråker på krogen — prrrro! hva' ä' det — var det något på vägen?"

"Tst Per! tss tss! rör dej inte", hviskade kvinnan, som satt vid vägkanten. Och barnen slöto sig darrande kring henne och på deras frusna händer runno hennes tårar så varma, som om de gått direkt från hennes hjerta.

"Det kommer snö i qväll", sade drängen, då vagnen for förbi stället.

"Ja det passar bra på julaftonen", svarade rättarn glädtigt, "och så ska' man värma sig vid en god björkbrasa och se på när småbarnen dansa kring julgranen."

Och vagnen försvann och ljudet af densamma också."

"Kom, så gå vi in till gamlamor!" sade torparhustrun och reste sig.

Efter en liten stund slöts stugdörren efter dem. I samma ögonblick höjde Per och Hilma ett jubelrop och den förra slog sin mössa i golfvet, så

katten förskrämd rusade under mormors säng. På bordet låg utbredd en bländhvit duk och på duken stod en liten julgran, fullhängd med karameller och små paket och rikligt försedd med vaxljus, färdiga att tändas.

"Mor, mor! Hvem har satt dit det?" ropade barnen och slet i hennes förkläde, men mor kunde ej svara. Hon blott stirrade på det härliga på bordet. Men mormor, som halfåg i sängen, förklarade att alltsammans just nyss kommit från inspektorens. — "Nä, Anders då?" tillade gumman och såg forskande på den yngre qvinnan.

"Åh han kommer nog!" lät svaret dystert och undvikande.

En half mil från torpstugan låg Per-Larsagården, så benämd efter Per Larsson eller Krögarlasse, som egaren i dagligt tal titulerades.

Der inne gick rätt muntert till på julaftonen. Vid ett slaskigt bord sutto tre personer med armarna framlagda på skifvan och de stora näfvarne slutna kring hvar sin ölbutelj. Midt på bordet stodo uppställda en lång rad tomma helbuteljer och i en af dem brann en ljusstump. Den lyste så matt och sömnigt, att man ej kunde se, hvad som fans i rummet utom den värda trion med sina attribut, och lika godt var det för öfrigt, ty taf-

lans accessoires voro af så eländig beskaffenhet att de ej förlorade på att hållas i halfdager.

Krögarlasse höll en släckt cigarrstump i munnen, och vid hvarje yttrande, han skulle fälla, lade han stumpen ifrån sig i den ölsjö, som bildats framför honom, hvarpå han vid ny paus åter satte den på sin förra plats.

De två öfrige personerna voro torparen Anders och en undantagsgubbe på den herregård, under hvilken Anders hade torp.

Värden lade cigarren i det våta och höjde buteljen mot ljuset.

"Hör ni gubbar! vi ska', så sant jag heter Per Larsson, ha det andra dussinnet fullt också — nej, vi ska' ha det tomt!" Han reste sig med hjälp af armar och ben och begynte räkna tombuteljerna: "1—, 2—, 3,— — jemnt ska de stå — jemnt som lineal, för gamle Lasse har exerat bevärning och kommer i håg att man ska stå i rad så rakt och rätt som gårdsgårdsstörar. 1—, 2—, 3—, (o. s. v.); 19 var det och här ska, ta mej — bli 24 innan klockan ä' tolf, för när hon slår tolf, ska trollen komma och räkna buteljerna. — Skål! Si så Anders, hva' f-n kommer åt dej — kan du inte dricka bier, hvasa? Åjo! Ah se inte på klockan. Det blir månsken tills trollen ska sätta öfver gårderna. Drick, säger jag."

Han höll buteljen länge för munnen, slog den

derpå i bordet och fattade sin cigarr, hvarpå han gick bort till fönstret och strök rockärmen öfver rutan.

"Se! hvad sa' jag — mänsken så fint som det grannaste ljulljus, och det var mulet nyss och det har snöat litet och mera snö kommer det i natt. — Äh du, (till månen) du ä' kanske inte så full som jag, men du var mycket fullare häromdagen och det kan rätt qvitta jemnt. Hvasa? Ska du gå, hvasa, skå —?"

"Töst!" röt Anders, som kraflat sig upp och nu höll i dörrlåset, "rör mig inte för jag ska' gå, innan —" Han var redan ute, och orden försvunno i natten. Lasse sprang ut och skrek efter honom af alla krafter, men Anders var utför backen och värden såg honom icke längre.

Det var kallt ute, riktigt nordiskt kallt. Det hade klarnat, men vädrets obeständighet under det föregående af dagen gaf föga säkerhet för att icke Lasses spådom om snö skulle slå in. Ett tunnt, silkeslent täcke hade redan bredts öfver vägen, der det låg jemnt, samt öfver granruskor och enar, på hvars barr det rifvits i fina trasor.

Anders gick så osäkert att den som sett honom, skulle hvarje ögonblick väntat att han skulle falla. Stjernorna tindrade med kallt sken och lystes hans ömkliga vandring, månen hade hunnit upp öfver topparna på andra sidan sjön och af

dessa anledningar jemte snöfallet rädde så mycket dager att torparen borde kunnat taga sig fram. Han mumlade halfhögt under sin gång och röt stundom kraftigt nog, då hundarne skälde på honom.

"Du ä' full Anders och du har varit full hvarannan qväll och det ä' julafton i dag — och du —" meningen fullbordades i diket.

"Prestknäffel, som inte kan hålla vägen i ordning! — full som en kaja — julafton — si så der ja, nu går det så smått igen — men — det va' dumt i qväll — hick! — qväll — vov, vov, vov! Jag kan skälla igen du! — qväll va' det dumt."

Nu stannade han emot ett träd, tog af sig hatten och strök det svettiga håret. Derpå gick han ut på vägen igen och försökte böja sig lindrigt framåt, liksom han skulle upptäcka någon i mörkret.

"Ah — ah det var ingen! tss!" han viftade med handen tystnad åt en skrämnd fogel, som flög upp och ristade ned en sky af snö från grenen, der han nyss stått. "Tss, du ä' en stygg karl — det har du aldrig tänkt på förr än i qväll — hick! — du super öpp pengarna." Nu afbröts han af lifligt hundskall med den påföljd, att han gaf sig i väg igen.

"Krögarlasse! den ska' du aldrig gå till mera — lurar dej Anders — du ä' full Anders!"

Han ristade sin kropp i frosskakningar, men ändå strök han pannan, der svett sipprade fram.

"Blir sjuk, sjuk, ja! Jesses, om jag inte kommer till stugan! fryser ihjel, Anders."

I de undertryckta orden låg en ton af förtviflan. Straxt efter det han ytrat dem, tog han hatten i handen och började springa med korta steg, dervid lyftande fötterna så högt, som om vägen varit beströdd med törnegrenar.

Han sprang, sprang allt fortare, ramlade och kraflade sig upp, sprang utan att stanna eller sakta för uppførsbackar, sprang utan att se åt sidan, ökade om möjligt farten, snafvade åter, ramlade, reste sig och sprang blott feberaktigt, som om trollen, dem Lasse talat om, varit i hans hälar.

Han var nästan framme vid stättan, då krafterna sveko och han föll. Med sina sista ansträngningar kunde han komma öfver gärdesgården, men nu var det slut. Den kalla luften rusade våldsamt in i hans flämtande bröst, der han låg framåtlutad öfver en flat sten.

"Sjuk", mumlade han, "jag hann icke till stu — åh! —" Der kom en varm ström inifrån hans bröst, hvilken fylde hans mun och bredde ut sig i en stor mörk fläck på den hvita stenen.

Stilla nattvind! du silar ned snö från granen och väcker drinkaren. Han sofver så ljuft att hans bröst icke längre rör sig.

Längesedan hade stjernorna försvunnit bakom en allt mera mörknande himmel. Djupt töcken låg öfver skogen, men de små snöflingorna, som nu kommo nedsväfvande, voro så bländande hvita, att de kunde skymtas mot de svarta skuggorna. I början liksom smögo de sig ned mellan grenar och barr, derpå fattade de mod, andra kommo till, milliontals rörde sig i luften, dansade sin trolska dans kring hvarandra och sänkte sig, tills de nådde jorden. Nya millioner gjorde det lena täcket tätare, allt blef hvitt och rent, som om det följt försoning med den mantel, som höljdes öfver skogen, ängen med torpet, uslingen, som låg derute och den mörka fläcken under hans ansigte.

Snart började det snöa häftigt, så att undantagsgubben, som straxt efter Anders lemnat lönnkrogen, icke längre kunde se de slingrande spåren på landsvägen. Om en stund efter midnatt raglade den gamle syndaren förbi det ställe, der torparen redan sof den sömn, som skulle blifva hans eviga hvila.

Frisk bjellerklang hördes tidigt på juldagsmorgonen. Den blef mäktigare, kom från olika håll, samlades nedåt byvägen och flyttades snabbt ut efter denna framåt mot landsvägen, som ledde till kyrkan. Och då lille Per August, som knappast kunnat sofva af förtjusning öfver julgranen med dess härligheter, kry som ett vinterny stack ut hufvudet ur stugdörren, fick han se, huru eldröda facklor blinkade mellan träden borta vid vägkröken. De närmade sig snabbt, och öfver snön för ett flämtande sken i kapp med slädarne från herregården. Han skrek så det skallade: mor mor, mor! Och mor kom ut med Hilma vid handen, just lagom för att få se den vackra synen fara förbi.

Hon skulle sedan med barnen gå in i stugan för att kläda sig och dem till julottan, då klockorna der borta ifrån började klinga och fylla hela nejden med sina härliga toner. Då tog lille Per August af sin mössa, knäppte ihop händerna och såg upp i mors snsigte. Elden inifrån spiseln lystes på hennes drag, och gossen såg mäktigt förundrad ut, ty tårar föllo ned för hennes kinder, då Per tyckte att hon bort hoppa af glädje. Per förstod henne icke, men funderade icke heller längre på saken.

Kyrkan var fullpackad. Bönderna stodo i tre rader i hvarje bänk, och qvinnorna sutto i knäet

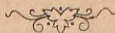
hos hvarandra. Julens evigt nya glädje strålade ur de flesta anleten och icke minst ur den gamle prostens, der han stod belyst af ett par väldiga trearmade ljus och talade om den försoning, som räcker till att göra alla synder så hvita som snö, äfven om de vore blodröda. Han hade just slutat och gått ned från predikstolen, då en qvinna kom in i kyrkan, gick fram till torpar-Anders' hustru och ryckte henne i armen: "Det står illa till med Anders!"

Qvinnornas blickar möttes. Och den ena enkla, men därför ej grofva naturen förstod den andra.

"Är han död?" hviskade hon.

"Ja!" svarade budbärerskan lika tyst.

Då reste torparhustrun sig och gick långsamt ut öfver kyrkgolfvet, hållande Per och Hilma i hvar sin hand. Folket såg frågande på henne, men orgeln började i detsamma brusa, och klockaren tog upp psalmen, och hela den fromma församlingen stämde högljudt in i: "Ett barn är födt i Betlehem!"

VATTENFALLET.

Det rusade ned som en enda vit, gul, brun, mörkgrå massa. Det skälfdede dan långt deruppe, der gränsen gick mellan jemnt och utför, ja, det darrade ännu bortom den gränsen. Men ned skulle det. I början gick det glänsande, lustigt och i ett enda språng, så bröt berghällen farten och vid det stället röt det till och skummet yrde upp på stränderna. Men djupet låg under och lockade. Ett ögonblicks färd genom rymden — och djupet var nådt. Från alla håll, bakom och rundtom stenar och klippblock och genom våldsamt uppslitna klyftor kom det dånande, vildt, kokande, gnistrande hejdlöst. Och der djupt nere under bron stod en sky af glänsande hvitt — der var färden slut, tycktes det. Längre ned blott hvirflade det ännu, och tusentals bubblor seglade snabbt bort, långt ut mot

bugterna, förbi dem långs de furuklädda stränderna, öfver de sankar, vida fälten, fäste sig vid flytande algrenar och träbitar och foro med dem ut till der allt vidgade sig och stränderna veko och det lugna hafvet utan gräns bjöd sin famn. Der dog strömmens kraft och bubblorna slocknade, den ena efter den andra.

Bron, som ledde öfver forsen, var försedd med ett bastant jernräcke, och emot det senare stod en man lutad, med hakan hvilande på armarne och blicken riktad nedåt. Mannen egde boden, som låg vid bron och der folk köpte allt hvad man kunde önska i denna jemförelsevis afskilda vrå af landet.

Handlanden Tillman stod och funderade. Den som närmare gifvit akt på mannen, skulle tyckt att han såg vemodig ut. Men en som icke plägade fästa sig vid folks utseende, det var den som nu skulle passera bron och dervid fick syn på Tillman.

"Hvad ser grosshandlingsman på?"

"Jag ser på elfven."

"Syns det laxar då dernere?"

"Jag ger laxarne en god dag. Jag ser bara på fallet."

"Det kan handlingsman få se i morgon, men

nu skulle jag vilja föreslå att vi tittade in till mig. Jag har fått den nya salen i ordning med kungens porträtt i, och Victoria är bestäld. Vi ä' några gubbar samlade — bara gamla bekanta, brukspatron' nere från hamnen och bror hans och gamle klockaren. Nå? får jag ha den äran? En liten tuting på sommarqvällen ska' kanske göra godt, då dimman kommer."

"Tack herr Pettersson! Jag går med tvärt på skifvan."

"Tvärt på skifvan, var det!"

Och de båda männen förfogade sig dädan. Ett stycke derifrån låg det lilla värdshuset, som egdes af herr Pettersson, ett gulstruket trähus med en veranda, som kunde rymma två till tre per soner.

Det var ännu icke senare än att solen knappast nått talltopparne, och full dager låg därför öfver nejden, men inne i "nya salen" voro gardinerna nedrullade och genom den blårandiga väfven utstrålade matt, gulaktigt ljus. Då herrarne inträdde, kunde drängen, som händelsevis stod i förstugan, uppfånga en skymt af några persóner samt ett bord med glas och dricksvaror, hvilka skimrade genom tobaksröken.

"Här ha vi hedersgästen, gubbar!" ropade hr Pettersson, då han drog till dörren efter sig. "Är

det inte gamla bekanta, som jag sade, grosshandlingsman?"

"Jo, jag ser det — och det är också en gammal bekant" (pekande på konjaken).

"Som man inte bör försumma, ja" ifylde brukspatronen, en liten grå gubbe, icke olik Ibsens porträtt.

"Si så! Grossören i soffan!"

Det var värden, som talade, och han blef åtlydd. Handlanden klämde ihop sig, så att han kunde komma emellan bordet och soffan, hvarpå han sjönk ned i den senare med en åtbörd, som om han först nu kommit till säker ställning i lifvet. Och de andra herrarne slöto sig kring bordet och lade upp sina armar.

Då tutingarne voro i ordning, tog gästgifvaren en pröfvande klunk, som följdes af en godkännande nick, hvarpå han ett ögonblick studerade fysiomierna hos de församlade. Klockaren, som var halt, sträckte omärkligt ut sitt längsta ben och nådde värdens fot.

"Saken är den, herr grossör", började nu Pettersson, "att det här är nästan en liten politisk — nähä, en liten affärsmannakrets, i hvilken ingen kan passa bättre som prissedent än just herr grossören — sch och der, gubbar!" De sista orden ställdes till båda bröderna, som ville klinga med hedersgästen.

"Vi ha tänkt och tyckt att herr grosshandlingsman skulle kunna bli riktigt rik, om vi finge hjälpa till en smula. Det gäller fallet här nere — men först en titt i pokalerna!"

Titten togs.

"Jo," fortsatte talaren, rakt på saken. "Ska' vi inte ha ett litet sågverk här på platsen, just på grossörens jordbit nere vid elfven?"

"Sågverk!" repeterade gästen, "en så'n der historia, som byggs ut halfvägs öfver forsen, så man inte kan se skogen bakom!"

"Skogen!" upprepade i sin ordning värden, "hva' ska' grossören titta på i skogen?"

"Träden — grönskan — stenarne — bergen!"

"Det var en hel del, men hvad ska' grossören se på det för?"

"Jo, för att jag inte vet något roligare, om jag inte skall undantaga —"

"En liten toddy ja! Skål, hr grossör!"

Och de fem männen klingade åter och Tillmans toddy sjönk djupare än de öfriges. Genom glasögonen rörde sig klockarens blick så lifligt, att man aldrig kunde rätt se, hvar den stannade; men lille brukspatronen och hans bror studerade ifrigt kungens porträtt. Ännu en gång sträcktes klockarens långa ben ut så att foten nådde Petterssons.

"Jag tror man vann ändå till sist på bondrac-kan!" tog värden till orda.

"Ja, jag vann", svarade Tillman, "derför att rätt ä' rätt och orätt ä' orätt och bönder blir bönder, tills vi få skottpengar på dem."

"Precisemang herr grossör! bönder ä' bönder, på det tror jag man kan ta i botten."

Det följde ett tyst ögonblick, då glasen höjdes och derpå en femstämmig smäll i bordsskifvan. Så var det åter stilla några sekunder, under hvilka bruset utifrån tydligt hördes.

"Se det tycker jag om!" utropade han i soffan och gjorde med tummen en gest bakåt, der fallet hördes, "och i det här vattensuset skulle herrarne vilja höra ett par tjog sågklingor gnissla."

"Framåtskridandet herr Tillman!" sade nu klockaren och det var hans första yttrande under aftonen. Samtidigt tog åter den gamla vanan från orgeln att spela med fötterna ut sin rätt och värden fick ett nytt tramp. Och denne förstod alltid klockarens fötter.

"Nu ska' vi taga nya," proponerade han, "framåtskridandet sa' klockaren, men de' ä' inte godt att gå framåt, då man har dåliga ben." Han måtte tyckt att yttrandet var qvickt, ty han gaf till ett grin, så läpparne förlorade sitt tag om cigarrstumpen. Men genom glasögonen och tobaksröken stirrade nu klockarens öga fram som en fyr

i dimma och det kalla ljus, det utstrålade, föll på värden med en synbart kraftig verkan, ty han såg i ett ögonblick så betydelselös ut som en tom-butelj.

Brukspatronen hade fått en ny blandning och höll på att krossa socker med en ifver, som om bitarne varit getingar.

"Han kommer att dumma sig," hviskade han åt brodern.

Då han fått sin rykande dryck väl klar, vände han sig till handlanden med minen hos en man, som känner att han bör ingripa i händelsernas gång. Fyren bakom glasögonen och tobaksröken riktades nu mot brukspatronen.

"Herr Tillman, jag har också varit affärskarl" — fyren blinkade — "fast det gick en smula emot beräkning, tack vare en bondkanin. Ja bönder ä' bönder, det är så sant, så det tål att dricka på."

"Rätt taladt!" ropade gästgifvaren, "herr grosör, hva' tusan —" han kom icke längre, ty klockarens fot hade träffat hans stolsben så, att han sjelf höll på att komma i golvet.

Och brukspatronen återtog:

"Affärskarl duger jag till att vara och jag älskar affärslifvet, ty det är ett sant lif, der en man med resurser kan göra godt för sitt land, om han rätt använder sina resurser —"

"Resurser!" repeterade Pettersson.

"På att anlägga sågverk", inföll Tillman.

"Hvarför inte! Här fins så mycket skog, som bara är till skada. Vi skulle kunna få en affär i gång, som gagnade herr Tillman i första hand och drog hit rörelse från landet och förde med sig civilisation, och hedern och vinsten skulle bli familjens och efterkommandes."

Brukspatronen talade ifrigt, och under harangen lutade sig brodern allt närmare mot honom, medan hans ögon och mun för hvarje ny strof i talet öppnades allt vidare, tills en stegring i uppmärksamheten var omöjligt. Vid talets slut sköt han med en knuff sin stol bakåt, grep hårdt om glaset, på samma gång fötterna slog i golvet, samt utropade!

"Det var knäfveln!"

Han fick af brodern en blick liknande den, hvarmed herrskaren qvitterar slafvens hyllning.

"Det här slog midt på spiken som en ånghammare", skrek värden. "Djup och allmän skål!"

Värden och båda bröderna hade blifvit så lifvade af brukspatronens tal att de alla tre totalt negligerade klockarens nålhvassa blickar och i stället fördjupade sina egna tankar i glaset.

Men Tillman hade händelsevis råkat sträcka fram sina ben under bordet. Plötsligt kände han huru en tung fot trampade honom på skenbenet,

samtidigt med att klockarens kalla öga stirrade på värden.

Handlanden låtsade om ingenting, utan drog sakta sina ben tillbaka.

"Nå" började han efter en stunds tystnad, "huru skulle herrarne vilja ha' den der saken rangerad, om man verkligen skulle tänka på den?"

Utän synbar ifver knäppte klockaren upp sin rock och framtog ett päpper.

"Asch! inga kontrakt speleman!" utbrast brukspatronen litet slarfvigt, och brodern höjde sin hand med utspärrade fingrar för att låta den nedfalla på dokumentet.

"Förtroende ska' det vara", fortsatte brukspatronen, "bara förtroende, så blir det roligt."

"Ja visst! brukspatronen har rätt!" ifylde gästgifvaren kort och bestämdt och for upp i stående ställning. Men den gången tog icke klockarens fot miste. Formad till en båtshake eller något i den vägen fick den bakifrån ett grepp om värdens båda fötter och straxt derpå rycktes dessa undan. Värden kom visserligen på sin stol, men manövern var för tydlig för att icke handlanden skulle förstå den.

Med lugnaste min sade han emellertid till klockaren:

"Låt se kontraktet!"

"Se här blott ett litet sammanskott af herr

handlanden och gästgifvaren — några tusen af hvardera, som utbetalas kontant af båda parterna om en fjorton dar, så kunna vi andra bevittna underskrifterna. Nå herr grosshandlare! skulle tro att det blir bra!"

"Det blir det nog", svarade denne.

Klockaren såg på honom med en blick, som tycktes vilja genomtränga hans själ. Men handlanden hade så småningom slagit om i stämning från glädtighet till allvar och klockaren förstod honom icke riktigt.

"Jag kan ju få läsa igenom det hemma", sade plötsligt gästen och reste sig för att gå.

"Åh, allaredan, herr Tillman! Ska vi inte hålla ihop om en tuting till?" Det var klockaren som talade.

"Jo visst, jo visst, jo visst!" skrek värden, som hemtat sig efter klockarens manöver — "men grosshandlingsman ska' först hem och tala om det för frun, ja min sj — skall han så och så kommer han igen — låt bli fötterna klockare — tyst! det ä' jag som ä' värd och det ä' mitt hus — och mina fötter, klockare. — Herr grosshandlingsman", fortsatte han och blef rörd, "min vördnadsvärda helsning till högädla fru Tillman och kom snart igen, vi ska' vänta. Men affären ska' bli bien! — skål!"

Der for öfver klockarens ansigte ett drag af

ilska och hans tunna läppar pressades så hårdt, att de förlorade all färg.

Handlanden lemnade rummet.

Då han gick ned för den lilla trätrappan, voro hans ögon ännu så ovana vid mörkret, att de icke genast upptäckte en person, som stod med ansigtet emot rutan och tittade in genom den låga springan under rullgardinen. Vid Tillmans steg ryckte han till och straxt derefter kom en man fram och helsade på handlanden.

"Ursäkta, det ä' bara Johan."

"Jaså, är det du, jag såg inte för ljusskenets skull."

"Herr handlingsman, bli' inte ond! Jag har stått och hört på en hel del och inte förstår jag precis alltsammans, men jag förstår precis att klockaren är en rackare och herr handlingsman ska' akta sig för honom. Det var bara det jag ville säga."

"Det lofvar jag dig, Johan, — godnatt med dig!"

Grosshandlaren vandrade öfver bron utan att stanna. Han gick fort. Tinningarne bultade rätt dugtigt och den svala qvällsluften drog ljuft på hans panna.

Från brons ena ända ledde en gångstig ned till stranden och vidare längs med denna. Der tog Tillman af. Alldeles vid vattnet slog han sig

ned. Nu först riktade han sin uppmärksamhet på naturen.

Der kom det öfvervåldigande, jettekraftigt störande ned, täckt af skum, som skimrade i det svaga stjernljuset. Det röt vildt, men rytandet var blott storartadt, icke afskräckande. Det sände en ström emot foten af den höga stenen, på hvilken han satt, och strömmen bröts mot klippväggen och rusade ned förbi den på sidorna och sände öfver dess topp ett fint strålrregn, som kylde mannens heta panna. Tillman tog af sin hatt och böjde ned hufvudet emot den fina duschen, tills hans hår var alldeles beströdt med små perlor.

Och på stranden stod barrskogen, mörk, hög, tyst och lyssnade till fallets dån. Och högt uppe kunde mannen se, huru aftonbrisen vaggade kronorna.

Efter en stund tog Tillman fram ett papper, vek upp det och lät det falla i vattnet. Det slukades ögonblickligt i en hvirvel.

"Jakob Tillman skall aldrig förstöra Guds verk, förrän han blir tvungen", mumlade han. Så blotade han åter hufvudet och tog en ny dusch.

Han satt ännu qvar, då röster från bron svagt förnummos. De kommo ned för gångstigen. I mörkret kunde Tillman urskilja en reslig haltande figur och efter denna ett par andra mindre.

"Jo vackert!" sade en stämma.

"Nej min *sj*— kommer han *inte*. Den förd—
krögarn skämde bort alltsammans."

"Ja nu få vi se oss om efter några utbetal-
ningar. Om 14 dar lägger han vanterne i disken
och så stå vi der och gapa. Och allt kunde va-
rit rangeradt i qväll. — Gubben Tillman kunde
pungat ut med några tusen — och — — skulderna
— — — tillgång — som —"

Trion var borta i mörkret och samtalet bort-
dog i vattnets dån. Och så knogade de framåt
med sin halte ledare i spetsen. Men långt förbi
dem hade forsen längesedan ryckt med sig ett
uppviket pappersark, som nu seglade lika fjerran
bort som förverkligandet af klockarens och hans
sällskaps planer.

HISTORIEN OM EN GRIS.

En gris, som var instängd i en fyra alnar lång och hälften så bred stia, grymtade en solig sommandag och ville ut. Då han snart märkte att grymtningarna lände till intet resultat, emedan gårdsfolket, som var vandt dervid, tog dem för böner om föda, satte han trynet under stidörren och begynte bända och böka. Men härunder glömde han ej att hålla väsen med strupen. Hvad som kom på grisen, att han ville ut just i dag, har aldrig blifvit utredt, ty han talade aldrig om det. Det var en egenhet hos honom att behålla sina bekymmer för sig sjelf.

En liten arbetsfri pojke stack ut hufvudet genom dörren till dagligstugan, såg ett ögonblick, huru grisen ansträngde sig, satte djurets beteende i sammanhang med närvaron af några kycklingar

framför svinstian och smälde så igen dörren och skrek:

"Mor! Grisen tar kycklingar!"

Då blef det lif.

Mor kom utrusande med det gröfsta brödspett, som fans i taket, satte rakt genom hönsflocken, hvilken i sin flykt rörde upp två fot dam, och måttade en trumf åt grisens tryne, som helt begärligt låg blottadt under stidörren. Slaget träffade, och grisen var med ett skutt och ett grymt i andra ändan af sin gård inne under det tillfälliga skjulet.

"Otäcka svin!" tänkte qvinnan.

Hvem vet, hvad grisen tänkte!

Derpå gick qvinnan in och ropade sin lille gosse:

"Carl lille, hvilken kyckling tog han?"

Nu skämdes Carl öfver att hafva kommit med falsk rapport. Han ville derfor genom att detaljera sin uppgift göra denna sannolikare.

"Ja, det var ingen af di stora."

"Var det den lille grå?"

Carl kastade en hastig blick ut genom dörren, såg på den återsamlade flocken och märkte att den lille grå saknades.

Och så svarade han: "Ja".

Men har man någonsin sett en gris låta afskräcka sig af motgångar? — Nej, grisar hafva

järnvilja. De äro de yppersta mönster för män. Och åtskilliga taga också verkligen efter dem.

Knappt hade lille Carl sett sin mor flyga åstad mot röfvaren, förrän han genast fann, att det här kunde göras om, utan att blifva tröttande för honom som åskådare. Grisen å sin sida tänkte från första sekund efter katastrofen aldrig på annat, än att, så snart han finge ro på sig, göra ett nytt försök. Han hade godt samvete med afseende på kycklingen. När han därför stått en stund under sitt tak, undrande öfver människornas sätt och med trynet lindrigt upplyftadt, ristade han ironiskt sina trekantiga öron, drog sina mungipor upp till ett slags svinaktigt leende och gick derpå med sugande steg åter till sitt arbete. Men nu bökade han under tystnad. Det hade han lärt af trumfen öfver trynet. De hvita ögonen plirade illmarigt bort mot stugdörren och svansen dinglade viljelöst under kroppens rörelser. Han var idel uppmärksamhet och flit.

Solen lyste så varmt och gladt på gräsmattan derutanför att han kände sina krafter fördubblas af idel längtan. Han hade i alla sina dagar varit innestängd — och hvarför? Hade man någonsin sett en gris rymma? Jagade han kanske höns? Bet han får eller skrämde han barnen? Eller — aj, der var det: trynet!

Men han arbetade alltjemt. Ratsch — och

så gick en spjåla! Ratsch — en till! — Uff! lät det så gladt så sommarvänligt och ut for grisen rundt omkring på gården, svansen var med i rörelsen, öronen stodo rätt upp och munnen smälde i förtjusning. — Ack, det var en glad gris!

Men lille Carl, han kände grislynnnet en smula. Han visste också, att skrämelsen efter slaget skulle vara hastigt öfvergående. Och lille Carl kunde icke hjälpa, att han i dag var litet ond på grisen. Han hade ljugit på honom och grisen kunde ej sqvallra — men kycklingen kunde komma fram, och då stod han der med en osanning att svara för! Derför vaktade han noga; ögonblicket skulle nog komma. Och det kom också.

Då skrek lille Carl af alla krafter:

”Mor, grisen jagar hönsen!”

Så såg det ut. Följande sin sprittande glädjesingifvelser och utan att det minsta tänka på hönsjagt eller annan sport, dansade den frigjorde fången rundtomkring, mest på de bakre benen, stundom på alla fyra. Hönsen flaxade och skreko, tuppen gaf signal på signal, och nu rök hela svärmen med nedfälda vingar hit och dit, kors och tvärs, men naturligtvis alltid i vägen för grisen.

Då befann sig fridstöraren plötsligt ansigte mot ansigte med sin matmor. Hon stod med upplyftad qvast i bred anfallsställning. Lille Carl var färdig att fyra af en träsko på djuret. Men gri-

sen blinkade, satte ned trynet och kastade om med ett gällt grymt, fick en idé och rusade bort genom den öppna grinden ut på vägen, stannade en sekund, så att förföljarna hunno till närmaste krök, och rymde så på allvar.

Husbonden kom från motsatt håll, gående samma väg, glodde i backen och knäade. Då fick han höra i fjärran sin hustrus rop, vaknade till och såg ett par slängande öron och en skumpande ljus kropp.

Öronen stannade stela och upprätta, kroppen likaså med vädrande tryne.

"Honom kommer jag icke förbi", tänkte grisen. Och med den tanken slog han åter om, rusade med nedhukadt tryne, skrubbade till mor och skrämde lille Carl med sitt värsta grymt och störtade så in på gården och klämde sig in mellan de sönderbrutna spjälorna.

"Hvem släppte ut grisen?" frågade mannen, då han hunnit fram.

"Det gjorde han sjelf!" svarade Carl ögonblickligt.

"Har han gjort någon skada?"

"Ja, Carl säger, att han tog en kyckling."

"Hör du, mor, jag har tänkt på en sak. Grisen skall ändå snart dö, och det vore kanske så godt att slagta honom nu, innan han hugger flera. Kycklingarna äro för stora för att följa hönsen

och för små att reda sig på egen hand. Vi ha' inte råd att föda svin med kycklingar."

En timme derefter kom mannen med en blodig knif i hand ut från en bod nära svinstian. Han reste en stege mot en lucka till vinden och steg upp. Då luckan öppnades, hördes ett gällt skrockande, och en grå kyckling flaxade ned till kamraterna på gården.

Men då lille Carl, som stod nedanför, fick se kycklingen, sprang han till skogen för att plocka hallon åt far och mor.

TILLY.

Min vän kom till mig bittida på morgonen, åtföljd af sin hund, och frågade om jag vore lifvad för en promenad. Han erhöll jakande svar, hvarefter vi snart marscherade i väg gatan nedåt. Det var härlig luft med uppfriskande svalka, sommarsol och blå himmel. Staden och naturen utomkring tycktes vara vid godt lynne. Min vän stannade och hvisslade. Långt borta ifrån kom en stubb-svansad, brunstrimmig dogg sättande i fyrsprång för att hinna upp oss.

"Tilly!" sade min vän allvarsamt. Och doggen kröp några fot på magen, hvarefter vi gingo vidare. Jag återtog mina naturbetraktelsers afslitna tråd och fortsatte samtalet, hvilket slutat vid ett "som", då hvisslingen ljöd.

"... som man aldrig lär sig fullt uppskatta,

förr än man saknar det. Du har nog själf märkt flere än en gång, hvilket oemotståndligt inflytande naturen och stämningen hos den samma utöfva på vårt sinne...

"Ja!"

"... och jag skulle våga påstå, att man en sådan här klar morgon icke ens kan komma i dåligt lynne. (Jag bör anmärka att mitt samvete genast slog mig för mitt djerfva påstående.) Nog tycker du till exempel att det här glittret på vattnet har sitt egendomliga, trolska behag..."

Han hade stannat och vändt sig om, men hann snart till min sida.

"... trolska behag, som söker sitt motstycke i all naturen, eller hur?"

"Hvasa?"

"Jo, jag säger, att nog tycker du att det här glittret..."

"Jaså, ja det tycker jag!"

"Ser du det, och så är det med en mängd andra..."

"Tilly! gallskek han, så det slog lock för mitt öra."

"... förhållanden, som kunna hänföras till den yttre naturen — ah ja, hunden kommer nog — ska' det vara en cigarr?"

"Tack!"

"Ä' du så der ovanligt road af jagt?"

En handfull vildblommor.

"Ja!"

"Men tycker du inte ändå, att det i jagten — jag menar jagten som nöje — ligger ett visst slag af råhet, rent af orätt? Man kan ju skjuta en harstackare i benen, så att han visserligen kommer undan med lifvet, men kanske får sådana plågor af skottet..."

Jag talade åter till rymden, landsvägen och vågorna nere under bron, ty hela hans själ var upptagen af den enda frågan: Hvar är Tilly *nu*? Jag började bli mindre nöjd med glittret på vattnet, himlens blå färg och den svala morgonluften.

"Sakramenskade hund!" sade han och var åter vid min sida.

"Har du träffat fröken Elin nyligen?" (Hans flamma, efter hvad jag trodde mig veta.)

Ett ögonblick såg han forskande på mig.

"Det ä' allt en flicka, som heter duga," fortsatte jag, "och det är så mycket sällsyntare nu för tiden, då all litteratur och alla umgängesvanor gå ut på att göra ungdomen galen, minst sagdt."

"Knäfveln, hvad du har blifvit gammalmodig!"

"Ja kanske men medge käraste du att om vi, som dock äro så unga, se till baka på förflutna tider, så är det allt stor skilnad på lefnadsvanorna nu för..."

Tilly kom som ett yrväder från en krök af

vägen framför oss, närmade sig i allt större slingerbultar, fnös och gnälde, men med svansen hårdt neddragen mellan benen, och såg ut som det onda samvetet sjelf.

Jag fortfor:

"Nog ä' allt tiderna försämrade åtminstone i vissa stycken. Man behöfver inte gå längre än till sig sjelf för att finna sanningen af mitt påstående. För endast fem år tillbaka kunde du nöja dig med en cigarr för åtta öre, och nu..."

"Kom hit Tilly!" röt han med blodsprängda ögon, "kom hit, säger jag. Hör du min gunstig herre, har jag inte en gång för alla sagt att du inte får springa bort — Tilly — Tilly — Tilly!"

Der rök ett litet dammoln åstad med blixstens fart, och i molnet kunde man se skymten af Tillys bakben, snabba som trumpinnar. När min vän hvisslat sig peppartorr i munnen och skrikit sig hes, fortsatte vi vår vandring. Nu rent af hatade jag vågornas glitter och himlens blå, hvarjemte morgonbrisen retade mig som en hagelskur. Men jag gjorde ännu ett försök.

"Nå, så säg då i alla vädergudars namn, hvad säger du om Strindbergs sista bok?"

Jag afvaktade icke hans svar, utan fortsatte eldad af mitt ämne:

"Man må tycka hvad man vill om våra fäders föräldrade idéer, om uselheten af en hel del

gammaldags slentrian, om konventionella lögner i yttrande, skrift och handling, om sedeslöshet, som näres genom att dölja sanningen för ungt folk, om det oberättigade i att människan ej skall få fritt uttala sina meningar, om de lägre klassernas tillbakasättande, om . . .”

Utan att ens vrida en ögonsten emot mig satte han för munnen en hvisselpipa med två toner, skilda åt genom ett halft tonsteg, och gaf så till ett af Belzebubs härskaror först uppfunnet missljud, som ej kunnat stegras, om hela vår uppväxande skolungdom bearbetat sina griffeltaflor med stenhårda griffilar. Då miste jag all besinning och skrek i ansigtet på honom:

”Din eländige usling! Kanske att du åtminstone vill låna mig ditt öra, om jag säger dig att far din i går qväll blef häktad för förfalskning och för mord på fem personer, att syster din rymde med vår stalldräng, som hade förgiftat dina båda bröder och att mor din tänker sälja sin man till anatomisalen, och att . . .”

Der kom en spårvagn pinglande och skramlande på väg till staden. Med ett språng stod jag på platformen och slängde ännu i sista stund till honom några oförgätliga tankar och uttryck, som jag lärt, då jag var bror med gatpojkarne. Han stod der ännu och hade åter fört sin hvisselpipa till munnen.

När jag kom hem, höll pigan på med att städa mitt rum.

"Åh, kors, hvad herrn ser dålig ut!"

Jag har aldrig hört ett ord mera från hennes läppar, ty samma förmiddag lemnade hon tjensten i mitt hem, "emedan icke rackaren sjelf kunde tjena på ett ställe, der ungherrn hotade tienstfolket med eldgafflar och skjutvapen".

DYRA RUM.

Vi hade just slagit oss ned, hvar i sin soffa efter en god middag, svärfar, svärmor, min hustru och jag. Vinterskymningen föll på, medan månen kraf-lade sig upp öfver taken för att hjälpa lyshållningsbolaget i dess sparsamhets-ifver. Ett och annat ord undföll oss med allt längre uppehåll. Svärfar ta-lade ännu några sanna strofer om ga-lenskapen i att byggmästare skola upp-föra så gentila hus att hyrorna måste bli femtio procent dyrare än de behöfde vara, då hvarje klok menniska godt skulle trivas i enkelt utstyrda bygg-nader till samma pris som betalas i Köpenhamn. Plötsligt upphörde svärmor att svara. Och lika plötsligt slutade hennes man att tala. Min hustru måtte haft viktigare funderingar, ty hon hade te-gat länge nog. Alltså var jag öfverlemnad åt mina

egna betraktelser. De voro rediga nog en stund. Derpå stego de upp i rymden till himlakroppen och foro med molnen långt bort. Ett bergland vinkade kallt, frostsmyckadt, glittrande. Der gick en djup och bred klyfta. Jag tittade ned. Och då klang en mild sång emot mig:

”Om utaf glädjens skatter du njuter,
gladt då mitt hjerta äfven känner sig.”

O, så vackert det ljud i frostnatten! Margareta, Margareta! ropades der nere. Men bergens afgrundsandar kommo framtrippande, hoppade på spetsarne af glansiga stenar, skrattade och togo i ringdans på en ishäll. Och midt i ringen låg Margareta bunden och gaf upp jemmerrop, som hördes svagt genom en djefvulsk polka från fiolen. Hennes klagan blef allt starkare, medan fiolerna också togo till; dansen for i väg vild, stormande, ackompanjerad af skratt, ohyggliga skratt, som skrälde i remnorna, när ekona väcktes. Jag låg intill branten och kallsvettades, ty jag kunde icke komma ur fläcken för att hjälpa henne der nere.

Nu kom det förstärkning i musiken. Femtontusen nya andar med fioler, sådana som köpas för tjugo kronor hos Leja, började fila på; Margaretas klagorop blefvo hjerts kärande, men polkan sprattlade rundt omkring henne, och en del andar, som voro i målbrottet, stämde upp Paganinis hex-

dans. Då skrek jag ursinnigt: Margareta! och kastade mig utför branten — på golfvet.

I detsamma drogs eld på tändstickor från olika håll och familjen kom inrusande med ljus.

"Det var det mest etterförb. — jag upplefvat" sade svärfar flämtande.

"Drömde du också, David lille?"

"Jag mår så illa", sade min hustru med qvidande stämma, "jag drömde så förfärligt."

Jag också skulle just yttra mig, då liksom på ett gifvet tecken en fiol i våningen ofvanför började slamra ihop en polka samtidigt med att världens fjortonåriga dotter under oss påbörjade: "Om utaf glädjens skatter du njuter" etc. Och ögonblicket efter fick fiolen der uppe hjälp af tre till fyra ungdomar, som tydligen höllo på att arbeta sig in på det manliga röstregistrets område — ett mycket vanskligt arbete, som plägar karakteriseras deraf att man ofta slinter tillbaka i barnatagen. Det lät riktigt hemskt detta sammelsurium, äfven då man var vaken. Svärfar lyssnade uppmärksamt ett par minuter, derpå sade han:

"Det här blir en dyr våning!"

"Har värden satt upp hyran?"

Gubben svarade icke utan gick in i sitt rum igen och ringde på telefonen.

"Hallå! kan jag få tala vid n:o —?"

" — — — —"

"Hallå!"

"— — — —"

"Ja, det ä' jag. Hör du, tror du det fins nå-
gra biljetter kvar?"

"— — — —"

"Ja just dit!"

"— — — —"

"Skönt!"

"— — — —"

"Fyra."

"— — — —"

"Ja allesammans"

"— — — —"

"*Jo*, allesammans!"

"— — — —"

"Ja, hon också."

"— — — —"

"F—n ä' lös här hemma."

"— — — — — — — —"

"Nej jag försäkrar dej."

"— — — — — — — —"

"Musik, musik, musik, musik ofvanför, under,
på sidorna, i väggarna, i spejlet, in i själen!"

"— — — —"

"Det ä' inte att grina åt du"

"— — — —"

"Ja!"

"— — — —"

"Ja!"

"_ _ _ _"

"Ja visst!"

"_ _ _ _"

"Ja visst ja!"

"_ _ _ _"

"Ja det blir utmärkt."

"_ _ _ _"

"Tre kronor personen!"

"_ _ _ _"

"Tack, tack kära du, men hennes mage ä'
lite klen."

"_ _ _ _"

"Ånej, men — jojo! hör du inte nu hur det
låter — jo du kan — hvasa?"

"_ _ _ _"

"Jag hör inte ett ord."

"_ _ _ _"

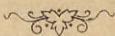
"Jo känn på du! Och detta ha vi in i öronen
hvar söndagskväll — jäså — jaha — kl. 7 då —
adjö!"

"_ _ _ _"

"Ja det här blir en dyr våning."

Sängen dernere och deruppe fortfor. Svärfar
tände lampan och satte sig att läsa en tidning.
Det gick till bortåt tio rader, hvarpå han flyttade
sig till skrifbordet och påbörjade ett bref. Med
detta kom han blott till fem rader. Nu gick han

till kakelugnen och stälde sig att fundera. Straxt derpå klef han med beslutsam min och stora steg fram på golfvet, placerade lampan på en hörnhylla och började flytta om möblerna i sitt rum. Dermed höll han på, tills hyrkusken kom och hemtade oss alla till theatern.

FLÄCKAR I SNÖN.

unn, nyfallen novembersnö bredde ett
bristfälligt täcke öfver de svarta åk-
rarna, pudrade sparsamt det frusna
gräset och gjorde egentligen blott från
bondgårdens många tak intryck af vin-
ter. Men der låg den också jämn,
fast besluten att hålla sig i det läng-
sta mot både sol och blåst.

En pojke på sju eller åtta år, om-
sorgsfullt dold i fars tröja och mössa,
samt egna vantar och träskor, kom ut från ladu-
gården, dragande en kälke. Med bekymrad min
såg han de svarta spåren efter medarna; snön var
för tunn att bära kälken. Lille Petter hade emel-
lertid något i sin blick, som förrådde ännu mer
än väderleksbekymmer. Han såg allt emellanåt
bort mot grannens gård, liksom hotade någon fara
från det hållet. I gossens eget hem var allt tyst,

om man undantager ladugården, der det aldrig var fullt lugn.

Lille Petter drog emellertid sin kälke ut genom grinden för att se, om det möjligtvis skulle vara bättre före på backen bakom ladan. Denna backe låg så, att den ej kunde ses från grannens fönster. Om det var denna sista omständighet eller den, att snö började falla, som kom Petters anletsdrag att klarna, vet man ej; säkert är, att Petter rörde sig dubbelt så fort nu och att den något lidande minen förbyttes i en barnsligt glad.

Anledning till missmod fans dock äfven nu. Kälken ville ej gå, så snart dess egare satte sig på densamma. Lille Petter satt grensle och knyckte sig fram bit för bit med träskorna stadigt spända i marken. Rörelsen gaf värme, och när Petter efter energiskt knyckande hunnit backens slut, var han röd som en morot och såg så frisk ut, som hade han aldrig behöft för sjukdom vara från skolan den dagen. Petter fortsatte med sin kälke, fast besluten att trots alla ogynsamma naturförhållanden åka fram genom grinden ända till trappan.

Då han vikit om hörnet af ladan och just skulle fara fram på öppet fält öfver gården, fick han på afstånd se mor komma gående från grannens, med händerna instuckna i ärmarna och benen försatta i ett slags lunk, fullt motiveradt af

kölden. Mor hade också ögonen öppna och såg lille Petter. Igenkännandet följdes af ett rop: "Petter!" hvilket i dennes öron innebar en hel del för oinvigda öron ofattliga saker. Den tillropade svarade icke, men steg upp från kälken och började gående förfoga sig hemåt. I hans blick låg misströstan och missnöjdhet med bestående förhållanden. Den allt tätare fallande snön förmådde ej sprida skimmer öfver hans anlete, och kälken drog han på ett sätt, som om han ej vetat af att den var i hans sällskap.

"Petter!" Gossen svarade icke, ty mor var nu så nära, att hon kunde begripa att han hörde. Det var icke utan att Petter med en känsla af hemlig fröjd såg, huru mycket snö som samlat sig kring ullstrumporna vid mors anklar.

Snart var mor sin gosse inpå lifvet; i nästa ögonblick hade hon ett säkert tag i öronlappen innanför fars mössa, och liksom kälken viljelöst följt sin egare, följde nu denne sin egarina, först till ladugården, der kälken lemnades, och derpå in i dagligstugan. Den der kröken till ladugården tyckte lille Petter var fullkomligt onödigt; han kunde nog dragit in sin kälke sedan, men mors säkra tag i örat kom opponentens alla gensagor på skam.

Petter hade fått blifva hemma från skolan, emedan han hade "sådan värk" på morgonen.

Huru nu den der lilla muntrationen på kälke skulle fås att konsekvent hänga tillsammans med värken, kunde han ej tänka ut, fastän hans hjerna arbetade ärligt.

Rättegången blef kort. Petter kunde ej försvara sig och blef fäld. Till all lycka var det så långt lidet på förmiddagen, att han ej kunde skickas i skolan. Och far var borta med ved till staden. Det var också en fördel.

Emellertid blef Petter inestängd i lilla kam-maren, och der skulle han få sitta med sin abc-bok, tills han ordentligt och rent som ett vatten kunde stafva det långa stycket, som flera gånger trotsat hans litterära försök.

Och der satt fången på sin stol med boken i knäet och tankarna ute på backen der borta, hvil-ken helt säkert snart skulle trafikeras af pojkarna från granngårdarna. Petter hade inga syskon. Derfor var hans största nöje att om qvällarna sam-manträffa med de främmande barnen, särdeles med Karl Johan, som brukade hafva smörgåsar med sig. Stunderna skredo ytterligt långsamt. Allt emellanåt hördes mors träskor i stora stugan, och då rabblade Petter bokstäfver, så att det sjöng i väggarna. Till slut anade mor oråd och kom ett slag tassande så tyst hon kunde i bara strump-lästerna; men lille Petter hade öronen på helspänn

och sjöng igenom halfva stycket, så att moders-hjertat klappade af stolthet.

Vinterdagen var kort. Skymning smög ned öfver gården och de bländhvita fälten. Och dermed afstannade så småningom den lifliga dansen af snöflingor. Allt sparsammare kommo de ned, blott svag vind satte dem i fart och de irrade rundt som vilsekomna, tills lille Petter slutligen ej kunde få sigte på flera. Himmelen klarnade, det kunde han se genom skymningen, ty månsken höll på att bryta molnen, skuggorna på snön blefvo blåaktiga och en och annnn stjärna tändes der uppe.

Petter var ej sömnig. Bokstäfverna kunde han ej längre se. Han sköt stolen ända fram till fönstret och satte sig att fundera. Der ute var det nu alldeles lugnt och klart. Kölden skulle nog blifva stark under natten, ty fönstret belades med en vacker isväfnad af blad, grenar och blommor, så att fången måste emellanåt hålla sin mun till rutan för att få en tittglugg. Genom denna såg nu Petter en mörk himmel med tusentals lysande stjernor, och midt bland dem tyckte han månen sväfva bakom moln, fastän det egentligen var tvärt om. Petter tänkte på skolmästarens beskrifning af himmelen och undrade, om det vore långt dit och hur det kunde se ut bortom alla de små stjernorna, der änglarna bodde. Men hur Petter funderade på saken, kom han ej längre än

till: "jag undrar" -- och han kunde ej ana, att skolmästaren, som kanske just stod i sitt fönster och funderade på samma sak, aldrig kommit en bit längre än lille Petter. Hade Petter vetat detta, skulle han kanske fått ringaktning för sin lärare.

Då han tittat en stund på himmelen, sänkte han sin blick och sina tankar till jorden. Den var åtminstone lättare att förstå. Petter såg frusen, bländhvit snö öfver allt, i hvilken det gnistrade, som om det varit glasskärivor, och när han flyttade sitt öga, kommo ständigt nya strålar till det samma, och det tyckte Petter var roligt. Det var himmelens ljus, som på jorden bröts till Petters öga, men hade man sagt honom det, hade han ej förstått det; deri låg åter skolmästaren före.

Det var så pass ljust, att om lille Petter verkligt velat, skulle han nog kunnat läsa i sin abc-bok. Derfor såg han också genast, huru en skara små figurer kom hoppande och skuttande fram från ladknuten, medan klingande skratt och ljudet från en liten bjällra trängde fram till hans öra. I ett ögonblick kände han, att blodet rusade till hans kinder och han blef blossande röd.

Skaran kom hastigt närmare. Pojken -- Karl Johan --, som hade bjällran om halsen, sprang först och drog Lisa på sin höga kälke, och efter kom hela raden, fem eller sex kälkar, med ordentligt förspända pojkar och drängar, som körde och

hade piska och riktiga tömmar. Petter såg allt, der han satt med ansigtet hårdt tryckt mot rutan och återhållen anda. De voro nu inne på gården, hästen i spetsen hoppade och ville ej fram, men då smälde en dugtig klatsch, så att han ryckte till och satte af i full fart fram till dörren, tätt följd af de andra. Nu kunde Petter ej se längre, hur han än tryckte sig mot rutan, men i stället lyssnade han.

Karl Johan var häst och gnäggade blott, men Lisas stämman trängde igenom.

"Vi skulle fråga, om Petter vill komma med bort till backen, så skall han få draga Karl Johans kälke och låna hans bjällra, så kör Karl Johan."

Petter andades icke. Sekunderna blefvo evigheter. Men så svarade mor:

"Tack lilla Lisa, för hon är snäll, men Petter är sjuk och törs inte gå ut."

Dörren stängdes, och kälkraden fortsatte sin färd; Petter såg kälke efter kälke försvinna bakom knuten och hörde, hur bjällrorna skramlade, då Karl Johan skyggade till. Derpå blef åter allt så tyst, att ett barnasinnes heta snyftningar trängde ut genom dörren och banade sig väg till mors innersta hjerta. Lille Petter hade ej längre något hopp för den qvällen, icke ens när han hörde mors steg närma sig dörren och denna öppnades.

"Petter — är du snäll nu?"

Blott snyftningar. Petter brydde sig ej om hela världen; bjällerklangen ville ej gå ur hans öron, men den lät nu så hänfullt och styggt, som Petter aldrig trott att den kunde låta.

"Petter, lofvar du att aldrig mer ljuga för mor?"

En liten guldglänsande strimma af hopp öppnade sig i gossens förkrossade sinne. Men han snyftade ännu och till och med ökade på styrkan något. Han hade fått liksom en liten smula öfvertag öfver mor, det fattade han blixtnabbt, ty han var bortåt åtta år och hade redan samlat erfarenhet.

Frågan upprepades i bestämdare ton, och Petter svarade genast ett två- till trestafvigt ja-a, afdeladt i snyftningar.

"Ja, lofvar du det säkert, så skall jag icke tala om det för far."

Den skimrande strimman drog ihop sig litet och fick en mindre glänsande färg, men snyftningarna togo till.

"Sir du Petter, jag hade tänkt" — strimman blef bredare igen och glänste klart till — "jag hade tänkt, att du nu skulle få springa bort och leka en stund med barnen — men qvickt skall det vara, för snart är det qväll."

O, hvad det klarnade med ens i det unga sinnet! Ett: "tack, lilla mor!" kom så fullt och väl-

klingande fram öfver hans läppar; med ett raskt tag voro tårarna bortstrukna, och lille Petter dansade ned från stolen och hade nära på sprungit omkull mor i sin förtjusning. Inom en minut var han insnurrad i fars vida tröja och mors sja, som slutade i en stor knut i ryggen, och sedan bar det af bortom ladhörnet, der kalkåkningen var i full gång.

"Nej, si Petter!" ljöd helsningen mot honom.
"Du var ju sjuk nyss?"

"Ja, men nu är jag bättre," skrek denne och fick fatt i tåget till Lisas kälke. Så blef det kappspringning upp för backen, och lille Petter kom först, så insurrad han än var.

Åkningen fortsattes, tills mors kraftiga rop: "Petter! upprepats tre, fyra gånger; då vågade denne ej drifva spelet högre, utan sprang ned till ladhörnet och skrek:

"Mor! Ropa' mor på mig?"

Mor var redan på väg mot lekplatsen, men vände lugnt om, då gossens svar nått henne.

Petter sade alla vännerna godnatt och sprang fatt mor.

Straxt derefter lemnade sällskapet backen och förfogade sig trött hemåt; alla hade samma håll, utom torparens Nils, som skulle förbi Petters hem och sedan ett stycke ut på stora vägen, vid hvilken hans fars stuga låg. Torpar-Nisse var icke

så glad som de andra pojkarne; kanske berodde detta i någon mån på att far hans kom hem mer eller mindre rusig ibland, då Nils vanligen fick på något sätt känna rusets följder. Men skolmästaren tyckte om Torpar-Nisse för att han aldrig ljög.

Litet senare på qvällen hördes en hvissling och ett hojt från vägen. Lille Petter sprang ut för att öppna grinden för far.

En stor vedskrinda, dragen af oxar, kom knarande i halfmörkret, och Petter kände igen far på hatten, som han brukade hafva på stadsresor. Oxarna började råma, och kamraterna i oxhuset och ladugården besvarade helsningen. Så spände far från oxarna, och lille Petter fick köra in dem i oxhuset, hvarvid han icke försummade att först låta dem göra en rond kring gården.

När sedan Petter kom in i dagligstugan, satt far trött och frusen och värmdes sig vid spisen, och mor bakade tumstjocka fläskpannkakor.

"Nå", sade far, "Petter var väl i skolan i dag?"

"Han var väl det, far lille," svarade mor.

Nu passerade något, som lille Petter icke riktigt förstod. Far blef särdeles allvarsam och såg på mor med en blick, som gossen ej sett förr.

Emellertid blef Petter sömnig och fick gå och lägga sig. Men han kunde ej somna genast, utan låg och funderade. Fönstret satt lågt vid Petters

säng eller också stod denna högt; Petter kunde därför, när han satte sig upp, titta ut.

Det var nu så tyst, lugnt och besynnerligt. Det breda bandet på himmelen, hvilket skolmästaren sagt kallas Vintergata, gnistrade ljusare än Petter någonsin sett; månen hade gått öfver taket, men stjernorna hade kommit till i oräkneligt antal. Petter kom ett tu tre i håg, att han icke genomtänkt dagens nöje. Det gick som en dans. Petter började med sin första kalkåkning på förmiddagen och kom ända till fars blick, då mor svarade: "Han var väl det, far lille." Längre kom icke Petter på en stund. Men plötsligt for det för honom: "Torpar-Nisse! Han har talat om det för far; han skulle ju stora vägen fram och har då mött far. — Dumme Nisse!" —

Hade Petter kunnat tala med skolmästaren om fars blick, skulle kanske denne sagt honom, att så rent, som snöfältet är, så rent skall förtroendet man och hustru emellan vara. Nu hade mor satt en liten fläck på det hvita fältet, och den fläcken skulle alltid finnas, om än far låte glömska så tätt som ny snö falla deröfver.

EN STORM.

Det susade, hven och stundtals rent af hväste i luften, då pålandsstormen for öfver köpingen. Ännu var det så mycket skymning att invånarne ej sågo, huru halmtussar från torget och hyfvelspån nere från båtbyggeriet seglade i väg öfver gatorna. Alla sofvo, till och med den gamle nattvaktaren, som insvept i skinnpels satt uti en nisch i kyrkväggen.

Nu kom ett slag uppe från tornet och derpå tre till. Och klangen svängde ännu i den oroliga luften, då gubben slog sina träskor i gatstenarne och stod der lika vaken som hönsflocken, hvilken just i detsamma satte i väg öfver torget.

"Klockan ä' fyra slagen" ljöd det på en egenomlig, långsläpigt melodi. Och derpå började gubben knoga så smått framåt torget för att i sinom

tid utropa samma sanning för de i köpingens andra ända sofvande. Tio gånger om tog stormen den gamle, så att han åkte ned till husraden i lä, men lika envist arbetade han sig upp i vinden och sträfvade vidare. Marschen tog tid, och när klockan lät höra ett enkelt slag, som betydde en quart öfver fyra, lät gubben höra en enkel melodi, som betydde jemnt fyra.

Ett litet stycke ifrån och parallelt med den gata, gubben följt, gick stranden, der salta sjön med all makt låg på.

Det rörde sig långt, långt ute; halfdagern gjorde stigandet och sjunkandet obestämda och förtonade alla konturer, så att man ej kunde rätt se, hvad som var vatten och hvad som var luft. Men så kom emellanåt en lång, upplöddrad, bubblande, skarpt hvitglänsande kam af skum och der den vräkte sig fram, kunde man veta att en våg följde.

Borta i fjerran gick en ljusröd strimma, som efter vågornas rörelser lyste och släcktes. Öfver strimman seglade molnen undan för undan och i deras nedre kanter glänste det emellanåt, medan högt uppe bakom och emellan dem, solstrålar redan bröto fram, så att de runda, ständigt vexlande konturerna för ett ögonblick förgylades för att lika plötsligt försvinna i den grå massa, som sväfvade mot kusten.

Nu sköt en eldröd kant af solskifvan upp öf-

ver en våg. Och då for blixtsnabbt ett varmt skimmer öfver hela den väldiga sjudande massan och de kala, nästan svarta bergknallarne, som höjde sig öfver köpingen, snappade upp skenet och glänste till i rosenfärg. Nästa sekund var allt grått som förr.

Men solen steg och vågorna förmådde snart ej höja sig tillräckligt för att borskymma henne. Det flammade åter till öfver haf och land, strålarne kilade fram öfver vågornas ryggar, dallrade och brötos brokigt i det fina skummet, som likt ett regn stod öfver sandbanken, och togo denna gång ett långt bredare bälte af bergen, sökte sig nedför sluttningarna allt djupare och voro snart inne i fönstren på värdshuset "Thorshög", beläget i höjd med kyrktaket.

Nu kunde man riktigt tydligt se vågorna. Öfverst gnistrande kammar af skum och tätt derunder klart ljusgrönt, som friskt stack af emot vågdalarnes nästan blåsvarta botten. Det var fart i dem, då de kommo. Och när deras kraft bröts, röto de högt, så att hela rymden genljöd af deras brusande.

Dörren till värdshuset öppnades några tum för att genast kraftigt slås igen af stormen. Ett andra försök inifrån lyckades bättre. Och mor-

gonsolen lyste på en ung flicka med friskt ansigte, omgifvet af en blå duk. Vinden strök snart ned den senare på halsen, hvarpå han ref upp det tjocka, gulaktiga håret. Flickan trädde fram ett steg till den ena pelaren, som uppbar taket öfver trappan, fattade ett fast tag kring stödet och bildade en solskärm med andra handen. Hennes klara blick blef efter något spejande strålande glad och snart var den blå duken lossad och svängde i egenskap af signal öfver hennes hufvud.

Midt i solbältet nere vid bryggan rörde sig en manlig gestalt, sysslande med seglen i en båt. Då han fick se henne, svängde han sin mössa till helsning. Derpå fattade han rundtom båtens mast och stod overksam en stund, betraktande henne. Solens varma sken strömmade nu ymnigt öfver den unga flickan, der hon stod med fritt blåsande hår och duken ännu svängande öfver hufvudet.

Nattvaktaren kom långsamt knogande tillbaka efter sin tjenstutöfning i köpingens aflägsna delar, fick se flickan och stannade. Nästa ögonblick var hon försvunnen. Och gubben fortsatte mot sin nisch i kyrkomuren, nådde densamma och kröp in. Här var lugnt så att snuset ej behöfde blåsa bort. Medan gubben tog sig en dugtig portion i näsa och läpp, spelade ögonen lifligt omkring.

"Ah, jag såg honom nog nere i båten," mum-

lade han, "tycker inte om den der seglingen. Gud bevara pojken!"

Då kyrkklockorna några timmar senare kallade folket till gudstjenst, slets deras klang af stormen, så att den lät häftig, nästan vild emellanåt och plötsligt åter mjuk och gripande. Flickan på Thorshög stod i ett fönster och såg huru folket sträfvade öfver gatan mot templet. Stickor, strå och halm röko i moln fram öfver stenläggningen, hvarvid alla människorna vände sig om och satte ryggen mot blåsten. Det var löjligt nog att åse, men hon skrattade icke, ty bortom allt gick det solbelysta, gröna, skumsmyckade vattnet häftigt och rytande, och på de alltid föränderliga kammarne af fradga fördes i fjerran en båt med dubbelrefvade segel, försvinnande och åter uppdykande, tills äntligen landet borta vid synranden tog bort bilden. Då sjönk hon ned på sina knän, gömde ansigtet i händerna och började snyfta.

"Majken!" ropade en hes stämma utanför dörren. Hon for upp som en skrämnd ekorre.

"Majken!"

"Patron!"

"Jaså — jaså!" — det gläntade på dörren — "jaså, åh hut! "Det sista utropet gälde stormen, som fått talarens fingrar i kläm i dörröppningen. "Blåser som det skulle blåsa bort synden från världen — Majken!"

"Hva' ä' det? För resten vet patron att jag heter Maria och inte Majken."

"Var inte det vi skulle tala om, lilla blåhätta — si så lugna sej nu, asch jag ä' ju gamla karlen, kan väl få ta en så'n der liten krabat under hakan."

Det var en gästgifvaretyp, som inträdt. Ansigte och mage, det var egentligen allt. Båda hade frodats tillsammans.

"Hör hon Maria då, efter det ändtligen ska vara så, vi får främmande som hon vet i qväll — baluns i salen och lite priffe i smårummen. Och så kommer kanske ett litet nattsudd efter alltsammans, och det ä' då som en källaryärd för-tjenar en liten styfver — *notar bena*, om han har hjälp af sin betjening!" Talarn hade pek fingret på näsan och såg allvarlig ut.

"Är patron icke nöjd med mig?"

"Jo för tusan, lilla Maj — lilla Maria — äh nva' i helgonaland ä' det för slag — jag *ska'* låta bli hakan — nöjd! jo jo men sa'n! — Bara en liten, liten fin påpekning i afseende å serveringen, bara lite, lite vänligare mot ungherrarne — ett litet tag om lifvet si så der t. ex. — så, lugna sej, jag ska' ta' om klockfordralet i stället — ett sån't der litet tag kan skaffa en källaryärd många liten inkomst och hans tjenstepersonal män-

gen liten påökning å lönen — hva' f'n ser hon på?"

Maria stod med ryggen mot honom och såg utåt. Han fick ej en blick till svar.

"Nå, lilla blåhättan, hur ska' det bli? T. ex. en tjugofem kronor till lönen — allt för att hon endast ska' vara lite mera si så der vänlig — hvaba?"

"Patron kan ju se hurudan jag blir i qväll och se'n kan vi ju göra upp räkningen."

"Kör till då! Jag gick mej ut en aftonstund spa'serande — spa'serande med fästemon —" Han rullade ut och hon hörde ett ögonblick, huru stormen tjöt i ytterdörrens springor. Sjelfva tjutandet var en helsning från honom, som nu var långt borta, men den helsningen var hemsk, så att hon darrade. Allt var i uppror utom och inom henne. Och världens framställda förslag bidrog icke att lugna känslorna. Med ett hastigt beslut klädde hon sig och gick i kyrkan.

Medan presten talade, jagade stormen utanför skyarne i dugtig fart och dervid sken solen ömsom varmt genom de målade fönstren och ömsom låg det grått öfver alltsammans. Det var i sammanträngd form alldeles bilden af ett menniskolif.

En liten stund senare tittade gästgifvarens röda ansigte åter in i dörren till källarsalen.

"Jaså, hon gick," mumlade han och steg på;

vid klockan stannade han och började fundera med blicken på urtaflan.

"Elfva i taget — jaha! det ä' allt orätt att göra det så der på ensam hand — men jag har inget sällskap — och för resten blåser det så förd — i dag så — brrr!" Han fortsatte derpå långsamt och lågmält samt tydligen utan att riktigt veta hvad han sade: "Nå du ska' min sj — lägga bort det der bruket Stenqvist, ja det ska' du." — Han gjorde helt om och gick stadigt bort mot dörren. I detsamma sväfvade skuggan af ett moln sakta öfver golvet, solljuset följde skuggan kant i kant, kom till väggen, klättrade snabbt uppför ett skåp till dettas glasrutor och skimrade ett ögonblick mot några flaskor der innanför. I nästa sekund hade solstrålarne hunnit utom skåpet ånyo.

Stenqvist hade handen på dörrlåset, då ljuset från solen for öfver skåpet med dess innehåll. Hans blick hade omedvetet följt rörelsen öfver golvet upp till flaskorna. Och lika fort föddes frestelsen, växte till och vann seger. Ovan som han var att kämpa emot onda böjelser, hade han tänkt att denna gång genom hastigt återtag komma undan. Nu sköts i stället dörren sakta igen och gästgifvaren gick till skåpet.

"Det här det var mirabelt," sade han, "nu tänkte jag så smått pallra mej i väg, men solen sjelf lyste väg för mej hit till skåpet. Förstår

meningen — du ska' ha belöning Stenqvist för ditt vackra uppsåt — men det här ä' sista gången ändå." Buteljen nedtogs. "Skål Stenqvist! si så, aldrig en droppe mer — det ä' ändå skönt att ha gjort en god föresats!" Nu förfogade han sig bort till spegeln i andra ändan af rummet och tog en titt deri, alltjemt fortsättande monologen:

"Du ä' ingen dålig karl i grund och botten, visst inte, Stenqvist, i grund och botten, fast du ä' lite oförsigtig på ytan. Men var det rätt det der med Majken? Asch! Flicktag bara, går nog bort utan att jag hjälper till, bara hon får lite' mer vana vid platsen. — Si det har jag funnit att ä' man bara säker på sig sjelf i grund och botten — i grund och botten, så gör det rakt ingenting att släppa efter litet på ytan. På så sätt kan man få det rätt bra stäldt på alla håll. T. ex. nu känner jag på mig att i grund och botten vill jag *inte* fortsätta med det här att ta en liten snaps på förmiddagarne i ensamhet, men hvad skulle det egentligen göra, om jag nu i den här blåsten, då ingen menniska kan värja sig för tvärdrag, toge en liten till? Aldrig ett dugg, Stenqvist, aldrig dugg. Du ä' i grund och botten karl för att låta bli." — Och dermed tog Stenqvist åter en tillämpning utaf den ena delen af sin teori.

På aftonen samma dag var det annat lif i stora källarsalen. Den lilla ortens icke så få bodbetjenter hade slagit sig tillhopa och anordnat en subskriberad bal, hvilket påhitt omfattats med stor välvilja äfven af en del äldre folk.

Klockan var nu omkring 9 på qvällen och det hade dansats oafbrutet ett par timmar. Gardinerna voro nedrullade och genom dem kämpade solljuset ännu sin sista strid med allt det konstgjorda skenet innanför. Källarmästaren hade i förlägenhet om ljusstakar tillgripit buteljer, och öfverallt på hyllor och skåp syntes vågrätt kringfladdrande lågor hänga fast vid någon gammal öl- eller sodavattensflaska. På bestämd fordran af dansdirigerande knodden — en högväxt ung man med ett par skålpund hår på hufvudet — var kronan halad upp till nära grannskap med taket. Häröfver hade Stenqvist tråkat i dåligt lynne och gick nu och svor på att "Klingvalls strutvikare" skulle få räkning på fyra quadratalnar konstmålning (dekorationen i taket öfver kronan). Men Klingvalls högra hand hade mod nog att trotsa värdens lynne och var nöjd, då han kunde visa sin färdighet i polka, hoppande midt på golfvet med snushandlare (tobaksfabrikör) Gröndals uttröttade dotter utan att få sin väl oljade lugg intrasslad i kronans kedjor.

Orkestern utgjordes af värdshusets gamla tafel, trakterad af klockaren med "benäget biträde"

af en kornettist, tillhörande länets regemente. Klockaren var ovan vid dansmusik och skötte sig dåligt, kornettisten blef förargad och gaf den förre gliringar. Under pauserna kunde det hända att stormen tjöt till i springorna och då inföll kornettisten: "hör du klockare, hur det hvisslas åt din musik!" Detta med den slutliga påföljd att pianisten bad sin medhjelpare draga åt ett ställe, som han uppgaf till namnet, hvarpå han sjelf slog sig ned bland toddygubbarne för det återstående af qvällen.

Rummet bredvid danssalen var grått af tobaksrök. Men arbetade man sig fram ett steg eller två från dörren, stötte man på ett bord, omgifvet af bastanta figurer, hvilande i halft liggande ställning på respektive stolar. Här politiserades, afhandlades kaffe- och sockerpris och hackades på sjöofficerare, hvilka haft otur o. s. v. Ett par af gubbarne voro gamla sjökaptener och till deras ord lyssnade de öfrige andlöst, då det var fråga om Thordöns missöde. Deremot tego sjöbjörnarne stilla, då tobaksfabrikör Gröndal redde ut frågan om tomtspekulationer i Stockholm, eller presten, som ock trifdes rätt godt bland glasen, gaf dem till lifs litet norsk politik.

Stenqvist satt midt i sällskapet. Stödjande sig på sin lära att man gerna kan släppa efter litet på ytan, blott man är säker i grund och bot-

ten, hade han blandat en rykande dryck, som gjorde hans sats heder.

Emellanåt gläntade någon på dörren, hvarvid ett par toner från eskornetten klämdes in genom springan och nådde klockarens öron; hvilken då aldrig försummade att göra sig lustig på embetsbroderns bekostnad.

Stenvist grep om sitt glas och satte det tre till fyra gånger hårdt i bordet till tecken att han hade något att säga. Sjöbjörnarne vred sig några streck med kroppen och fortsatte derefter rörelsen med hufvud och sist ögon, tills de senare voro inriktade på gästgifvaren.

"Mina herrar! det har ännu inte gått någon bal här utan att jag — nä hör min bästa herr Tilander, det der ä' inte toddyfärg; se på prestens och min! — jo, utan att jag brukar ha någon liten samhällshistoria att servera. Det sätter lite' piff i samtalet, tycker jag, det lifvar, när man vet att det här eller det der eller något tredje in infinitur — gammal latinare — har händt eller händer midt ibland en. Jo nu skulle jag — det va' rätt lilla Maj—Maria, att hon kommer in och ser till gubbarne lite' — nu skulle jag först vilja fråga, om någon känner närmare till den der lotspojken — Jakob eller hvad han heter?"

"Ja inte mer än att jag möter honom vid hamnen hvar morgon, då han seglar ut med bå-

ten. Men aldrig ser jag honom lotsa hit något fartyg inte. Och nu har jag snart sålt snus här på orten i fyrtio år."

"Hänger inte rätt ihop med det der. Ingen känner honom och det går en hel del historier om honom. Flickorna tycka om honom för han ser bra ut. Men se jag har hört af gamle tullgubben — och den lurar ingen — att pojken har sin flamna, som man säger, derute på — men hva' i helgonaland står hon inte och tappar brickan, flickslyna! ä' hon så förb — intresserad af historien, så hon inte kan hålla ihop klometerna!"

Hon var ett ögonblick alldeles hvit i ansigtet, hvarpå blodet kom våldsamt strömmande som om det velat spränga de fina kärlen. Men efter ytterligare några sekunder var hon alldeles lugn, neg och bad om ursäkt och började hopsamla det sönderslagna. En af sjöbjörnarne arbetade sig omkring på stolen och betraktade under synnerlig tillfredsställelse den ranka välbildade figuren på golfvet. Derpå räckte han ut sin ena ram för att lägga den rundtom flickans midja, men det hade icke lyckats mera än till hälften, då en örfil belönade hans försök. Stenqvist rusade upp blosande röd och hade visst förgått sig, om icke den afstraffade kofferdimannen sjelf lagt sig emellan.

"Det var rätt af tösen — hon gaf mej på hvinan, och för resten kändes den der lilla tassan

fen så lite'. Skål på sej lilla förolämpade fogelunge!"

Under uppträdet hade dörren öppnats och en skinnklädd personlighet kommit till. Det var nattvaktaren, som gerna ville få en liten känning af huru godt de lefde der uppe. Gubben hade hört lotsen nämnas och sett flickans sinnesrörelse och han behöfde icke mera. Nu ville han emellertid få litet fortsättning och slog sig därför ned vid dörren.

Den afstraffade sjöbjörnen fann i gubbens melankomst en utsigt att vända allmänna uppmärksamheten från sig och begagnade äfven tillfället.

"Hva' säger vinden, gamla nattspöke?"

"Det blir lugnt till natten; har redan mojnadt så man kan våga sig ut på sjön, äfven om man inte har lotsjakobs näfve att sköta ett ror."

"Ä' lotsjakob ute på sjön?" frågade en bodbetjent, som nu syntes i dörren med snushandlare Gröndals andra dotter vid armen. "Den ä' då alltid galen!"

Hans blickar mötte Marias med ett ljuft uttryck. Det tisslades allt litet i köpingen om att den skönlockige Mercurius visade den unga Hebe väl mycket uppmärksamhet; och ett ganska rikt lager af vackert utstyrda tvålkakor och caudecologneflaskor i Marias byrålåda motsade ingalunda pratet. Till sin ytterliga harm hade emellertid

unge Mercurius en gång observerat att en hel del af hans små presenter voro utportionerade bland de öfriga uppasserskorna. Efter den betan skref han vers.

Hvad unga fröken Gröndal beträffar, hade en faster till henne en gång händelsevis fått se, huru hon i skymningen i båt lemnade köpingen i sällskap med en ensam man. Släktskapet lade ej hinder i vägen för iakttagelsens omsorgsfulla kring-spridande. Att mannen *förefallit* faster att vara lik lotsjakob, blef snart vittnesbörd nog. Flickan fick oskyldigt lida för lotsens skull, ty mannen var hennes bror; emellertid blef hon förargad på Jakob och minnet af historien satt i henne som ett koppärr. Efter den betan hade icke faster längre sitt snus kostnadsfritt hos Gröndals. Hon hämnades genom att på en större kaffebjudning anförtro sina väninnor att Gröndals patentsnus n:o 1 numera vore så förfalskadt, att man med skäl kunde misstänka att affärerna vore skrala. Detta åter gjorde att snushandlaren till sin stora förvåning plötsligt fann krediten sjunka.

Af all tobaksröken, värmen och de starka sakerna hade fabrikör Gröndal blifvit litet vimmelkantig och vid temligen dåligt lynne.

"Den der lotslyngeln," utfor han, "ska' vara försigtig så att han inte får fler hugg på sig, för jag är karl att ställa om hans aflägsnandé härifrån

ja! Hva' står hon och blänger på, mamsell — sköt hon sin bricka!"

Nu öppnade lilla Elvira Grönlund sin mun: "Det påstås ju att lotsjakob har mycket giltig anledning att så ofta segla bort till den der ön — inte för att jag har reda på det, men — men, jaja det talas ju så allmänt derom, så det har väl sin orsak." Hon gaf Maria en blick. I detsamma gläntades på dörren och esskornettens toner gjorde ett afbrott i samtalet.

Det hade redan varit lugnt några timmar både inom och utom värdshuset och dagen började framkalla dunkla konturer, då den gamle väktaren med hastiga steg gick från stranden upp mot den lilla byggnaden bredvid Thorshög. Han stannade vid ett fönster, knackade på dess ruta och ropade: "Maria — vakna!" En stämma svarade inifrån och gubben fortsatte: "kläd på sig, flicka lilla, och kom ut, jag har något att säga, men vänta sig inget roligt utan tvärtom."

Då flickan hunnit ut, grep hon genast hårdt om gubbens hand och frågade darrande:

"Har olycka skett?"

"Följ med mig," svarade väktaren och tog hennes hand. Nere vid stranden stod en tät dunge af pil, al och björk; härigenom trängde gubben

före, alltjemt hållande hennes hand. Innan de nådde vattnet, stannade han och talade sakta:

"Det har skett stor olycka. Kan Maria förstå hvad jag menar?"

"Ja," svarade hon och då kände han, huru hennes hand kallnade.

"Han var en ärans pojke," fortfor mannen, "han svek aldrig ett ögonblick Maria, det vet jag, ty jag kände honom bättre än alla de der herrskapen deruppe i går qväll."

De fortsatte nu fram till bryret. Ljuset hade tilltagit, så att de tydligt kunde se huru det oändliga vattnet låg jemnt utan en rörelse, som om det slumrat eller dött. Tunn dimma höll sig ännu kvar i långa söndrade slöjor, men då fläktarne kommo, fördes de fina strimmorna undan och i stället framträdde glänsande vatten.

Alldeles invid kiselstenarne stannade gubben och böjde undan de lummiga ruskörna af en hängbjörk. Der låg det sönderslagna skrofvat af en lotsbåt uppkastadt, och intrasslad vid relingen hängde en tröja, som gubben känt igen.

"Se," sade han, "det har gått under den hårda brisen i går."

"Han är död då," svarade hon knappt hörbart. Gubben blott vände sig bort och strök med handen öfver ögonen.

"Jag är så trött," hviskade flickan, "låt mig

sitta litet här, nej just här i gräset bredvid hans båt — får jag hans tröja under hufvudet — så tack!" Han lutade sig ned på knä bredvid henne och hon slöt ögonen, hvilande hufvudet mot lotsens tröja. "Vet ni något om Jakob?" frågade hon och kände efter hans hand.

"Ja litet, men det jag vet är gudskelof endast godt."

"Får jag höra!"

"Maria! hon litade ju alltid innerligt på pojken?"

"Ja alltid! Hade jag rätt?"

"Gud ska' veta att hon hade rätt. Här pratades om att han for till den der ön allt som oftast och jag hörde också en del i går qväll. Men jag vet hvarför han for. Han hade en mor, en gammal sjuk mor, som han inte gerna talade om med någon, för — ja ursäkta mej flicka lilla — men sin far kände han inte till —"

"Fortsätt — jag ser honom för mig."

"För sin mor lefde han och för henne dog han troligtvis. Han vågade inte tala med Maria om henne ännu, för han tyckte att ni ännu träffats så litet — men att Maria var hans hjertevän, det vet jag, och, så sant Gud höre mig, han hade ingen annan."

"Det var rätt då att jag litade på honom."

"Det har aldrig funnits redligare karl. Han

frågade mig mer än en gång: 'gamle Anders', sa' han, 'tror' du att Maria inte tänker ondt om mej?' — Och då svarade jag alltid: 'hon tror,' sa' jag, 'att du ä' den bästa pojke, som fins'. Och då stodo tårarne så klara i hans ögon och han brukade alltid säga så här: 'ja, när en god flicka fast litar på en karl, då ä' det dubbelt så lätt att gå klar för allt sattyg här i verden'."

"Tack," svarade hon, "gå inte från mig, Anders, om jag skulle somna."

Himlen hade en stund stått i rosenfärg och det hade skimrat ända nere i dimman under löfdungen. Nu började det liksom flamma deruppe i de högre luftlagren och vattnet tog upp skenet, så att det blänkte af rött och guld i ett bredt bälte ända bort till synranden. Här tilltog ljuset mäktigt och hastigt, och en bländande kant af solen steg upp ur hafvet helsande jorden med sina varma strålar. Vid den helsningen började qvistarne inne i löfdungen att röra på sig samtidigt med att en hel liten kör af trastar och bofinkar stämde upp för att helsa solen tillbaka. Det blef jubel rundtomkring den tysta gruppen dernere. Hon hvilade så stilla med ögonen slutna och ett leende på sina läppar. Blott barmen rörde sig i hennes slummer. Gubben hade höljt sin rock öfver henne och satt troget vaktande bredvid.

Då det nu var så stilla, vågade en bofink för-

söket och hoppade ned på båtens köl, alltjemt qvittrande. Och solstrålarne lekte i hennes gula hår och i sin dröm log hon gång på gång aldeles som om hennes hjerta blifvit uppfylldt af en renare glädje än den, som jorden kan skänka.

Måhända var det äfven så.

EN GAMMAL FURA.

När man såg mellan de blänkande, kraftiga tallstammarne ned i vattnet, kunde man tro att det stod en hel särskild skog der nere med blågrå himmel och kalla röda qvällmoln, men det var blott spegelbilden af stranden och luften midtemot; bilden gick så långt i djupet att den kom under betraktarens strand. Så blef allt vattnet grönt med blått och rödt skimmer igenom. Det tog sig underligt ut.

Och förundrade tycktes verkligen några björkar vara, hvilka icke kunnat trivas i sällskap med de allvarsamma dystra furorna utan slagit sig fram ur skogen ut på den flata berghällen, som sluttade så svagt under vattenytan, att denna ett långt stycke glänste alldeles kopparröd. Här höllo björkarne ihop, så att icke en granunge kunde komma

upp emellan dem. Och nu hade de hängt ned sina löfruskor i det svala våta och njöto af qvällslugnet. En smal vik med så klart vatten, att man kunde se botten, skilde dem från stranden midtemot, der den blommande ljungen hade fått öfverhand öfver allt annat lefvande. Här stod en gammal jettehög gran alldeles betäckt af grå mossa, barr och bark, utarbetad i kampen mot höststormarne, ensam, nästan död, men ännu en krona högre än all skogen omkring. Nästa riktiga storm skulle nog knäcka henne, tänkte de smidiga björkarna, som kunde böja sig för en vanlig aftonbris; men så hade de trott år från år, och granen stod. Det regnade torrt barr, när vinden högg tag i den gamla hjessan, men hon höll med jettekraft fast i berget och stred sin kamp för tillvaron, hon som andra.

Lugna vid sin långa stielk summo necksosorna, enstaka, par- och gruppvis i viken. Vasstråna bugade artigt omkring, och när aftonvinden sände någon fläkt öfver vattnet, kunde björkarna på stranden höra, huru der tisslades och hviskades nere bland småvägorna. Om de hörde hvad som sades, så förrådde de det icke, utan fästmer blott skramlade litet med bladen, på det de knöliga tallarna der bakom ej skulle få nys om något. Men den gamle granen vaggade och vaggade sin krona. Om hon hörde, så teg hon också.

Innan solen alldeles sjönk bortom torpet, sände hon i tusental sina strålar i skogen till ett vänligt godnatt. Då klarnade för ett ögonblick allt; tallarna glänste som metall, björkbladen skimrade och nere på stenarne blef mossan vackrare än det finaste sammet. — En stund derefter hade skuggorna gjort sitt inträde, höljde det hela i dunkel och svalka, gingo fram till stränderna af viken och räckte öfver till hvarandra en slöja, som skulle skydda neckrosor och vass. Täcket höll, äfven sedan stjernorna kommit i oräkneligt antal, blinkande och strålände.

Nu började allt att drömma, från ljungblommorna ända upp till den gamla granen, som icke vaggade längre. Endast några vasstrån här och der voro ännu vakna.

När det så var som lugnast och naturen andades ljudlöst, skar nattugglans läte plötsligt och hvasst genom skogen. Besten satt uppe i granen, då hon började störa friden. Derpå alltjemt fortsättande med sitt missljud flög hon, för öfrigt tyst som skuggan af ett moln, fram genom busksnären.

"Det betyder lik," sade den ene af två karlar, som letade sig fram längs stranden.

"Håll du tungan i styr," svarade han som gick före, "det ä' inte sagdt att gubben vaknar.

— Är det något i den lilla blå?"

"Ja en mun hvar kanhända — hvem var det vid tallen?"

"Hvem! Sven Jonassons gamla märr! Hur ä' det med ögonen på dej?"

"Här ä' pluntan, håll den mot stjernorna så ser du. Det ä' kallt — brrr!"

Den främre och längre hade stannat. "Ä' du rädd," hviskade han alldeles i örat på följeslagaren, "akta dej om du tänker hitta på —". Der glänste något i hans knutna näfve.

"Jag är inte rädd, men hvad har gubben gjort oss?"

"Gubben! ingenting, men han har samlat så mycket pengar, så han kan behöfva lättas lite — still, din galning, det var en gädda som slog — skål och krya opp dej med en knäpp!"

Man skulle ej ha kunnat se torpet derborta, om icke takåsen med skorstenen aftecknat sig mot himlen. Träden framför voro så tätta att det svaga skenet inifrån ej kunde leta sig fram till sjön. "Gubben", som förekommit i samtalet, låg i sin bädd och läste i bibeln. Så slog han igen boken, lade den under hufvudgården och släckte ljuset. En stund derefter sof han så hårdt, att han icke vaknade vid det ljud, som framkallades af att ett borr arbetade vid dörrlåset. Något senare skar ett gällt skrik: Johan!, genom natten, derpå blef det brådskande rörelser i rummet ofvanpå, trap-

pan ned till gubbens rum knarrade under häftiga steg och det åtgick blott några sekunders tid för att ett fönster skulle slås upp af ett par manliga figurer, som hoppade ut, medan ett skott brakade efter dem från den uppborrade dörren.

"Tog det?" röt en röst utanför.

"Nej!" svarade den lille, "men det här var dumt."

"Tig du och lägg i väg, för Johan har dubbelbössa — tig säger jag! gubben skulle ändå snart åka den vägen."

Då länsmannen morgonen derpå for genom skogen på väg till torpet för att konstatera mordet, huserade stormen på det godtyckligaste i naturen. Hvinande kom han långt inifrån snåren på andra sidan sjön, tog fart utför berghällen, der han kammade ljungen ren, kom så sättande öfver vattnet, så att neckrosorna blefvo grunddoppade och vassen alldeles fick krypa ned bakom vågrygarne, derpå gick det i ett tag uppför branten in i den skogen och nu kom anfallet på allvar mot den gamla furan. Allt gick bra en stund. Björkar och tallar, som förut icke känts vid hvarandra, måste nu under trycket af den gemensamma faran sätta stammarne tillsammans så det knarrade, ungräden blott böjde sig och läto busen gå

öfver ryggen, men den gamla grå jetten tog riktigt nappatag med honom. Barr och mossa röko som hårtestar under en brottning på lif och död, rötterna höllo krampaktigt fast i hällens reffor, men stormen tog bättre tag ifrån sjön. Der kom hvitt skum utifrån hoppande fram på vågorna, der kom mera och mera och allt skulle till stranden, der vattnet redan var upplöddradt som såpfradga. När berghällen fått några öfversköljningar, var hon glatt och sedan flög skummet uppför i stora klumpar, som slogo ned i ris och barr på kämpen der uppe. Det såg ut som en ärlig strid med fradga af raseri. Hon var för stolt att böja sig, hon den gamla, som sett hela skögen växa upp. Det gick som björkarna spått — de krampaktiga greppen i stenfogarne mattades och lossnade, kronan vacklade och så kom braket och det svarta molnet af uppkastad jord; der låg jetten med några afslitna rötter pekande i vädret. Stormen for vidare för att göra om manövern på annat håll. Men de närmaste furorna kring den fallna suckade tungt, ty så skulle det kanske en gång gå en hvar af dem.

Gamle grofsmeden stod ett par timmar senare vid den kullslagna granen och funderade. Det var nu mest gubbens sysselsättning, ty armen var ej längre kraftig nog för släggan. Då stormen emellanåt hemtade andan, hörde gubben huru

stenar och bråte inne i skogen knastrade under vagnshjul. Länsmannen kom der med en skjuts pojke bredvid sig, den senare blek om näsan.

"Guten morgen, mäster smed!" ropade lagens man gladt till gubben, "han står och blåser kull der — nej min sj— har inte den gamla furn gått ändå till slut; det var stil på träd — kör inte på hvarenda stubbe, pojkracka!"

"Hör nu, herr komsarie, ett ord om det passar."

"Mäster brukar väl inte säga opassande saker. Eller tänker gubben bli eqvivok på gamla dar kanske?"

"Det der förstod jag inte, men det gör det samma. Hvart gäller resan?"

"Till gubben Israelsson! kanske mäster funderar på att göra sällskap?"

"Nej, men gör mig en tjänst. Säg till gamle Israel så här att han kan gerna skänka den här furn till smeden för alla pålagda hästskor och för resten för gammalt godt grannskap. Jag sågar sönder henne så småningom efter behof om vintrarna."

"Det svarar jag gubben för. — Se så pojke, f—n hvad du ä' oppskrämd, kör!" Smeden satt kvar. Spridda ord från deras samtal kommo fram mellan vindstötarne:

"— att man ska' få tag i dem?"

"I *dem!* nej det ä' temligen lite uts — Johan skulle genast — nu kan inte sjelfva (brakande af qvistar) — tycker gamle torparjösse kunde gerna fått (stormen tog upp sig ett ögonblick) — ah prat pojke — — hur skönt det är i skogen få (han sjöng) i morgonsolens glans marschera, när skogens foglar —"

"Glad människa," mumlade smeden, "och sjunga kan han."

En stund derefter for stormen fram utan vittnen, stälde till ytterligare oreda och höll sedan på ett par dagar, tills det icke fans en vindfläkt mera att få från det hållet.

Men granen hon låg der.

Hvarje qväll, då det var lugnt och vackert, hade björkar och vasstrån samma saker att afhandla. Detta gjorde att de händelser, som timat den der aftonen, då ugglan skrek, lätt återkommo för minnet hos den, som vid nämnda tillfälle funnits i torpets närhet. Och af den anledningen åter hade två män redan försvunnit från orten.

När vintren kom, hade björkarna icke mera att säga. Och den gamla granen var död. Smeden högg litet då och litet då; på det sättet såg granen ut att kunna räcka några år.

Och hon gjorde det verkligen fulla tre år. Men

då var det icke mycket kvar mera än stubben och rötterna. Smeden var på väg för att hugga en liten börda till det storartade potatiskok, han alltid anställde på årsdagen af sitt samtal med länsman- nen angående ombyte af granens egare. Han blef litet flat vid att finna en hel samling herrskap alldeles vid stranden, men besinningsfullt slog han sig ned i närheten för att vänta ut dem och under tiden höra på samtalet. Sjön dernere lyssnade också — qvällen var stilla utan en vind.

"Det var för eget," sade en äldre herre, "hvad det ändå kan framkalla minnen att se en solnedgång, som är alldeles lik en, som man förut sett. Jag känner nästan på pricken igen de der molnen just för att de äro så egendomliga och jag sjelf kanske har en liten släng åt det art— hva' hva' var det, herr Cedholm, herrn blef så blek som ett lakan."

"Tack doktor, ingenting hoppas jag, det händ- der emellanåt."

"Händer det ofta, herr Cedholm, ja d. v. s. jag menar blir man i allmänhet blek för ingenting?" frågade den lilla blåklädda unga flickan, som legat halft gömd i ljungen, men nu rest sig vid doktors fråga.

"Nej vars, fröken Elna," kom svaret gladt och med ett särskildt leende. Det senare iaktogs sam- tidigt af två mostrar till Elna, tre unga väninnor

samt ett par ungherrar. Den, som fick svaret, låg åter i sin ljung.

Skuggorna växte och mörknade; skogen borta på andra stranden gick allt djupare i spegelbilder, himlen blef blågrå med kalla, rödaktiga moln och vinden kom i svaga fläktar.

"Åh, det blir allt mer förtjusande!" utropade doktorn, der han låg på rygg och såg på cigarröken, "gröna barrkronor med nålfina teckningar emot det dämpadt blågrå der uppe! Kanske någon af herrskapet känner igen en sådan här qväll — lite eld om jag får be, herr Cedholm — tack, tack — men hva' i helaste lifvet är detta! hit med pulsen, unge vän, hit me'n säger jag!"

"Mår inte herr Cedholm bra, ja jag menar kanske de ä' kallt?"

"Tusen tack, goda fröken Elna, till sjalen säger jag icke nej, efter det skall så vara."

En särdeles ung man stack upp hufvudet och tittade på flickan.

"Bodde icke fröken här i trakten för några år sedan?"

"Jo liksom nu."

"Var det icke någon historia om ett mord eller dylikt vid den här sjön?"

"Jo men då, det var hemskt, det har jag aldrig tänkt på, då jag proponerade en vandring hit. Der borta i torpet, som syns — men hur var det?"

Herr Cedholm bodde här samma sommar; fick man tag i uslingarne?"

"Aldrig hvad jag vet, fröken Elna — nej tack, jag har nog med en sjal, det går nog öfver. Nu ha vi visst snart nytändning igen."

"I morgon; voro de icke två stycken?"

"De här mörka nätterna tycker jag icke om, så karl jag är."

"Var det icke två stycken?"

"Hvasa? Jo — jo — två sjalar ja — nej, jag babblar, jo visst var det två. Säg fröken gäddan?"

"Herr Cedholm," bad den yngre mannen längre bort, "tala om litet om händelsen."

"Med gäddan! Jaså den der natten — ah ja. Doktorn blir väl här öfver söndag?"

"Tänk att ha en sådan ryslighet på sitt samvete," föll Elna in; "jag tycker hvarje buske, hvarje vindfläkt, hvarje blomma skulle anklaga en." Aftonbrisen kom i fina fläktar borta från björkarna, som krupit fram på klipphällen midt emot, rasslade genom vassen och smög sig upp i lungen.

"Kan en sådan människa ha samvete och lefva?" fortsatte flickan allvarligt och såg upp, "nej det är omöjligt. Nog har han sitt gräsliga straff, äfven om icke mänskliga lagen finner honom. — Herr Cedholm var visst här, då ohyggligheten skedde?"

"Ja, jag skulle bli torpare som far, tänkte jag,

men så fick jag hjälp och kom ut till Tyskland och blef affärsman. Hva' tycker doktorn om cigarren?"

"Sådana här aftnar, precis som denne, mins jag nu att det var just vid samma tid som herr Cedholm for."

"Det var minsann godt minne, min lilla Elna," ropade ett par af flickorna, och vid orden tittade herrarne upp från marken och doktorn vred också hufvudet, så att flickan fann sig föranlåten att draga stråhatten öfver sina fina drag, skyllande på dagern, som dock ej gerna kunde så plötsligt blifva besvärlig.

Då uppträdde på platsen till den stackars flickans hjälp smedmästaren, som funnit att tiden skulle blifva för lång, om herrskaperna skulle väntas ut.

"Ursäkta, men jag skulle gerna hugga ett tag i granstubben, om det inte generar."

"Tvärs om, gamle man," utbrast Cedholm, "yxhugg så här på qvällqvisten det blir så mycket mera romantiskt." Så tyckte också det öfriga sällskapet, och gubben klämde till. Stubben hade varit med i affär mot höststormarne och var en gammal opponent. Men gubben hade också haft att göra med stormar i sin dag och plägade icke gifva tappt i brådrammet. Derfor satte han en kil i, när det blef för knaggligt. Intresserade ögon följde ho-

nom. Och gick gjorde det. En splint sprang loss och flög åt sidan.

"Nej se!" ropade smeden och tog upp en blå flaska från marken, der trällisan fallit, "förb — mej ä' det inte samma plunta, som Cedholm fick af mej, då han var bondpojke och hette Persson. Kåns den kanske igen? se der, jag har sjelf målat — jess då, hva' han blef hvit i synen!"

"Han ä' sjuk så det förslår," sade doktorn; "jag begriper mig inte på honom i qväll. Vi få gå hem med honom. Orkar herr Cedholm gå?"

"Ja tack," svarade affärs mannen och for upp hastigare än man kunnat vänta.

"Jag tycker det här ä' litet hemskt," sade en flicka, "hvarför skulle ni tala om det der mordet?"

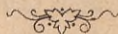
"Mordet!" föll smeden in, "jaså på gamle torparjösse; ja det var allt en underlig historia. Den ena kanaljen dog för lite se'n, men di fick aldrig ord ur honom, om hvem som hjälpt till och Johan, torparejössets son, är icke menniska att få tag i något i den vägen."

Sällskapet drög sig undan mellan de glänsande tallstammarne. Smeden stod der, alldeles som den gamla furan stått förr, och skuggorna kommo fram till stranden och gingo öfver vattnet bort till björkarna, liksom de gjort hvarje vacker sommarqväll.

"Men hvad var det som gick åt karlen?" mum-

lade mannen, "han blef hvit som en kritbit bara för att jag visade flaskan. Det der ä' allt underligt — jo jo men! — Han ska' få se henne en gång till."

Det fick aldrig Cedholm. Elna promenerade flere dagar ut på vägen förgäfvnes; hon mötte honom icke. Och af dagarne blefvo månader och år, men han var ändå borta — hvar, visste ingen. Och hon väntade honom en hel del år. Så fick länsmannen sin vilja fram och hon blef hans hustru.

TVÅ BLAD UR KRIGSHISTORIEN.

---

1. Sällskapslif.

ring ett tungt belamradt middagsbord sutto tolf personer: värden, sjelfständig högare, fordom springpojke, värdinnan, sjelfständig husmor, fordom uppasserska på stadens hotell, deras dotter Josefina, sonen Adrian, gymnast med pince-nez och sjelfförtroende, tre mamseller, systrar från staden med någon förmögenhet och små utsigter att få ny titel, adjunkt Kegge vid elementarläroverket, förtjust i Josefina, samt slutligen fyra ungdomar, två af hvaritdera könet, hvilka plögade bjudas på patronens "årsmiddagar". En af herrarna trakterade piano och något litet valdthorn.

Champagnen hade slagits i, och patron Lunddal grep en knif, med hvars bladrygg han slog larm mot ett dricksglas. Samtalet, som farit kors

och tvärs öfver bordet, liksom "skräddare" på vatt-net, klipptes ögonblickligt af; endast Adrian, som föredrog en skolhistoria för lilla Clara Löfqvist, lät sig i ifvern att hinna till slutet icke hejdas af signalen, då ett dundrande "tyst, Adde!" slog igen munnen på honom. Gymnasisten sände Clara en blick, som gaf henne godt hopp om historiens fortsättande vid första tillfälle, hvarpå han i likhet med de öfrige herrarne grep om champagneglasets fot.

Patron Lunddal lät sin mun några gånger halföppnas och slutas, så att man fick lika många blickar in i hans inre, allt under det hans ögon med säker blick mötte gästernas, äfven adjunktens; derpå knäppte han upp de nedersta knapparna i västen och talade:

"Mitt herrskap, mina herrar och damer! Det ä', ta' mej tusan, inte hvardagsmat att äta sån't här" — fru Lunddal, som satt midt emot sin man vid bordets andra långsida, gjorde en rörelse, alldeles som hon skulle sökt med foten komma åt någon pedal — "jag menar, det är inte hvardagsmat för hustru min och mej att se er hos oss" (systrarnas blickar bildade en triangel öfver bordet); "maten är en sak för sig, som nog kan vara bra, såsom till exempel" — fru Lunddal sökte åter pedalen —; "ber om ursäkt, men sällskapet är dock klämman, procenten i affären; man behöf-

ver sällskap, om det skall bli någon handel med tankarna, ty att tänka ensam, det skulle bli som att sälja sviskon från högra fickan till den venstra" — han erbjöd sina gäster en lång titt i sitt inre, medan adjunktens blickar bildade fyrkant med systrarnas, och värden måste sätta ned sitt glas för att icke spilla ut dess innehåll —; "derför, mitt herrskap — tig Adde! — därför ä' det, som jag vill föreslå en skål för sällskapslifvet, det glada lifvet vid drufvans, vid drufvans, vid bägarns gång" — patronen blef allvarsam, ty han kände att "det kom på honom" —; "jag ber er dricka för umgänget man och — nej knäfveln — meniskor emellan och, som farsgubben brukade säga, botten opp, sa' skepparn, när skutan sjönk!"

Fru Lunddal såg på sin man och derefter på gästerna, men alla de senare studerade taket, medan deras glas tömdes. Så bröt åter samtalet löst. Fröken Clara fick sista akten i skolhistorien och fröken Josefina sattes åter in i situationen, som adjunkten hållit på att måla för henne. Skämtet tog lif och låg snart som ett nät öfver bordet; patronen hade ett outtömligt historieförråd, och gymnasisten vann tum för tum på samma område; stämningen låg i champagnen och meddelades med denna åt blodet.

Så kom desserten, och då slog adjunkten larm.

Nu tvärtystnade först gymnasisten och slungade en polismans blickar öfver laget.

"Mitt herrskap! Det torde kanske tillåtas mig att blifva en, om ock ovärdig, dock af sin sanna känsla manad tolk för de här församlade gästernas och icke minst mina egna tankar. Sällskapslifvet är skönt, som herr patron behagat påpeka, men dess natur är icke dess egen, jag menar, den är icke något till sina bestämningar fixt, utan kan ändra sig, ömsa... skifta färg, allt efter ömsning... skiftningarna hos menskliga lynnet" — patronen hade lagt upp båda händerna och såg på adjunkten som en, den der mött en själsfrände och liktänkande i livvets viktigaste frågor. — "Hos de gamle romarne var sällskapslifvet högt uppdrivet och deras Tegnér, Horatius, har för efterverlden upprullat taflor, som i praktfulla färger gifva oss bilden af de gamles sätt att förljufva lifvet" — patron Lunddals underläpp skilde sig en tum från sin motsvarighet, medan hans på adjunkten riktade ögon alltmer rundade ut sig och hufvudet något sänktes åt sidan, samtidigt med att båda armbågarna sakta, men oemotståndligt, vunno terräng på bordet. — "Ja, vi kunna glädja oss öfver förfinade seder i många hänseenden, men vi skola dock städse hopplöst famla efter den klassiska skönhet, som de gamle vid Tiberns stränder" — patronen ref omkull ett halft dussin glas — "som

de gamle vid den gula flodens stränder på sin långt lägre bildningsgrad," — 'Adde, de' här ska' du min själ skrifva upp!' — "på sin lägre bildningsgrad förstått att finna. Det är i den smickrande öfvertygelsen, att alla här församlade i viss mån tänka något liknande," — patronen ref upp två nya knappar i västen och sköt ihop läpparna med ett uttryck, som om det gällt att kämpa för sin tro — "som jag skulle vilja proponera en skål för det klassiskt sköna idealet — mitt herrskap! Det klassiskt sköna idealet!"

"Det klassiska idealet! Och botten opp, sa' skepparn — satans karl till att kunna språka," skrek patronen, der han låg bakåtkastad och sörplade i sig sista droppen; och gymnasisten hade samma ställning på sitt håll, medan Kegges blickar genom glasögonen borrhade sig in i Josefinas innersta själ.

Ånga från kaffe, blandad med cigarrök, sväf- vade genom salongen, dit sällskapet dragit sig för att njuta siesta.

Värden uppfylde en liten hörnsoffa; han hade leende anhallit om att få vara ogenerad och äfven fått tillstånd dertill; västen var alldeles fri och midt på den runda magen framstack en snibb un-

der skjortvecket, på hvilken i stora bokstäfver stod att läsa: "Lars Lunddal".

Gästerna hade intagit beqväma ställningar, mer eller mindre aflägsset från hörnsoffan.

"Hör nu, herr Kegge," började patronen och svepte in Clara Löfqvist i ett moln, "det ä' allt en hel del att tänka på, det der klassiska — hvad var det — idealet! Jag skulle allt — men sätt sej lite' närmare — nej, inte der — nej, ta mig tusan, magistern ska' sitta der — nej, säger jag, här ä' plats och en treflig plats, för se hörnsoffor utan trissor ha' det med sig att icke så gerna hasa åt sidan, som de der barnvagnarna" — han pekade på en emma och lemnade en half fot af hörnsoffan åt adjunkten. Och denne stufvade ihop sig till minimum samt beredde sig till meningsbyte.

"Jo, herr Kegge, jag skulle allt vilja veta, hur det såg ut. "Var det som en qvinna eller —?"

"Lars!" skrek en röst genom molnskyn. "Hva' ä' det här för slag? Kom ihåg, att här ä' damer inne!"

"Ja, det blef jag, fördubbla mina inkomster, påmint om", puttrade herr Lunddal med dämpad stämma; det låg nämligen något i den der rösten genom molnet, som tydde på en straffande makt.

Herr Kegge fann i afbrottet en möjlighet att slippa från alla förklaringar och slog patronen lindrigt på benet:

"Åh, inte skola vi tala om klassiken, då vi äro så lyckliga att vara i det allra gladaste moderna?" Han bedrog sig dock grundligt, då han trodde att hans ord skulle leda patronens tankar i en mindre djup fåra, ty Luddal kastade om i soffan som en fisk i vattnet med den oafsigtliga påföljd, att Kegge lika hastigt fann sig utmanövrerad.

"Nå, men hva' vill *det* säga, det gladaste moderna? Hvem f--n ä' modern? Di' här stöflarna har jag haft se'n —"

"Lars!" skrek molnguden så att patronen i ögonblicket kom af sig.

"Herr Tullgrer spelar bestämdt en liten bit för oss," fortsatte stämman i molnet.

"Ja — ja! (korus). Åhjo, herr Tullgren, ett litet salongsstycke!"

"Ja, kör till Tullgren!" föll nu patronen också in; "kan herrn folksången, för si det är ändå, — ja herre jag mins, då jag hörde studenterna sjunga den, gick det rakt genom nerverna så jag frös som en hund; jag begriper inte ännu, hvad det var, men när de sjöngo "du folk af frejdad stam", så gjorde det så godt i hjertat, att jag ville ta' dem i famn allihop."

Patronen slog upp sin väst och gick ifrigt bort till pianot, der herr Tullgren satt sig ned. Och folksången kom, och patronen stämde in med

hela sin själ och fysiska kraft. "Sjung med, Adde!" skrek han midt under en repris, och sonen föll också in.

Men fröken Josefina var en späd varelse, som icke tålde för mycket buller och därför drog sig undan i kabinettet. Tre par ögon — de tre inbjudna systrarnas — följde henne, liksom abbedissors blickar öfvervaka nunnornas tilltag.

Herrarne Lunddal ville sjunga om sången. Först gömde sig patronen i en blågrå sky och när denna så småningom förtunnats, befans adjunkt Kegge vara försvunnen från salongen han också.

Fröken Josefina satt så att hon kunde ses af systertrion. Och hon erfor samma känsla, som man får, då gamla porträtt ständigt följa en med blickarna. Derför slog hon sig ned i soffan längre in åt rummet bredvid. Ännu närmare dörren till det rummet satt nu Kegge.

"Han har en bra röst, patron Lunddal!"

"Tycker adjunkten?" Och fröken Josefina uppstämde det allra hjertligaste skratt. Herr Kegge rodnade ända upp i håret och såg icke alls kär ut för ögonblicket.

"Ja, det vill säga, jag är icke någon kännare, men man kan väl ha' sin smak ändå — och *jag* tycker han sjunger bra."

"Nå, än Adrian då, hvad tycker adjunkten om hans röst?"

Det sväfvade några mörka skuggor öfver spegeln borta i hörnet; adjunkten såg dem och anade, hvilka de voro. Samtalsämnet var särdeles lämpligt för tillfället, tyckte han.

"Adrian får sin fars stämma, efter allt hvad jag kan finna."

"Stackars bror!" suckade flickan.

"Fröken Josefina är spetsig i dag!"

"Hvad tycker herr Kegge om herr Tullgren? Ser han inte bra ut?"

"Nej, det har jag då aldrig kunnat finna."

"Aldrig! Och det, som alla flickor tycka! Och så han dansar sedan! O, hans polka — hans polka!"

"Och hans valdthorn sedan, fröken Josefina! Är icke det också föremål för er lifliga beundran?"

"Han blåser aldrig i rum, åtminstone har jag aldrig hört det inne, ty han har urskilning."

Skuggorna drogo åter öfver spegeln. Det började skymma, så att bilderna blefvo otydliga, men Josefina hade fått sigte på dem. Hon gick helt plötsligt bort till spegeln och vid första blick deri fann hon de tre systrarna, sittande tätt intill närmaste dörr i uppmärksamt lyssnande ställning.

"God dag, lilla tant Alba!" ropade hon glädtigt och nickade i spegeln. Men patronens "du folk af frejdad stam" kom i detsamma så mäktigt genom rummen, att tant Alba aldrig behöfde höra helsningen. I nästa ögonblick var trion på väg

in i salen. Och fröken Josefina såg i spegeln sina tänder muntert lysa fram.

Efter sången intog åter patronen sin plats i soffan. Herr Tullgren fortsatte vid pianot i allt lugnare toner, framdragande nummer efter nummer af repertoiren. Skymningen föll tätare öfver de församlade, men på allmän begäran uppskötts med ljusens tändande. Samtalet dog nästan ut, liksom brasan i kakelugnen; endast ett och annat ord glimmade till emellanåt. Fröken Josefina och adjunkten hade åter slagit sig ned bland de öfriga.

Då flyttade fru Lunddal sin stol nära hörnsoffan.

I allt vekare harmonier lät pianisten tonerna dallra genom rummet. Han blef svärmisk och började fantisera i stilla och dämpadt piano.

Då kom det, som fru Lunddal befarat. Patronen lät höra ett kraftigt knarrande ljud från gommen. Men innan det hann upprepas, hade värddinnan med stor träffsäkerhet råkat pedalen. Herr Lunddal spratt upp:

"Hm, herr Kegel! — det klassiska — hva' va' det? Hur f—n såg de' ut — var det som en qvin —?"

"Lars Lunddal!"

"Du trampar mig, min lilla gumma — herr Tullgren, kan herrn folks — jasanya, de' var sant,

vi ha' sjungit den! Hör nu, min lilla gumma, skulle du kanske kunna ro hit med litet punsch?"

"Jag tror, vi tända ljusen nu, om herrskapet tillåter!"

Natten var kommen, och alla hade för en stund sedan tagit farväl.

Med ett ljus i handen och klädd i lätt dräkt vandrade patronen genom våningen in till det soffrum, han delade med sin hälft. Med en viss försagdhet trädde han in.

"Lars!"

"Jaha, lilla Kina!"

"Lars!"

"Ja!"

"Jag tror det kommer att dröja något, tills vi ha' middag härnäst!"

"Ja, det står i Guds hand, min lilla gumma."

"Du bär dej åt, som om du inte vore någon fin karl!"

"Si så, Kina lilla."

"Tyst — afbryt mig inte! Först sjunger du visor så du kan ta' ut väggarna."

"De va' folksången."

"*Tyst*, hör du! Och så somnar du midt bland dina gäster och tänker dej till att snarka så —"

"Ja, men det blef inte så mycket med det sista!"

"Tig, Lars Lunddal, och låt mig tala ut! Och så ber du mej "ro hit" med punsch, som om jag vore uppapperska på ett värdshus — och så det opassande pratet med magistern om — ja, Gu' vet, hva' du inte hamsade om — men inte tror jag att Clara Löfqvist vill ha' *dej* till svärfar, och det kan allt röra hjertat hos lille Addes mor!" —

Patronen kände att det var "väta i luften" och han teg och kröp ner.

Och när han släckt ljuset, funderade han öfver dagens händelser. Och allt jemt återkom adjunktens tal för hans tankar.

"Det klassiskt sköna idealet", fantiserade han, "hur såg det ut? Kanske det ändå till slut var, hvad jag trodde — skulle månne Kina kunna vara något i den vägen? Ja, nog tusan ä' hon klassisk ibland, men —"

Och nattens töcken lade sig öfver patronens tankar, tills dessa blefvo allt otydligare. Ännu några gånger tyckte sig fru Lunddal höra honom oredigt upprepa de mystiska orden; derpå blef det tyst och så kommo åter de knarrande gomljuden. — Men nu lät hon pedalen vara i fred.

2. Sommarnöje.

Patron Lunddal hade eget landtställe med eget jordbruk och en egen uppfattning af det senares lämpliga skötande. Villans läge på en svag höjd helt nära saltsjön var förtjusande, inbäddad som hon var i en lummig grupp af björkar med en och annan instucken fura. Genom öppningen framför verandan såg man vattnet och bortom detta framsköt som en taggig vägg den drömmande, evigt vaggande, gamla barrskogen.

På denna tafla hvilade nu patronens blick framemot qvällen af en sommardag. Det hade regnat ursinnigt hela förmiddagen, derpå hade solen fått öfvertag och brutit genom molnen; liksom för att taga skadan igen sken hon med fördubblad styrka. Regnet hade friskat upp mark, gräs, blommor och skog och allt doftade nästan berusande. Nere bland stråna smögo solstrålarna och lyste på klara regndroppar så att de sågo ut som diamanter. Midt i hvarje convolvolus och pensée låg en sådan diamant; här af fick blomstergruppen ett utseende, som om den varit en med skatter beströdd matta. Alltmer klarnade himmelen, tills hela hvalfvat stod i blått öfver den friska naturen.

Patron Lunddal var ett stadsbarn och kanske han därför så mycket innerligare njöt af, hvad landet hade att bjuda på. Nu satt han

efter vanan om qvällarna ute på sin veranda beqvämt lutad mot soffans ryggstöd och med fötterna upplagda på fru Lunddals qvarglömda linnesömnad. Patronen bar aldrig löskrage från den dag, han lemnade staden, till den, då han åter flyttade in, med undantag af helgdagar och festliga tillfällen. Han liknade dem vid halsband, som hundar bära, och ansåg att en frisinnad man kunde göra sig qvitt obehaget. På patronens mage låg uppslagen "Enslingen på Johannisskåret". Denna roman i fyra band läste han hvarje sommar. Och mer medhanns icke. Den nya litteraturen förstod han sig icke på.

Luften var mättad med doft, och solen sjönk stilla ned mot skogen bortom vattnet. Lars Lunddal blef litet tung i hufvudet, knäppte samman sina händer öfver "Enslingen", sköt ned stråhateten i pannan och började förlänga blinkningarna. På bordskanten låg cigarrstumpen, från hvilken den fina, blåa strimman steg lodrätt, spridande sig i en tunn slöja, som omsväfvade mannens hufvud. Snart sparade Lars in sina blinkar, och så småningom slappades greppet öfver magen, hvarpå armarna gled ned. Och nu hade strimman från cigarren upphört.

Men den herrliga sommarqvällen hade lockat skogens och parkens flygfän fram ur deras gömslen, och när ej längre cigarröken sväfvade kring

Lunddals hufvud, vågade myggorna försöket och kommo sjungande och började dansa under stråhatten. Den ena efter den andra drack sig mätt af hans ärliga blod, medan de öfriga underhöllo sången för hans öron, väntande på att det skulle blifva plats att slå sig ned på någon fin åder. Lunddals ovilja mot löskragar kom plågoandarne väl till pass.

Nere i det våta, gnistrande gräset gick patronens älskling, en stor, hvit- och svartfläckig kalv, som efter sin egare hette Lars. Gemenligen kallades han "Svarte Lasse" för att i samtal skiljas från husbonden.

Kalvfen njöt af sin tillvaro, hoppade jemnföttes med alla fyra och slog ideligen bakut åt inbillade fiender. Allt emellanåt skänkte han naturen ett kraftigt "m-bäh!" och då spratt Lunddal till och slog sig i ansigtet för att skrämma myggen. En och annan blodsugare fick sitta emellan, och när kalvfen sändt tio rop till omgifningen, såg hans egare ut, som om han varit i knifslagsmål.

Under sina planlösa förflyttningar kors och tvärs öfver gården hade emellertid "Svarte Lasse" kommit fram till verandan. Genom en ruta i spjälverket framstack fru Lunddals lannesömnad. Trogen sin smak lade "Svarte Lasse" tungan omkring en snibb af tyget och började suga i sig en kökshandduk. Dragningen i linnet väckte patronen, som

plirade upp mellan sina fötter, fattade i ett ögonblick situationen och nästan samtidigt "Enslingen på Johannisskären", hvilken han med kraft skickade mot kalfvans nos. "Svarte Lasse" förstod meningen, men behöll både sin fattning och handduken, lemnande platsen med karaktäristiska hopp. Och så började jagten. "Svarte Lasse" försvarade sitt byte, tills ändtligen egaren fick honom fast under fläderbersån. Här fick röfvaren smaka handduken, och patronen sparade icke heller på muntlig bestraffning.

"Du ä' ett oskäligt kreatur utan aning om kontenans, din svarte tjurskalle! — Släpper du inte Kinas handduk, hvasa? Åh, vill du inte veta en tillstymmelse till hut? Släpp, säger jag! Så ja, kibben lille. — Gud ske lof, att inte Kina kom ut!"

En gäll stämman skrek immanför:

"Lars!"

"Jaså, lilla gummis! Kommer bums!"

"Ä' det prosten, som syns borta vid gärdet?"

Patronen steg upp på gungbrädet och satte handen öfver ögonen.

"De' ä' prosten och adjunkten. — Kina, di' ska' ha' en toddy efter maten, en romtoddy." (För sig sjelf: "Gammal hedersknyffel, som kommer hit i qväll!")

Och Lunddal gick sina gäster till mötes.

Solen hade sjunkit, och maten höll på att sjunka hos Lunddals gäster. Det var ljumt i luften, och hela familjen hade därför samlats ute på trappan. Värden, prosten, adjunkten, Adrian och dennes vän Abel Löfqvist, bror till Clara och gymnasist liksom Adrian, sutto kring toddybordet, medan damerna (fru Lunddal, Josefina, Clara Löfqvist samt en symamsell) i spridda grupper hörde på herrarnes samtal. Lilla Clara hade en ljus sitsklädning, som icke vanprydde henne, allra minst i Adrians ögon. Patronen hade nog observerat något i den vägen, men han teg taktfullt. Emellertid hade han ofta ett öga på de unga. Men pastorsadjunkten Rydelius (namnet taget från hemorten) tyckte icke heller illa om Claras ljusa klädning. Detta visste icke Lunddal.

"Skål, mina herrar!" sade värden. "Skål för — för den nordiska sommarqvällens — luktande — doftande åkrar, skål för — anamma di myggorna! — Ack, säg ett par ord, prost!"

"Nä, det får Ryden göra!"

"Åh, farbror Sjöbom ä' bättre talare än jag nån'sin blir." —

"Hva' i hela lifvet vill det säga!" hördes en stämma halfhögt från trappan, och fru Lunddal reste sig med ögonen fästade på något hvitt borta vid staketet.

"Säg något, säg något!" talade värden ifrigt och liksom vädrande en fara.

Men fru Lunddal var redan vid föremålet för sin undran och kom snart tillbaka med handduken. Hon sade ingenting, utan nöjde sig med att fixera mannen.

"Kalfven har gjort det, Kina lilla," halfhviskade Lars, då straffets gudinna var på öfversta trappsteget.

"Vänta du!" kom svaret lika tyst, då gudinnan sväfvade förbi, och jemte de enkla orden bestods en liten eftertrycklig knyck af armbågen, hvarpå hon försvann.

Den lilla händelsen gjorde synbarligen intryck på värden, ty han blef orolig och hade svårt att sitta stilla. När Kina kom ut igen, stod han med sin toddy i handen och höll tal:

"När man kastar en blick ut öfver naturen så här efter solnedgången eller ungefär vid det laget, så förefaller det alldeles, som om naturen drog en djup suck af — låt mig se, af hvila och andakt — hvart ska' ungherrskapet ta vägen? (Adrian hade råkat att i Clara Löfqvists sällskap komma nedåt trädgårdsgrinden.) Och det ä' alldeles singuliärt ändå, hvad ett hufvud, som klappar för naturen, kan svälla ut en så'n här qväll. Skål mina herrar! (Uppehåll). Man ser till par exempel, huru vattnet liksom tjocknar till och lugnar sej, tills

det inte ids röra en bölja så stor, att hon väger tio skålpund, och så kommer det der sofvandet i naturalstren, som ä' så betecknande för den här semisfären." —

"M-bäh, — m-bäh!" lät det så skärande gällt, att hela sällskapet hoppade till. Det låg smärta i "Svarte Lasses" bölande och djuret började häftigt rusa af och an, emellanåt kastande sig omkull

"Hva' går åt kalffen?" sade Lunddal och satte ned glaset.

Rättaren, som stått vid grinden och hört på talet, trädde in och började jagt. "Han ä' visst galen!" ropade han, då han gång på gång passerade verandan. Det var Adrian, som slutligen från trädgårdsgrinden grep djurets svans, den han troget behöll, tills hjälp hann anlända.

"Svarte Lasse" stönade, hostade och bölade jemmerligt.

"Han har fått något i halsen", spådde rättaren. "Har inte patron en rotting?"

"Adde! Min mjuka käpp med knopp på!"

Adrian kom med instrumentet.

"Hit m'et!" skrek fadern. "Nej, jag ska pumpa honom, det ä' min calf och min käpp!"

Och nu applicerades käppens knopp i djurets svalg, och Lunddal kastade af rocken och började pumpa, som om "Svarte Lasse" varit en skuta, den der sprungit läck. När det stackars djuret

fick ett andetag fritt, användes detta till ett nödrop. — Lunddal upphörde plötsligt med arbetet, helt tydligt på grund af någon idé.

"Han har fått en nål i halsen," sade han, litet osäker på målet. — "Kinas handduk!"

"Stackars min lille, rare Svarte Lasse!" utbrast nu i upprörd ton fru Lunddal och slog sina armar om djurets hals, "han plågas ihjel af sin stygge husbonde. Stackars lille..."

"Ja, ja, det förstås," puttrade patronen, "men nog kunde det der sägas en annan gång."

Emellertid dröp djuret af in i ladugården, och sällskapet samlades åter på verandan. Fru Lunddal passade under promenaden dit på att eftertryckligt hviska i mannens öra: "Tänker du ställa till något supkalas långt in på natten?"

"St, Kina lilla, det blir stjärnklart för resten."

"Men, ser du, det blir inte af ändå för..."

"Lars," inföll nu prosten och lade armen om världens nacke, "du har det allt bra — ett godt hem, en charmant fru..."

"Hvasa? — Ja, det vill säga — ja visst ja!"

"Hvar tog Ryd vägen?"

"Rydélius! Jag tyckte det gick i trädgårdsgrinden nyss. (Patron höjde stämman till fortissimo.) Pastor Rydélius! Hvar ä' pastorn?"

Det blef ett uppehåll några sekunder, och pa-

tronen upprepade kallelsen. Då kom svaret inifrån krusbärsbuskarna: "Här ä' jag, farbror Lunddal!"

Nu log värden ett listigt löje.

"Clara lilla, hvar äst du?" skrek han gällt.

Och svaret kom från samma fläck af patronens jordagods: "Här ä' en lysmask, farbror lille."

"Det var inte sant," mumlade Adrian från verandan, "det är för tidigt på sommaren."

"He, he! Han har allt läst lite' naturlära," småskrattade patronen. "Pastor ohoj! Toddyn kallar!" Och han fattade en sked, hyarmed han började ursinnigt ringa mot glaset, tills ett fint, men fullt tillräckligt nyp i armen påminde honom om "kontenansens" fordringar.

Skymningen stannade så småningom i en ljus sommarqväll och stjernorna började komma fram. Damerna drogo sig tillbaka, men herrarne triffdes godt vid bordet. Fru Lunddal hade liten smula spetsigt sagt godnatt, tilläggande en fråga, huruvida hon behöfde sätta i nya ljus, hvartill mannen frimodigt svarat: "Ja, visst det, lilla Kina! Det var bra, att du kom ihåg det!"

Stunderna skredo snabbt förbi, stjernorna vunno i styrka och öfver vattnet steg månen upp och slog en glittrande brygga ända fram till Lunddals strand. Det var en herrlig, nordisk sommarnatt. Och pittoreskt tedde sig gruppen af de tre männen

(Adrian var körd i säng) kring två svagt fladdrande ljus.

"Hör nu, Sjöbom," sade plötsligt Lundal, påverkad af en idé, "du kan sjunga, det mins jag se'n gammalt. Sjung en bit — bara så der halfhögt."

"Ä' du galen? — Jag, som ä' prest — och med adjunkten till vittne!"

"Åh prat! Vi känna hvarandra..."

"Nej, si, si månen, den sitter så rund och grinar som en tvåriksdalersost, och se vattnet — sjung, sjung prost, en liten bit af Bellman!"

Lunddal bad i hänförelse, och prosten gaf med sig, satte pipan mot bordet och tog i knäet kappen som guitarr. — Då kröp Lunddal upp så långt han kunde komma med öfverkroppen på bordet, knäppte trofast sina fingrar om töddyn och fördubblade munnens längd till det tacksammaste leende. Så preludierade prosten litet på kappen, medan han härmade gitarrens ljud, hvarvid Lunddal förtjust kröp upp en tum till; derpå sjöng Sjöbom:

"Se Movitz, hvi står du och gråter..."

Rydelius nickade och ristade på hufvudet efter hvarje strof och drack med prosten, alltid bifogande: "Ja, se de gamla tagen, de' va' ändå stil! — skulle nu en prest försöka att sjunga, finge han se på annat."

Prosten hade hunnit fyra eller fem verser, då

i ett af de närmaste fönstren en gardin sakta rörde sig och konturen af en hvit skepnad trädde fram i månskenet. Det knäppte litet, då fönsterhakarna försigtigt lossades. — Snart spelade nattluften in genom en liten springa och med luften följde toner och ord af prostens sång:

” — Min skönhet slank in i ett hvalf,

Men just i detsamma hon stanna...”

Springan i fönstret blef något bredare. Ljuset på bordet började fladdra och stearinen bildade en pittoresk utväxt på ena sidan. Af det oroliga skenet belystes Lunddals gapande anlete och pastorns mer sansade leende.

” — Fan far i den blågula draken!

Ge mig nu en sup...”

sjöng prosten och Lunddal började skratta sakta, derpå något kraftigare, och ju längre prosten hann i sången, desto längre kom patronen ned från sin ställning på bordet, tills han slutligen låg bakut i stolen, öfverlycklig af munterhet. Ekot svarade från barrskogen, och en bondhund började skälla på månen. Och när prosten kom till slutorden ”tvi sådan batalje”, då var förtjusningens mått rågadt för Lars Lunddal och han kände, hur ”det kom på honom”.

”Prost”, skrek han, ”hvarför har jag aldrig förr fått en inblick uti Bellman? Hvarför har du aldrig förr i sång sjungit om den författaren, som

förb — mej, ä' karl för att väga justament och grad upp dem allihop de andra? Här sitter du i naturens yttre omständigheter och sjunger, så man tycker, man känner stryket, som Browitz fick — det ä' färgeri i det der, det är, så man kan ta' på det med klorna — jag ska' lära mej Bellman — jag ska' köpa honom (fönstret gjorde en häftig rörelse), — jag ska' läsa honom utantill och Adde och Josefina ska' få höra — (fönstret slogs igen med en smäll) — Hva' f-n var det? Var det inte någon i fönstret?"

Patronen gick ned på gården och såg efter. Det var ingenting. En svag rörelse på gardinen undgick Lunddals uppmärksamhet. Månen sken kall och lugn in på kronan, tapeterna och Gudes "Fiskare vid bloss". Der hördes ingenting, ty den hvita skepnaden bakom gardinen teg som ett spöke.

Nattluften och afbrottet hade emellertid kylt patronens panna och sinne, så att han tappade träden af talet och blef litet allvarsam; prosten började frysa om magen — och der var godt rum på den att frysa; pastorn hade klenst bröst, och det började draga kyligt från sjön; förstämning inträdde, och under allt låg visst den der händelsen med fönstret.

Gästerna reste sig och skakade hand med sin värd, som följde dem till grinden och en bit i sko-

gen och litet ut på gärdet, der han åter tog ett hjertligt godnatt för att återvända hem.

Lunddal var en starkt byggd man med korta, särdeles korta, stadiga ben, som ej plägade vara generade af litet trädrötter och torrt barr.

Månen sken så ljust att man skulle kunnat läsa, och stigen genom skogen var därför icke svår att se. Men huru det var, blefvo de långa, blot-tade rötterna från granar och tallar rätt besvär-liga, dels därför att de stucko så högt upp, dels därför att de voro så hala. Patronen gick emeller-tid fort, till och med litet häftigt, lyfte högt, myc-ket högre än vanligt på fötterna och satte ned dem så det rungade i jorden. För att underlätta marschen uppstämde han hvad han kom ihåg af prostens sång, och när orden tröto, fylde han i med att sjunga blott på en vokal, så att det lät som en sångöfning. Gångstigen slingrade, och det var icke så alldeles utan att nattvandranden tog ut bugterna något längre, än som motiverades af vågens form.

Då han kom in på gården och fick se veran-dan, var bordet tomt. Patronen steg upp för trap-pan, satte sig på en stol och drog stilla af sina stöflar, tryckte sakta ned handtaget på låset och kom in i salen. Ljudlöst tyst!

För att stänga salsdörren efter sig, skulle han hänga tillsammans stöflarna på ett finger, men i

stället kommo båda i golfvet. Lunddal hoppade till i strumplästen, bet i pekfingret och lyssnade. Ljudlost, tyst! Nu såg han sig om i rummet.

Månskenet föll på ett brokigt täcke och en hufvudkudde nere vid sofföfverna. Der var bäddadt på golfvet.

Lunddal tassade bort mot dörren till nästa rum och fick se en papperslapp, inklämd vid låset. Der var något skrifvet. Han kände igen stilen: "Jag har vridit om nyckeln innanför, så du behöver inte göra dig besvär. Om du kommer hem *före* frukost, så kan du vråka dej på golfvet i salen; kalfven håller på att dö. — Vi ska' talas vid i morgon, ifall du inte stannar hos prostens, för att lära dig en så'n der sång, som du lofvade dina såta vänner, presterna, att du ska' sjunga för Josefina..."

"Fy tusan!" hviskade patronen och smög som en ande bort till sitt hörn. — "Hur vet hon det der? — Fönstret! Anfakta det — ptrrro! (Man hade på en stol stält karaffinen och det var den, som gick i golfvet.) — Vattnet! — Allt vattnet ute! Madrassen blir sur. — Kalfven! — Det ä' bara illmarighet af Kina. — Men madrassen! Jag får sitta och sofva. — Och i morgon! — (Han höjde rösten:) Fy tusan, det blir bestämdt mycket oväder efter det här..."

Nyckeln vreds om, der blef en springa i dör-

ren och en upprörd stämman sade: "Ja, lit' du på det, Lars Luddal! Våga inte att vräka dig på soffan!"

Och nyckeln vreds åter om i låset. Patronen spratt till, som om han hört en röst från ande-
verlden. Derpå kände han varsamt på sin madrass,
kände åter, såg åt soffan, tog af sin rock, slog sig
ned på en stol och höljde rocken öfver bröst och
mage och satt der stirrande ut i månskenet, me-
dan vattenfloden på golfvet sände ut sina armar,
glittrande i den kalla, svärmiska, drömmande be-
lysningen.

NEDERBÖRD.

---

mhvärfd af regn och blåst sågs en medelålders man sträcka ned för Storgatan i sin födelsestad. Han höll sig midt på gatan, ty det var i Mars, då snön ännu låg qvar hårdt packad — och trottoarerna i den staden höllos aldrig fria från is, förrän vårsolen löste skorpan.

Från en tvärgata kommo ett par unga damer och bakom och förbi dem ett häftigt vindkast; det senare nådde den manlige vandrarens paraply, just som han skulle helsa. Hatten sänktes i helsningen djupt ned, men i detsamma lade sig vinden tungt på paraplytaket, så att detta släppte sitt tag vid spetsen och åkte ned långs skaftet, som ett gammalt tält glider ned utefter sin tältstång. Egarens hufvud och damerna för-

svunno, de senare skrattande hjertligt nog för att höras.

Då mannen fått sitt hufvud fritt, fattade han med båda händer om paraplyskaftet, ristade det innerligt och sade med varmt uttryck: "Förbannade instrument!"

Derpå knäppte han tillsammans förargelsen och fortsatte sin marsch. Regnet tilltog. Snart öste det ned. Han hade långt att gå. I båda husradernas fönster fans godt om folk, ty vädret höll människors barn hemma den dagen. Och mannen hade en känsla af att alla tänkte: hvarför spänner icke den dumme karlen upp sin paraply? — Men han visste, hvarför han icke gjorde det, och därför blickade han trotsigt upp till höger och venster.

Omsider kom han hem till sin dublett. Då han öppnade dörren till sitt yttre rum, föllo hans blickar på en skurbalja och ett stycke längre in på hans gamla jungfru med två "ännu värre"; trion låg som lurande indianer på händer och knän och hörde icke för trasornas buller att han anländt. Ett vredgadt skri: "Stafva!" väckte den melersta till uppmärksamhet.

"Stafva! Jag tror hon inte är klok!"

"Åh kors! Ä' herrn hemma?"

Deras ögon möttes. Stafva såg, att här var faran nära, men hon var en modig qvinna och

hon fälde icke sin blick och icke heller sin skurtrasa. Och de andra två vände sig litet åt sidan och läto de röda händerna gå i en ny riktning. De sågo ej upp, låtsade icke ens, som om de observerat mannen, men af den tilltagande farten hos trasorna kunde man sluta till att de höllo på att "elda upp".

"Skall här kanske bli' skurning nu hvar vecka, kanske hvar *dag*? Hva'sa, Stafva? Svara, kärr.."

Han hade vid inträdet ställt paraplyn i vrån och grep nu efter densamma. I ett ögonblick fattade Stafva situationen. Lika snabbt, som om hon haft stålfjedrar i knäna, kom hon i upprätt ställning, med skurbaljan mellan sig och sin husbonde; hennes blick flög till paraplyn och fortsatte ned till den slingrande flod, som utgick derifrån öfver det nyskurade golfvet; hon samlade under en sekund sina tankar, medan läpparne smälde, liksom om hon fruktat, att de icke skulle vara fullt redo till handling; derpå kom skuren, så att han väl kunde behöfva sin paraply:

"Herr Ström ä' då, min själ, det gemenaste i karlväg, som nå'nsin plågat en gammal, trogen tjenarinna" — Stafva kände att manometern steg — "här ska' man ligga och släpa, så skinnet ryker af, som det vore limfärg" — flyglarna svängde litet och herr Ström kunde se en skymt af deras ögon — "och så, när man gör sitt eviga bästa

för att hålla snyggt efter sura stöflar och tobaksaska och sand och jord och bråte, kommer herrn hem och vråker paraplyn i hörnet, så vattnet står som en rännsten öfver golfvet" — nu såg han sex ögon tydligt och näfvarna foro så det blixtrade rödt öfver golfvet — "och så blir man utskäld, som om man vore en gammal hund" — nu började det rycka i Stafvas trasa, och herr Ström kände efter dörrlåset — "det tror herrn, man ska' tåla sej med — hva'sa — tåla sej med..."

De sista orden, ett slags thema i föredraget, upprepades ännu ett par gånger, ångtrycket var maximum, men då lossnade säkerhetsventilen och skurtrasan dök i vattnet, så kaskaden stod i strålar öfver Stafva och hennes krigshår. Ej en droppe nådde dock herr Ström, ty han var vid det laget redan på nedra trappsteget.

Han vandrade åter stadens Storgata utför, bärande lugnt sin hopslagna paraply under armen. Ösregnet derute föreföll honom blott som ett stilla somnardugg, och han såg lycklig ut.

VÅR.

April kom med sol, ljumma vindar, svanor och vildgäss, lärkor och blå sippor. Isarne ute vid kusten och inne i skogarne blefvo porösa, pipiga och osäkra. Och på hafvet började sjön röra på sig, naggade kanten af isfältet och skickade remnor ända fram till stranden. Så delades den kalla ytan i allt mindre stycken, på hvilka de friska, salta, utifrån kommande sjöarna slogo öfvermodigt ned, tills blott en grynad gungande mörja stod åter, och nu foro vågorna glädtigt till gränsen och sjöngo för de slumrande alarne och pilarne att våren var kommen der långt borta i fjerran och att den snart skulle hinna till dem också. Vid den sången vaggade små snödroppar vemodigt sin hvita hufva, ty nu skulle

de snart dö. De fingo aldrig känna den varma sommarsolen.

Men inne i skogarne hade det börjat ånga ur jorden, då tjälen gick bort, och på sjöarne, der ej några kraftigare vågor kunde bryta isen, hade denna sjunkit djupt ned i det mörka vattnet och nu var det himmelsblått i hvarje liten göl och mellan skogens grenar kilade vårvindarne fram och krusade vattnet så att de föreföllo som stycken af vattrad, blått siden. Vindarne, som kommo ute från hafvet, sjöngo samma sång som vågorna vid kusten, vasstråna prasslade, gnedo och bräcktes mot hvarandra, medan sipporna letade sig upp mellan gräsen för att höra på.

Ju längre de lyssnade, desto starkare klingade sången, ty mellan stenar och mossor kommo bäckar dansande, pjollrande, hoppande, hvilka ovilkorligen skulle ned till det blå vattnet att förtälja, huru som våren hade helsat på dem långt, långt der borta inne i skogens djup och att den snart kunde väntas här också.

Men öfver allt stodo furorna allvarliga och vaggade och vaggade. För dem fans ingen vår, de voro gröna sommar och vinter, alltid lika allvarsamma, kanske vemodiga, aldrig leende.

Och solen strålade varmare och varmare, tills det började svälla och spricka i fogar och knoppar och mot barrträdens mörka grund framträdde spåda

ljusa blad, som vecklade ut sig, tills de bildade hela hvalf, hvars glada lätta ton låg som ett leende på allvaret der bakom. Och allt mera bortskymdes det senare, så att skogen blef nästan idel ljus, hopp och glädje. Nu var det vår!

Nämndeman Lars Andersson satt i trätofflor på sin förstuguqvist straxt efter frukost, studerade tidningen och hade ett öga på plöjningen. Det var ännu så pass tidigt att solen ej hunnit torka gräset, i hvilket små gröna blad uppstucko och tusentals perlor gnistrade. Ofta föll nämndemans blick på den så vackert beströdda mattan. Lars Andersson var med all sin naturs grofhet för öfrigt älskare af det sköna, omedveten kanske men sann. Han hade i staden köpt taflor utan att fråga någon tillråds och hans smak hade sällan förnekat sig. I allt annat var han blott praktisk, stundom hård.

Han var den tyngste karlen i socknen, ehuru långt ifrån den längste och stark som fyra. Nu satt han lik en grå björn på en bastant stol med västen öppen, så att skinntröjan med de röda ficklocken var synlig.

Det knarrade helt nära på åkern, kettingar skramlade och ett hojtande till oxarne upplyste att plöjaren var vid staketet, der han skulle vända.

"Far!" ropade en stämman.

"Än se'n då?" Nämndemannen såg öfver sina glasögon utan att förändra ställning.

"Får jag tala ett ord med far?"

"Ä' det angeläget — ä' det kanske det gamla —"

"Får jag tala med far?"

"Plöj en fåra till!"

Oxarne sattes åter sakta i gång och nämndemannen såg ånyo genom glasögonen i tidningen.

Vid hans fötter satt en lurfvig lapphund, betraktade utsigten och smälde emellanåt igen munnen efter vårens första flugor. Med ett öra lyssnade han utåt fältet, det andra hvilade bakåtlagdt och var afsedt att höra på husbondens meddelanden.

"Fille, kom hit!"

Hunden var straxt med framtassarne i riksdagsreferaten och Lars Andersson strök hans långhåriga rygg och lät honom slicka sin hand. Men när Fille önskade sätta äfven bakfötterna på berättelsen om Andra Kammararens tillvägagående, fick han en knäpp på nosen. —

Åter hördes en stämman:

"Far!"

"Ja — jäså ä' fåran slut?"

"Far! har du hunden mera kär än mig?"

"Sven! ä' det det der vanliga, du vill tala om nu igen?"

"Ja men för sista gången — se'n ä' det slut."

"Tänker du göra å' med dej?"

"Nej visst inte; men jag stannar inte hemma längre. Det fins nog rum för mig också här i världen. Och så torpartös hon ä' så ska' jag —"

"Tig Sven!" röt fadren och for upp reslig, vredgad och nästan hotande. Men öfver stängslet klättrade nu den unge mannen och gick frimodigt fram till fadren, tog sin mössa i handen och stod der frisk, kraftig och förtroendeingifvande.

"Ska' du resa till Amerrika kanhända?" Lars Andersson satte glasögonen ofvanpå ögonbrynen och såg ut som om han ville riktigt taga itu med frågans utredande.

"Beror på dig, far! Karin tycker jag om och det kan inte hjälpas —"

"Och du tror att du skulle få en torparunge in i mitt hus —"

"Nej, men i *mitt* hus far!"

"Och det huset bygger du med egna näfvar kanhända och egna pengar — Si du, gubben kan allt lefva ännu tio år eller mera. Lars Anderssons slägt tar inte upp så'nt der slags folk. En rik bondson skulle — ösch då, fy tjyfstrykarn, jag gitter inte tänka på det bara!" Och tillsammans med orden flög der något lika flytande från näm-demannens mun, och med knapp nöd undgick Fille förödmjukelsen att få sin nos nerblött,

"Ä' det fars sista ord?"

"Ja och ja och ja omigen. Elände blir hela historien. Ni passar inte mer för hvarandra än jag skulle passa för en stockholmsmamsell. Du ä' utaf f—n så mycket finare ull än den der. — Ja det ä' inte värdt att slå käft längre om galenskapen."

"Far, då lemnar jag hemmet och —"

"Hon följer kanske med. Ska' ungherrskapet fara till Nävjork?"

"Ja!"

"Res!"

"Far!"

"Res!"

"Far! får jag inte —"

"Res!"

Nämndemannen försvann inomhus.

Då solen hunnit middagshöjd, kommo ett par qvinnor ut köksvägen, bärande en klädkorg med tvättkläder, som skulle torkas. Den ena var röd i ögonen af gråt. Det var Svens mor. Den andra grät ännu. Det var Karins mor, som hjälpte till i huset.

Solen sken varmt, hela naturen njöt i sitt halfvakna tillstånd. Men qvinnorna sörjde. "Hur ska' det gå med dem?" utbrast nämndemanshustrun,

"komma utan någonting ibland främmande folk, de som aldrig kan ett ord utländska."

"Ja säg det — och flickan, som inte har en tråd mer än det hon bär på sig — undan Fille — stackars min Karin!"

"Ska' hon gråta på tvätten hvasa? Såg hon hvart far gick, Annika?"

"Nämde man gick åt byn. Men inte får han tag i dem mera; Sven plägar inte ta tillbaks, när han sagt något. Och innan qväll ä' di vid ångbåten — och nästa qväll!"

"Man har bara sorg af barn, Annika."

"Ja, jag har gu'skelof inte mer än ett — men hur det ä' så nog blir det tomt. Och arbeta kunde flicktösen."

"Ska' hon sätta sej midt i tvätten, käring! — Äh opp med sej och sitt inte och tjura längre. Hvad som ä' skedt ä' skedt."

"Ä' det allt hon har till tröst åt käringen nämдемansmor?"

"Tröst! kanske hon ska' ha pengar med för att hennes flickslinka lurat —"

"Flickslinka! och lurat! Hvem ä' det som har lurat om inte han — och det ä' allt fler än min stackars —"

"Tig me' sej! hon har det värsta munklavér i hela socknen. Man får inte syl i vädret, när Annikakäringen sätter till."

"Skäll hon för hon ä' rik, men jag vet en till som inte ä' god att prata öfver. Det ä' för resten lätt att grina, när man blir af med ett barn och man har nära tjoget fullt i alla storlekar —"

"Sa' hon inte nyss gu'skelof för att hon har bara ett?"

"Ah jag står inte här och slår käft med henne. Hon kan hänga opp sin tvätt sjelf och torka munnen ren —"

"Vill hon packa sej åstad!" hväste nämde-
mansmor och sänkte hela sin lekamen något litet
alldeles som en tiger, hvilken tänker göra språnget.
"Hon ska' bli af med torpet, gamla strykerska!"

"Ta åt sej det sista sjelf! det passar bra på
henne, innan nämde-
man tog hand om henne!"

Efter den breddsidan lemnade Annika slagfältet.

Lars Andersson hade ingalunda gått ut i af-
sigt att söka upp sin son; så mycket trodde han
ej på allvaret af dennes ord. Men han var vid
dåligt lynne och trufdes icke hemma för tillfället,
hvertill kom att torparen, Karins far, som var sys-
selsatt med vedhuggning i skogen, nog behöfde
litet tillsyn, om icke ett och annat träd skulle för-
irra sig till hans härd. Åt byn till, som Annika
uppgifvit, gick nämde-
mannen icke.

I furuskogen susade vårvindarne. Solen arbetade ifrigt på att friska upp lungen och lingonriset och torka bort all vätan, som sipprade fram ur marken. Högt uppe bland grenarne hoppade, klättrade, smackade och knaprade ekorrar, som redan höllo på att lägga an den svalare sommarpelsen, medan en andflock i det stora kärret nära intill, der torparen var sysselsatt, höll ett förfärligt väsen vid hvarje yxhugg, som klang genom furuhvalfven. —

Fille var fullt sysselsatt med att jaga ekorrar. Änderna lät han vara i fred, troligen af det skäl att han förblandade dem med hemmets ankor.

Då nämдемannen, ledd af ljudet från yxan, kommit i torparens närhet, satt den senare på en stubbe och skrattade. Lars Andersson såg litet förundrad ut och slog käppen i en trädstam för att ådraga sig uppmärksamhet. Torparen vred hufvudet, helsade men skrattade alltjemt och gaf nämдемannen tecken att gå tyst fram.

"Si," sade han pekande öfver kärret, "det ä' prestens barn, som håller på att leka kyrka!"

Inne bland de grofva granarna var en liten fri plats, mest upptagen af mossklädda stenar. På den högsta af dessa stod en liten pilt om 8—9 år och predikade, medan en liten krets af ännu yngre voro placerade rundtomkring, lyssnande till den förstnämdes föredrag.

Nämde mannen blef i en hast intresserad och smög mellan träden rundt träsket för att på närmare håll lyssna. Torparen följde. De hade hunnit i alldeles omedelbar närhet utan att upptäckas, då predikanten nedsteg och med en plötslig ingifvelse ropade:

"Nej hör ni, vet ni hva' vi ska' leka?"

"Nej säg Alle!"

"Jo vi ska' leka nämde man Lars Andersson."

"Nu kom han just lagom," hviskade torparen och stötte sin granne i sidan — "ja kors i all min dar så lagom vi kom."

"Jag är nämde man," skrek Alle och satte ut magen allt hvad han förmådde, "och Esther ä' nämde mansmor —"

"Och jag vill vara Sven," anhöll en liten byting, hjulbent som en krumpassare och gulhårig.

"Ja, Klas får vara Sven."

"Annika det ä' jag," pockade den femåriga Ruth.

"Ja men hva' ska' jag vara?" frågade icke utan rörelse en liten blåögd manlig individ, den återstående i laget.

Alle funderade och såg genomträngande på frågaren. Derpå antog han en min af djupaste allvar, strök handen genom broderns hår och sade:

"Du ä' minst Johan och ska' därför vara Fille."

Johan blef utom sig af förtjusning och i sin

En handfull vildblommor.

barnsliga fantasi var han med ens så inne i rolen att han kunde gifva upp ett skall så friskt, att den verkliga Fille satte upp äfven det eljest sysslolösa örat och började få glans i blicken.

"Nu börja vi," kommenderade Alle, tog af tröjan, satte en träpinne i munnen och stack tummarne i västens armhål. Fille sprang genast fram och började krafsa på honom med händerna.

"Stackars min lille vov-vov!" sade den lille nämдемannen mildt och strök broderns hår, "har han inte fått mat i dag?"

"Far!" inföll Klas.

"Hva ä' det?" Alle blef allvarsam och tog pinnen ur munnen.

"Jag skulle gerna vilja ha ledigt en timme tidigare i qväll för att —"

"För att — hvasa?"

"Ah han vill väl springa och leka med Karin," inföll Annika.

"Tig hon käring!" röt Alle och knöt näfven tätt under Ruths näsa, "Sven ska' aldrig —"

"Stackars min Sven," afbröt nu Esther och gick suckande bakom en sten, der hon samlade qvistar för att göra upp eld.

"Ni ä' ett otäckt byke allihop," fortfor Alle och började häftigt gå fram och åter tätt följd af Fille.

"Kom Fille, kom pojken lille, kom ska' han få mat." Och Fille hoppade i förtjusning.

"Hvarför kan aldrig Sven få leka med Karin?" frågade nu Ruth och såg förskrämd ut.

"Hvarför! Jo därför att hennes flickunge ä' en sådan der torparunge, som ä' trasig. Men si Sven, förstår hon käring, ä' för god för sådant der herrskap som hon och hennes knöl till gubbe, förstår hon det? Sven ska' akta sej så han inte får stryk, om han inte lyder farsin."

"Här ä' inte roligt hemma," mumlade Sven och gick undan bakom ett träd.

"Ja då kan du gå," svarade fadren, men i detsamma föll Ruth ur sin rol och ropade: "det va fel Alle, du ska' säga: 'Sven kan resa och ta flicktösen med sej', det har jag sjelf hört nämde-man säga". — Nu brast en skrattsalva lös från klingande stämmor och Alle fick varmt erkännande för det han funnit på en så rolig lek.

Men bakom en fura i närheten stod den verkliga nämde mannen, allvarsam som trädet, hvilket dolde honom för barnen. Torparen hade icke yttrat ett ord, medan leken pågick, men då skrattsalvan ljöd, lemnade han nämde mannen och mumlade halfhögt: "Ja, Gud hjelpe den som ä' fattig!"

Då barnen en god stund derefter kommit hem, blef prosten trakterad med en liflig berättelse om huru de, efter att kommit på andra sidan kärret,

fingo se torparen Johannes stå midt emot nämde-
man, hvarvid den förre hade hött med yxan mot
Lars Andersson och talat en hel hop så häftigt
som om han gråtit i ilska och huru nämde-
man knappt hade svarat ett ord, utan endast gått der-
ifrån så snabbt han orkade.

Den qvällen kom Lars Andersson icke hem.
Hustrun väntade länge på honom med öppen för-
stugudörr, men då klockan slagit midnattstimmen,
gick hon ut och lade på bommen innanför dör-
rarna. Det hände någon gång att mannen tittade
in till klockaren, der han fick sig en "prisserance"
och en cognacsrisp. Vid sådana tillfällen var det
icke ovanligt att nämde mannen först framemot
morgonen syntes borta vid gårderna på väg mot
hemmet. Då gick man också litet hvar gerna ur
vägen för honom.

Emellertid kom morgonen, men icke Lars
Andersson. Genom förfrågningar i prestgården fick
nämde mans mor del af de sista händelserna, der-
vid barnen omedvetet medverkat. Hennes funde-
ringar ledde till det resultat att nämde mannen och
torparen blifvit osams i något stycke och att den
senare, som var känd för ett häftigt lynne, förgått
sig så att Lars Andersson kanske begifvit sig af
till länsmanen. Angående de unga, som försvun-
nit, visste hon icke rätt hvad hon skulle tänka;
men icke trodde hon precis på någon Amerikatur.

Och så gick emellertid den förmiddagen och qvällen nalkades.

Men många mil derifrån låg en liten kuststad och här var det vårlif. Isarne hade nyss förlorat i den afgörande kampen med de salta sjöarne och hade seglat bort för den sista nattbrisen från land så att hela fältet, der kampen pågått, skimrade klart blått på morgonen dagen efter den dag, då nämдемannen gått ut.

Vid hamnen luktade det starkt af ny oljefärg — ett osvikligt vårtecken — och stenkolsröken från den stora Amerikaångaren höljde det lilla samhället i solskymmande slöja. På sjelfva skeppsbron krälade det af människor som i en myrstack, här grätos de bittraste tårar, som någonsin fuktat gamla Sveas jord, afsked, hjertslitande farväl utbyttes; det led mot stunden, då landgången skulle halas in.

Och nu kom den stunden. Men ögonblicket förut syntes en ovanligt kraftig ehuru liten gestalt arbeta sig fram genom folkhopen, tills han kommit intill ångbåten. Utan vidare preludier höjde han stämman och ropade: "Sven Larsson!" Ett svar ifrån fören hördes svagt, men det var tillräckligt för nämдемannen. Hans trätofflor slarade i nästa ögonblick öfver landgången, och ficklocken på skimtröjan skimrade grannt, då röken böljade undan och solstrålarne bröto fram.

Det blef allmän nyfikenhet bland folket på bron och ångbåten. Och föga mindre undrade menniskorna, då den lille bastante figuren straxt der-
efter åter visade sig på landgången, hållande ett fast grepp om Svens handled. Karin följde tätt efter. — Snart var Lars med sitt sällskap inne i folkmassan och man tog icke vidare notis om dem. För öfrigt voro dylika uppträden icke bland det mest ovanliga vid emigrantfärder.

Pastorn i Lars Anderssons församling satt om aftonen ute på sin trappa med pipa i munnen, betraktande den vackra himlen. Det var redan så mycket värme i luften att barnen kunde få leka en timme längre än vanligt. Inne ifrån de nylöfvade syrenerna sjöngo små foglar sin qvällsång. De hade nyligen kommit söder ifrån, långt, långt från heta luftstreck och hade tusende minnen från hemresan att afhandla. Och nu skulle här byggas bo uppe i nordén, ty här hade blifvit varmt och godt så att ett ungt par kunde trivas. Ett litet stycke från syrenhäcken reste sig en uråldrig lönn. Här hade pastorn så småningom fått i ordning ett helt dussin starholkar, som samtliga voro bebodda af hans metallskimrande älsklingar. Der hvisslades och qvittrades till svar på allt jublet från syrenhäcken, nere i gräset och gångarne

plockades mask och skalbaggar, som voro så mycket lättare att finna efter det fina vårregnet på eftermiddagen; gråsparvarne fingo maka åt sig för de resande, som hade bråttom med bosättningen.

Då hörides klingande men svaga skri uppe ifrån ryhden, och hvitglänsande i aftonsolen sväf-vade i en väldig spetsig vinkel en hel skara vildgäss öfver trakten. Pastorn hörde dem och såg upp.

"Välkomna! välkomna!" ropade han skämtsamt mot flyttfoglarna; derpå fick han med ens en glänsande tår i ögonvrån, alldeles som om mäktiga känslor strömmat tillsammans i hans bröst.

"Du store Gud," sade han med en röst, hvilken darrade af inre glädje, "om jag icke kunde se dig i hvarje liten händelse i verlden, skulle jag tvingas att tro på Dig, när *våren* kommer till vår jord!"

Ett par armar lades mildt omkring hans hals bakifrån och då han vred hufvudet, mötte hans blickar tvenne stora, blå ögon, glänsande af hän-gifvenhet.

I detsamma rusade barnskaran ned till grinden på landsvägen för att öppna för en skramlande liten flackvagn. Den stora lönnen var redan så lummig, att pastorn och hans maka med möda kunde se att det var tre personer i åkdonet, som snabbt rullade förbi. — Men på muren, som

omgaf trädgården, språng den tydligt igenkände Fille, förrådande att åtminstone nämndemannen var en bland de åkande.

Jublet och qvittrandet inne bland löfhhvalfvet tog så småningom af, då solen sjönk ned bakom skogstopparne. Men luften blef icke kall ändå, fastän det led mot en senare timme. Den första riktigt milda vårnatten låg öfver nejden, och från otaliga stjernor strålade ljus öfver skogen, bäckarne, småsjöarne, pastorns hem, nämdemannens gård med förstuguqvisten, der två män ännu långt in på natten sutto, samtalande om angelägenheter af samma slag som de, hvilka småfoglarna och starrarne nyss afhandlat.

Följande dag repeterade prestbarnen sin lek med nämndemannen till hufvudperson. Alle var ännu alltjemt den jernhårde Lars Andersson, men hans spel egde ej längre sitt motstycke i verklighetén. Våren, som råkat rätt på hvarenda liten mossvrå inne i djupaste skogen, hade funnit en väg äfven till den innersta vrån i nämdemannens hjerta, fastän en lång följd af år bredt mycken vissnad mossa deröfver.

Innehåll:

	Sid.
Soluppgång	5
En skandal	20
Åska	27
En julafton	39
Vattenfallet	53
Historien om en gris	66
Tilly	72
Dyra rum.	78
Fläckar i snön	84
En storm	95
En gammal fura	115
Två blad ur krigshistorien.	129
Nederbörd	156
Vår	: 160

God nyare Skönliteratur!

att tillgå uti alla boklädor:

Nemesis berättelser af Professor M. A. Goldschmidt. Bemyndigad öfversättning af C. H—rg.
2 kr. 25 öre.

— Det ligger öfver dessa berättelser ett skönt, poetiskt skimmer, som ej kan annat än tjusa läsaren.

(Dagbladet.)

— Vi rekommendera varmt detta arbete i publikens åtanke — dessa små noveller äro verkliga perlor.

(Skånska Posten.)

— En samling mästerligt framställda, djupt tänkta inlägg till frågan om lifvets gåta.

(Smålands-Posten.)

Farliga karlar af Kristian Elster. Bemyndigad öfversättning af G. af Geijerstam. 1 kr. 75 öre.

— — år 1881 utkom "Farlige folk" och här var förf:n med ens mästare, i rang jembördig med samtidens förf:n — — arbetet skall bära *Elsters namn till efterverlden*. — — Ingen roman af den samtida nordiska litteraturen har på mig gjort ett sådant intryck som denna. — — —

(Utdrag ur öfvers. förord.)

— Boken är af stort värde, ingen vän af nordisk skönlitteratur bör försumma att läsa dess djuptänkta innehåll; dess många levande sanningar gör den förtjent att läsas från perm till perm.

(Skånska Aftonbladet.)

— Vi tveka ej att sätta detta arbete bland det aldraförnämsta som på senare tid utkommit inom novelllitteraturens område.

(Kalmar.)

Ungdomsminnen af Marie (förf. till "Anna", "I hemmet" m. fl.) Auktoriserad öfversättning af —ck. 2 kr. 50 öre.

Utdrag ur pressens omdömen:

— Det skall säkerligen glädja vår läsande publik att det åter har utkommit en bok af denna välkända pseudonym, förf. "Marie". — Hennes böcker utmärka sig, och denna i synnerhet, så väl för sina skarpt tecknade karakterer, som ock för sin allvarliga och religiösa lifsåskådning och sin rena och smakfulla språktorm. — Vi hoppas att denna bok skall finna väg till mångt hem, och vi äro öfvertygade att den skall blifva både till nytta och nöje.

(Gjengangeren.)

— Framställningen är liflig och spännande, språket utomordentligt rent och behagligt.

(Dagen.)

Vårdkasen. Historisk berättelse från Karl XII:s tid. Af Ekkis. 2 kr. 50 öre.

En mycket intressant skildring. (Vasabl.)

Vi tvifla icke på att ung och gammal skall läsa boken med nöje. (Vikingen.)

Den spännande berättelsen är skriven med mycken talang. (Dagens Nyheter.)

Från det unga Danmark. Noveller och skizzer af H. Drachman, S. Schandorph, J. P. Jacobsen, K. Gjellerup, Arne Vendt, H. Pontoppidan. Med förord af A. U. Bååth. 2 kr.

Urvalet är förträffligt. (Fyris.)

Valet är godt och gjordt med urskiljning. (Nya Gefle-Posten.)

Noris, skildringar ur Paris literära lif af Jules Claretie. Öfversättning af C. A. Swahn. 2 kr. 50 öre.

Detta arbete har i författarens hemland vunnit så stor framgång att på kort tid sex upplagor häraf utgått. —

— Vål tecknade karaktärer, man måste beundra planens anläggning, personernas gruppering och handlingens raska och säkra gång. (Nya Pressen.)

Berättelser från Skeppsbord: Nadjée eller en vildinnas kärlek, af A. Remusat. Öfversättning af A. Tegnér. 1 kr. 50 öre.

— Förf:n berättar i liflig och ungdomsfrisk stil, med oförliknelig verve, en ung sjömans äfventyr — — —, denne unge skriftställare kommer säkerligen att intaga en framstående plats bland maritima förf.

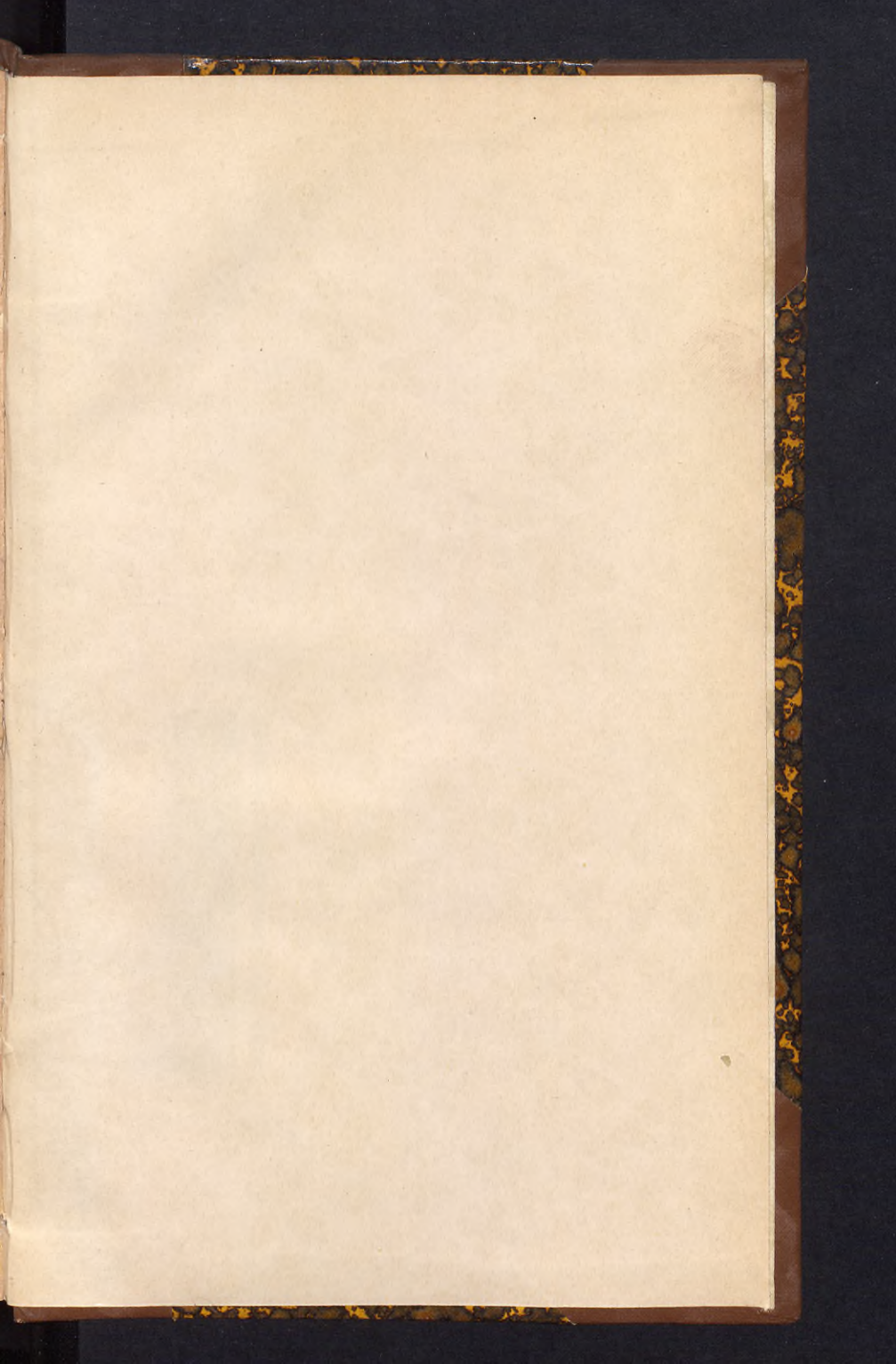
(Ur "Revue des livres nouveaux".)

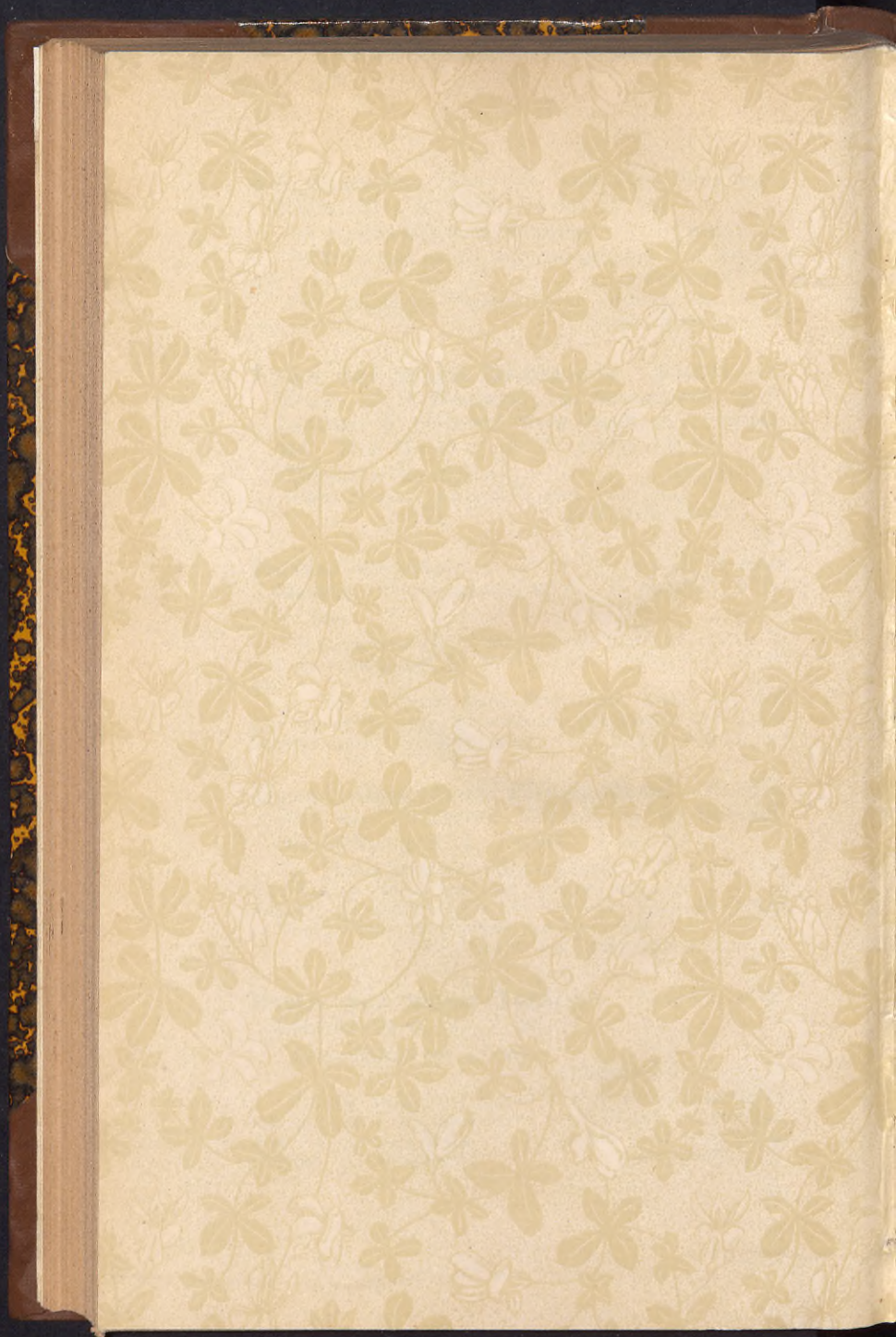
Från det unga Italien. Noveller af E. Castelnovo m. fl. 2 kr.

Berättelserna äro af värde.

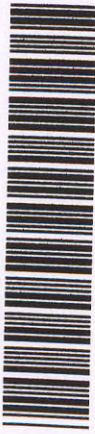
(Göteborgs-Posten.)

I dessa berättelser finner man en sådan innerlighet och ädelhet i uppfattningen, en förträfflig berättaretalang och talang i stilen — att läsaren känner sig lifligt tilltalad och intresserad. (Aftonbladet.)

6000195023

Göteborgs universitetsbibliotek

